

Årsredovisning

Datum

2022-02-22

Dnr

21FMV6351-2:1

Sida

0 (110)

Regeringen (Försvarsdepartementet)
103 33 Stockholm

FMV tjänsteställe, handläggare

Ledningsstab SAMO, Sanja Wester och Vanessa Bonsib.

Årsredovisning för 2021

Huvuddokument och 3 hemliga bilagor.

Kopia till

Regeringskansliet (Finansdepartementet)
Ekonomistyrningsverket
Riksdagens utredningstjänst
Riksrevisionen
Statskontoret
Försvarsmakten
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Totalförsvarets forskningsinstitut

Arkiv (original)

Årsredovisning

Datum

2022-02-22

Dnr

21FMV6351-2:1

Sida

0 (110)

ÅRSREDOVISNING 2021 för Försvarets materielverk

Innehållsförteckning

Generaldirektören har ordet	4
1. FMV i korthet.....	6
1.1 Organisation.....	7
2. Sammanfattning av verksamhetsåret 2021	8
3. Inriktning och mål	9
4. Åtgärder med anledning av covid-19-pandemin	10
4.1 Covid-19-pandemins påverkan på myndigheten.....	11
5. Forskning och utveckling	12
6. Materieförsörjningsprinciper.....	13
7. Planering och utvecklade metoder för materielinvesteringar	14
7.1 Tillämpad realisering av investeringsplanen.....	15
7.2 Risker i materieförsörjningen	16
8. Jämställdhetsintegrering i materieförsörjningen	17
9. Materieförsörjning	18
9.1 Armémateriel.....	18
9.2 Marinmateriel.....	22
9.3 Flygmateriel.....	25
9.4 Ledningssystemmateriel	26
9.5 Logistik.....	28
9.6 Vidmakthållandetjänster.....	30
9.6.1 Vidmakthållande av materiel och anläggningar (1:1.3).....	30
9.6.2 Anskaffning av materiel och anläggningar (1:3.2).....	31
9.7 Provverksamhet.....	32
9.7.1 Prov avseende nationella materielobjekt som utförts av annan aktör	33
9.7.2 Årets verksamhet för övrig kund och avtal med utländska myndigheter	33
9.8 Kommersiellt arbete, affärsmässighet och transparens.....	34
9.8.1 Överprövningar och ålagda upphandlingsskadeavgifter	36
9.9 Åtgärder för att förebygga korruption och jäv	36
9.10 Miljöarbete och miljökrav i upphandlande verksamhet.....	37
9.10.1 FMV:s miljöledningsarbete och miljökravställning i upphandling	38
10. Analys och samlad bedömning av årets materieförsörjning	39
10.1 Leveransindex anslagspost 1:3.1	40
10.2 Omförhandlingar med Försvarmakten	42
10.3 Beställningar från Försvarmakten och beställningar till industrin	43
10.3.1 FMV:s totala kundorderstock	43
10.3.2 Kund- och leverantörsorderstock för anslagspost 1:3.1.....	44
10.4 Kundnöjdhet.....	46

Årsredovisning

Datum

2022-02-22

Dnr

21FMV6351-2:1

Sida

2 (110)

10.5 Samlad bedömning av materielförsörjningen	46
11. Tillgänglighet och beredskap	48
11.1 Beredskapsplanering	48
11.2 En anpassad materiellanskaffning under höjd beredskap.....	49
12. Internationellt materielsamarbete och exportstödjande verksamhet	50
12.1 Bilateralt materielsamarbete.....	50
12.2 Multilateralt materielsamarbete	51
12.3 EU- och EDA-relaterad verksamhet	52
12.4 Nordiskt samarbete.....	55
12.5 Svensk-finskt samarbete.....	56
12.6 Industri och marknad	56
12.7 Exportstödjande verksamhet	57
12.7.1 Exportstödsuppdrag	58
12.8 Försäljning av övertalig materiel.....	59
13. Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter.....	59
14. Tillsynsverksamhet inom säkerhetsskyddsområdet.....	60
15. Inspektionen för cybersäkerhetscertifiering	60
16. Standardisering.....	61
17. Verksamhetsutveckling	62
17.1 Utveckling av FMV:s IT-systemlandskap	63
17.2 Informationssäkerhet.....	63
18. Medarbetare och arbetsmiljö	65
18.1 FMV – Framtidens arbetsplats	65
18.2 Attrahera.....	66
18.3 Rekrytering och avgång.....	66
18.4 Utveckla och behålla kompetens	69
18.4.1 Kompetensförsörjningsstrategi	69
18.4.2 Utbildning.....	69
18.4.3 Chefsutveckling.....	70
18.5 Mångfald och jämställdhet.....	70
18.6 Arbetsmiljö och hälsa	71
18.7 Sjukfrånvaro	71
19. Finansiell utveckling	73
19.1 FMV:s förvaltningskostnad	73
19.2 Kostnad för prestationer.....	74
19.3 Avgiftsbelagd verksamhet.....	75
20. Ekonomisk redovisning.....	77
20.1 Sammanställning av väsentliga uppgifter.....	77

Årsredovisning

Datum

2022-02-22

Dnr

21FMV6351-2:1

Sida

3 (110)

20.2 Resultaträkning	78
20.3 Balansräkning.....	79
20.4 Anslagsredovisning	81
20.5 Finansieringsanalys.....	83
20.6 Redovisningsprinciper	84
20.7 Noter till resultaträkningen.....	87
20.8 Noter till balansräkningen.....	89
20.9 Noter till anslagsredovisningen.....	95
20.10 Noter till Finansieringsanalysen.....	96
21. Styrelsen	98
22. Intern styrning och kontroll.....	99
22.1 Hantering av väsentliga risker	99
22.2 Internrevisionens rekommendationer.....	100
22.3 Åtgärdande av brister från år 2020.....	100
22.4 Identifierade förbättringsområden	101
23. Bilagor.....	103
24. Beslut om årsredovisningen	104
25. Sökregister återrapporteringskrav 2021	105

Generaldirektören har ordet

2021 var det första året av fem i den försvarspolitiska inriktningsperioden. Förväntningarna att stödja Försvarsmakten och skapa ökad militär förmåga har varit höga under året. Fokus för FMV:s verksamhet har under 2021 varit att fortsatt öka produktionstakten i enlighet med Försvarsmaktens behov och totalförsvarsbeslutet. Beställningar från Försvarsmakten ökade under året, likaså FMV:s beställningar till industrin. Med en stor beställningsvolym följer också utmaningar som vi arbetat på genom ett nära och förtroendefullt samarbete med Försvarsmakten och våra leverantörer. Att 2021 har varit ett år präglad av covid-19 är tydligt. Med detta sagt, har FMV levererat och Försvarsmakten tagit emot substantiella materielleveranser under året.

Materielproduktion och tjänsteleveranser

På arméområdet har det skett reovering och uppgradering av stridsfordon 90 och stridsvagn 122, samt leveranser av materielen till Luftvärnssystem 103 (Patriot) där den första av fyra eldenheter, spanings- och eldledningsradar, elverk och lavetter, överlämnades till Försvarsmakten under 2021. Likaså har materiel till Hemvärnet levererats. Inom det marina området har under 2021 tidigare anskaffade system för Länk 16 och Länk 22 installerats på HMS Carlskrona, samt de fem Visbykorvetterna. FMV har därtill genomfört livstidsförlängande åtgärder på stridsbåt typ 90, och under 2021 levererades de sista stridsbåtarna i projektet till Försvarsmakten.

Två Gripen E har levererats till Försvarsmakten och på flygbasområdet har ett 30-tal flygunderhållsbilar överlämnats till Försvarsmakten. Inom området ledningssystemmateriel kunde vi se materielöverlämning avseende modernisering av radarsystemet vid Kiruna från PV883 till PV884 genomfördes i november 2021, vilket var den sista planerade leveransen. 2021 skedde också systemöverlämning och materielöverlämning av Länk 22-system, vilket var den sista planerade leveransen. 2021 skedde också omfattande leveranser av sjukvårdsmateriel till Socialstyrelsen med anledning av covid-19-pandemin, och därtill bidrog FMV även i uppbyggandet av ett EU-lager av sjukvårdsmateriel i Kristinehamn (RescEU).

Export och internationell verksamhet

Under året har exportprojekten huvudsakligen omfattat stridsflyg och ubåtssystem. Den finska upphandlingen av nytt stridsflyg avslutades i december och där Finland beslutade att inte köpa svenska Gripen. Arbetet har under året även fortsatt med att stödja industrin i dess dialog med Kanada gällande ett eventuellt köp av Gripen E. Den nederländska upphandlingen av nya ubåtar fortgår och under året har ett utkast till bilateralt samarbetsavtal kopplat till detta förhandlats. Under 2021 har arbetet fördjupats avseende informationsutbyte gällande stridsbåt 90 med Tyskland och Nederländerna.

Under 2021 har i likhet med föregående år stort fokus legat på samarbeten inom EU och Norden. FMV har gett stöd till Sveriges samarbete med Nato inom ramen för partnerskap för fred och sexnationssamarbetet där Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien, Sverige och Tyskland ingår. FMV har under 2021 haft ett fortsatt stort engagemang i Sveriges bilaterala samverkan med USA, men även det bilaterala samarbetet med Storbritannien, Nederländerna och Tyskland har varit prioriterat för FMV. Inom ramen för det pågående fördjupade samarbetet mellan Sverige och Finland (FISE), har FMV huvudansvaret för det gemensamma materielsamarbetet som benämns FISE Materiel & Procurement.

Ökad förmåga vid höjd beredskap

FMV har under 2021 utvecklat beredskapsområdet i samverkan med Försvarsmakten och berörda aktörer för att bygga upp en god förmåga att hantera myndighetens uppgifter vid fredstida kriser samt inför och vid höjd beredskap. Förmågan har fortsatt prövats under covid-19-pandemin. Ett resultat av myndighetens arbete har varit utarbetandet av en handlingsplan på området tillgänglighet och beredskap. Myndigheten har under året utvecklat sin alternativa produktionsplan.

Även om stora delar av övningsverksamheten fått ställas in till följd av covid-19-pandemin har FMV under hösten 2021 ändå kunnat genomföra flertalet övningar både internt och tillsammans med bland annat Försvarsmakten.

I samverkan med Försvarsmakten har FMV fortsatt att utveckla försörjningstrygghet i leveranser till Försvarsmakten i syfte att bidra till Försvarsmaktens krav på krigsorganisationens tillgänglighet och uthållighet vid högre beredskapsnivåer. Här kan särskilt lyftas att det påbörjats ett nordiskt samarbete på ammunitionsområdet inom ramen för försörjningstrygghet.

Som konstaterades i inledningen har året präglats av de utmaningar som covid-19-pandemin inneburit där digitala arbetssätt har kommit att prägla vardagen på ett nytt sätt. Det som vi har levererat är viktigt och efterfrågat, men har gjorts under en pandemi. Samtidigt kan nya situationer också innebära nya möjligheter. Distansarbetet, nya arbetssätt, tillväxt och digitalisering samt det faktum att närmare 20 procent av FMV:s medarbetare är anställda under de senaste två åren har lett till ett utvecklingsarbete som FMV valt att kalla ”Framtidens arbetsplats”. Vi har vuxit, men behöver bli fler och ett sätt att attrahera nya medarbetare med rätt kompetens omfattas av det arbete som gjorts i ”Framtidens arbetsplats”. Projektet, som initierades våren 2021, hade i uppgift att utreda FMV:s framtida arbetssätt på kort och lång sikt i syfte att uppfylla FMV:s målbild 2025.

Göran Mårtensson

Generaldirektör Försvarets materielverk

1. FMV i korthet

Försvarets materielverk (FMV) utgör en myndighet under Förvarsdepartementet. FMV har regeringens uppgift att upphandla och leverera rätt och fungerande materiel till det svenska försvaret. FMV ska bidra till att försvara Sverige genom att i samarbete med det svenska försvaret utforma, upphandla och tillhandahålla materiel som möter Försvarmaktens operativa behov. FMV utför även liknande tjänster till andra kunder inom myndighetens ansvarsområde.

FMV:s kompetens inom upphandling, teknik, affärer, och projektledning bidrar till att leverera långsiktigt hållbara lösningar till myndighetens kunder för deras behov av materiel. Ytterst handlar det om att se till att Försvarmakten har rätt utrustning för att kunna öva och för att i skarpt läge kunna försvara Sverige.

FMV:s huvudsakliga uppgifter och ansvarsområden framgår av förordning (2007:854) med instruktion för Försvarets materielverk där det bland annat framgår att FMV ska

- i enlighet med Försvarmaktens investeringsplan och uppdrag ansvara för upphandling av sådana varor, tjänster och byggtreprenader inom materielförsörjningsområdet som inte omfattas av Försvarmaktens upphandlingsansvar enligt förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten.
- biträda Försvarmakten i planeringen av materiel- och logistikförsörjningen, med materielsystemkunskap och med stöd i samband med att varor destrueras och kasseras.
- biträda Försvarmakten med kompetens när det gäller vidmakthållande och upphandling.
- ta hänsyn till de särskilt brådskande förhållanden som kan uppkomma vid höjd beredskap och mobilisering samt i fredstid när Sveriges territoriella integritet ska hävdas.
- när det är relevant säkerställa att de varor och tjänster som myndigheten upphandlar är ändamålsenligt utformade för kvinnor och män enligt förordningen (2018:2101) om ändring i förordningen (2007:854) med instruktion för Försvarets materielverk.
- bedriva exportstödjande verksamhet inom försvarssektorn och, efter särskilt bemyndigande från regeringen, företräda staten vid förhandlingar och ingående av internationella överenskommelser som avser försäljning eller upplåtelse av materiel och tillhörande tjänster. I detta ingår att bidra till försvarets materielförsörjning och dess operativa förmåga eller i övrigt vara till nytta för svensk försvars- och säkerhetspolitik.
- samordna och genomföra förhandlingar mellan stödberättigade aktörer, berörda myndigheter och medlemsstater i Europeiska unionen i frågor som rör Europeiska försvarsfonden.
- tillhandahålla ett nationellt certifieringsorgan för IT-säkerhet i produkter och system.
- vara patentorgan för de myndigheter som hör till Förvarsdepartementet och handlägga ärenden som rör immaterialrättsliga frågor.

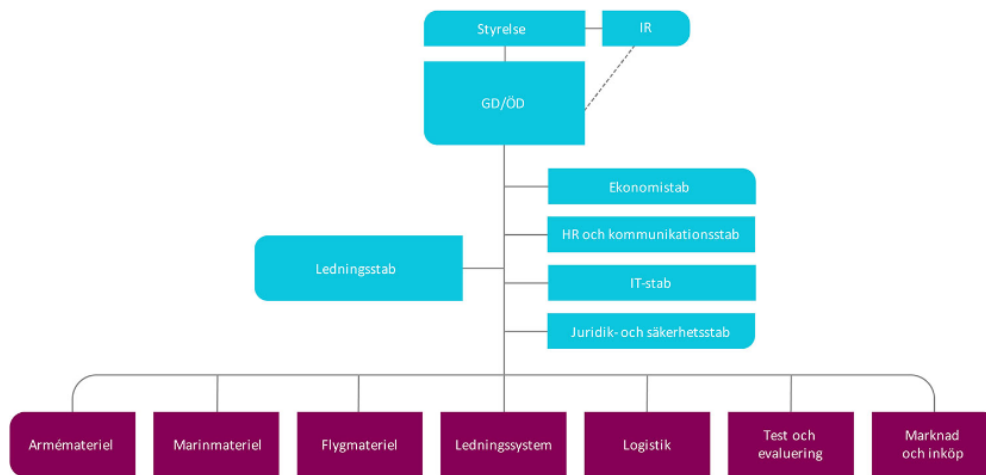
I FMV:s regleringsbrev anges myndighetens mål och uppdrag samt finansiering. FMV förfogar över ett förvaltningsanslag, 1:11 *Försvarets materielverk*, som för budgetåret 2021 uppgick till 1 957 miljoner kronor vilket inkluderar medel för de direkta utgifterna för medarbetare som arbetar med materielinvesteringar. FMV disponerar även anslag 1.3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, anslagspost 1 *Leverantörsutgifter för leveranser*, som ska finansiera anskaffningsutgifterna för de materielinvesteringar som upphandlas från industrin. Delar av FMV:s verksamhet finansieras också via avgiftsintäkter; framförallt rör detta FMV:s tjänster till Försvarmakten samt övriga

kunder, bland annat inom vidmakthållande respektive verifiering och validering, men även exportstöd och certifiering.

1.1 Organisation

FMV är en styrelseledd myndighet. Styrelsens uppgift är att inför regeringen ytterst ansvara för verksamheten. Generaldirektören ansvarar för den löpande verksamheten inom förvaltning och produktion enligt styrelsens direktiv och riktlinjer. Generaldirektören leder FMV:s verksamhet med stöd av direkt underställda chefer och utgör på regeringens uppdrag även Sveriges försvarsmaterieldirektör, NAD.

FMV:s organisation 2021 illustreras i Figur 1 nedan.

FMV har under året gjort stegvisa förändringar i organisationen. I början av året inordnades alla materielsystem relaterade till flyg i verksamhetsområde Flyg. Den 28 juni 2021, när FMV blev nationell myndighet för cybersäkerhetscertifiering utgående från regeringens styrning, etablerades Inspektionen för cybersäkerhetscertifiering (ICC) under Juridik- och säkerhetsstaben. För att möta kravet på oberoende relativt ICC har Certifieringsorganet för IT-säkerhet (CSEC) organiserats under Ledningsstaben från och med 1 januari 2022. Under året har dessutom översyn skett av verksamhetsområdena Ledningssystem och Test & Evaluering samt delar av verksamhetsområdena Flygmateriel. Som resultat av dessa översyner har organisationen inom verksamhetsområdena Ledningssystem och Test & Evaluering förändrats från och med den 1 september 2021 och verksamhetsområde Flygmateriel från och med 1 januari 2022.

2. Sammanfattning av verksamhetsåret 2021

FMV:s materielförsörjning ska säkerställa stora delar av Försvarmaktens behov av materiel, vilket i sin tur bidrar till att krigsförbanden kan utföra sina uppgifter. Fokus för FMV:s verksamhet under 2021 har varit att öka produktionstakten i enlighet med Försvarmaktens behov och totalförsvarsbeslutet. Detta omfattar dels att lägga beställning till industrin i tid för att möjliggöra framtida leveranser till Försvarmakten, dels att verifiera och validera det som levererades till Försvarmakten under 2021.

Under 2021 har FMV påbörjat ett utvecklingsarbete med att ta fram en ny indikator för att mäta leveranser till Försvarmakten, leveransindex. För 2021 redovisas enbart leveransindex för anslagspost 1:3.1. En fullständig bild på FMV:s leveranser kommer först att kunna redovisas i årsredovisningen för 2022. 2021-års leveransindex för anslagspost 1:3.1 är 79, vilket FMV bedömer vara lägre än önskvärt. Orsakerna till resultatet bedöms vara pågående covid-19-pandemi, leveransstörningar vid industrin och komplexiteten i anskaffningarna. Trots detta är FMV:s bedömning att den materiel som har levererats till Försvarmakten har bidragit till ökningen av Försvarmaktens operativa förmåga i linje med totalförsvarsbeslutet, det vill säga rätt materiel har levererats men inte helt i takt med planeringen. Oavsett detta har årets leveransindex påvisar att ytterligare insatser behöver genomföras kommande år för att säkerställa att uppsatta mål nås till 2025 i enlighet med totalförsvarsbeslutet.

FMV har också analyserat beställningar från Försvarmakten och beställningar till industrin över tid och i ekonomi. I analysen framgår det att FMV inte har lagt beställningar på industrin i samma omfattning som Försvarmakten har lagt på FMV. FMV bedömer att det finns en inneboende fördröjning mellan beställningarna från Försvarmakten och FMV:s beställningar till industrin, särskilt i början av en period där produktionen ska öka. Andra påverkansfaktorer är att de beställningar som läggs från Försvarmakten är mer komplexa än tidigare och innefattar större ekonomiska belopp jämfört med de beställningar som FMV gör i sin tur till leverantörerna. FMV gör bedömningen att skillnaden kommer att minska under resterande totalförsvarsperiod.

Den pågående tillväxten av materiel kan även urskiljas inom ramen för det kommersiella området då antalet kontrakt har ökat under 2021 jämfört med föregående år. Även antalet konkurrensutsatta kontrakt ökat, vilket bedöms vara positivt. FMV har under året fortsatt att vidta åtgärder för att på lokal, nationell och internationell nivå för att engagera och skapa intresse bland svenska små och medelstora företag (SME-företag) inom försvarsindustrin att delta i de internationella EDF-programmet. Detta har skett genom kommunikation med Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF).

Inom ramen för beredskapsområdet har FMV utarbetat av en handlingsplan på området tillgänglighet och beredskap. Handlingsplanen bygger på tidigare erfarenheter, bland annat från genomförda övningar och hanteringen av covid-19-pandemin och är en vidareutveckling av den ambition och inriktning för myndighetens beredskapsarbete som togs fram under 2020. Vidare har fokus under 2021 riktats på att öka robustheten för och förmågan till säker kommunikation i FMV:s informationssystem samt interna utbildningar inom beredskapsområdet. Till följd av covid-19-pandemin har övningsverksamheten begränsats men FMV har ändå kunnat genomföra flertalet övningar både internt och tillsammans med bland annat Försvarmakten under hösten 2021.

Inom den internationella verksamheten har stort fokus legat på samarbeten inom EU och Norden, varav det bilaterala samarbetet med Finland, Storbritannien, Nederländerna och Tyskland har varit prioriterat. Det nationella EDF-koordineringskontoret på FMV har under året utvecklats i nära samverkan med Försvarmakten, FOI, svenska branschorganisationer, företag, universitet och högskolor, institut och myndigheter. Under 2021 genomfördes ett nationellt EDF-lanseringsmöte för att ytterligare informera om EDF i syfte att bredda och öka det svenska deltagandet.

Liksom förra året har covid-19-pandemin med tillhörande restriktioner påverkat den internationella verksamheten. Färre möten, besök och resor har genomförts men i samband med att restriktionerna delvis släpptes i många länder under hösten 2021 blev det åter möjligt att genomföra vissa publika aktiviteter inom Sverige samt möten och besök till och från utlandet. FMV bedömer att myndigheten har uppnått efterfrågat resultat inom den internationella verksamheten, dock har arbetsinsatsen för att nå dessa resultat i vissa fall varit större än under normala omständigheter.

I enlighet med EU:s cybersäkerhetsakt har regeringen gett FMV uppdraget att utgöra nationell myndighet aför cybersäkerhetscertifiering. Som beskrivet ovan finns det från och med den 28 juni två enheter vid FMV som utgör funktionen, dels den nyinrättade ICC och dels CSEC. Uppdelningen görs för att säkerställa krav på inbördes oberoende. CSEC har även ett uppdrag att förbereda verksamheten för ackreditering i enlighet med de nya kraven inom cybersäkerhetsakten.

FMV har varit framgångsrika i att locka nya medarbetare och har under året anställt 295 nya medarbetare och 15 nya chefer. Att FMV rankades högst bland statliga myndigheter och var på femte plats bland de 150 största bolagen i den årliga arbetsgivarundersökningen Randstad Employer Brand Research ser myndigheten som ett tecken på att myndighetens arbete med att stärka FMV:s arbetsgivarvarumärke har gett goda resultat. Myndigheten har trots pågående pandemi vidtagit flertalet åtgärder som till exempel etableringen av FMV Akademi, chefsutvecklingen, genomförandet av projektet Framtidens arbetsplats samt framtagningen av en kompetensförsörjningsstrategi som har bidragit till att FMV både har stärkt kompetensen på myndigheten och genomfört viktiga förflyttningar mot en ökad långsiktighet i kompetensförsörjningen. Sjuktalet har under 2021 minskat ytterligare och hamnar på 2,0 procent i jämförelse med 2,4 procent 2020. Både kvinnors och mäns sjukfrånvaro har minskat under 2021 jämfört med 2020.

3. Inriktning och mål

Totalförsvarsbeslutet för perioden 2021–2025 är utgångspunkten för statens åtgärder inom försvarsområdet och tydliggör de initiativ och satsningar för en ökad försvarsförmåga som är särskilt viktiga för FMV att arbeta med under den period som beslutet avser.

FMV bidrar till det övergripande målet för totalförsvaret och målet för det militära försvaret genom att arbeta i enlighet med instruktionen, det årliga regleringsbrevet och genomföra den utveckling som myndigheten identifierat genom FMV:s fem interna mål. FMV:s fem mål gäller fram till 2025 och ska inrikta verksamheten och bidra till att myndigheten uppnår de mål som regeringen har fastställt i det årliga regleringsbrevet och de mål och ambitioner som återfinns i totalförsvarsbeslutet för perioden 2021–2025.

FMV:s fem mål är:

- FMV är efterfrågat av Försvarsmakten för vår professionalitet och vår förmåga att leverera
- FMV kännetecknas av framåtanda och effektivitet
- FMV har stolta och engagerade medarbetare
- FMV har en kombination av kvalificerade kompetenser som gör oss framgångsrika
- FMV är en attraktiv arbetsplats

FMV har under 2021 arbetat aktivt med att kommunicera och implementera målen i verksamheten. Till exempel har samtliga verksamhetsområden och centrala staber genomfört olika typer av aktiviteter som syftar till att öka förståelsen för målen och omsätta dessa i sitt arbete. Med utgångspunkt i årets genomförda aktiviteter är bedömningen att anställda har fått ökad kunskap myndighetens interna mål och inriktning. För målen 3-5 i punktlistan ovan bedömer FMV att årets utvecklingsarbete har varit tillfyllest och att myndigheten har genomfört en förflyttning i enlighet med planeringen för 2021. Exempel på myndighetens utvecklingsarbete som har bäring på dessa mål återfinns i avsnitt *Medarbetare och arbetsmiljö*. För resultat med koppling till mål 1-2 i punktlistan, se vidare avsnitt *Analys och bedömning av resultat anseende materieförsörjning*.

4. Åtgärder med anledning av covid-19-pandemin

FMV har under året fortsatt att bistå Socialstyrelsen i uppdraget att säkra tillgången till skyddsutrustning och medicinteknisk utrustning bland annat genom anskaffning av så kallade kryofrysar avsedda för förvaring av vaccin samt sprutor och kanyler för vaccinering. Socialstyrelsens behov av stöd från FMV har under året kraftigt minskat jämfört med 2020.

FMV har under 2021 fortsatt bistå i uppbyggandet av rescEU:s beredskapslager i Kristinehamn. Uppdraget genomförs tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Socialstyrelsen. Under sommaren levererades cirka 3 400 kubikmeter materiel till lagret varav 150 ventilatorer och hundratusentals andningsskydd, munskydd, visir och förkläden. Lagret är sedan november fullt och all materiel har rapporterats in i EU:s databas CECIS. FMV har också påbörjat arbetet med att upphandla nya ramavtal för att även fortsättningsvis vid behov kunna leverera ny materiel till lagret. Under hösten aktiverades beredskapslagret för första gången via EU:s civilskyddsmekanism och medicinteknisk utrustning från lagret har lånats ut till behövande EU-land.

FMV har under året också deltagit tillsammans med MSB i en aktörsgemensam arbetsgrupp för resurssamordning som samlar ett brett deltagande från bland annat Försvarsmakten, Länsstyrelser och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Syftet är att säkerställa en nationell samordning av resurser samt skapa förutsättningar för en långsiktig nationell hantering av covid-19-pandemin. FMV har där kommunicerat om aktiviteter utifrån myndighetens upphandlingsstöd till Socialstyrelsen, bland annat avseende skyddsutrustning och medicinteknisk utrustning, samt information om Skyddsmask90. FMV har också informerat om medicinska filter vilka FMV upphandlat och som genom överenskommelse med Försvarsmakten lagerhålls och distribueras till civila myndigheter och aktörer via MSB.

4.1 Covid-19-pandemins påverkan på myndigheten

Under året har fortsatta åtgärder vidtagits för att säkerställa att myndigheten genomför verksamheten enligt plan samt bidrar till att begränsa spridningen av covid-19. Analysgrupp Corona tillsattes vid pandemins utbrott år 2020 och har som uppgift att sammanhålla FMV:s insatser för hantering av pandemins påverkan på myndighetens verksamhet. Analysgruppen har följt utvecklingen i samhället och omvärlden för att möjliggöra en proaktiv hantering av pandemin och ge FMV så goda förutsättningar som möjligt för att kunna planera och genomföra myndighetens verksamhet. Analysgruppen har, baserat på utvecklingen i samhället och omvärlden, samt beslut och rekommendationer från regeringen och Folkhälsomyndigheten (FOHM), tagit fram rekommendationer och beslutsunderlag för ställningstaganden till myndighetsledningen.

I början av april 2021 fattade generaldirektören beslut om att förlänga riktlinjerna för hemarbete till och med 30 september. Bakgrunden till beslutet var en ökad spridning av covid-19. Riktlinjerna innebar att endast arbetsuppgifter som var verksamhetskritiska och inte kunde utföras vid senare tillfälle fick genomföras på kontoret. Därtill förlängdes beslut om restriktioner avseende möten och resor som bland annat innebar att endast verksamhetskritiska resor skulle genomföras samt att FMV:s medarbetare inte skulle delta på konferenser eller mässor.

Under året har flertalet kurser ställts om till lärarledda distansutbildningar, vilket delvis löste det akuta behovet av utbildning såväl inom FMV och Försvarsmakten som hos leverantörer. Verksamhetskritiska utbildningar har i begränsad omfattning genomförts fysiskt. Mot bakgrund av den pågående tillväxten återstår en utbildningsskuld i verksamhetens kompetensförsörjning, i synnerhet kopplat till system för drift- och materieluppföljning samt förnödenhetsredovisning. Att FMV inte har genomfört alla utbildningar har inneburit ett minskat anslagsutfall.

FMV:s bedömning är att verksamhetskritiska arbetsuppgifter har varit möjliga att genomföra och att det har funnits förutsättningar att fullgöra verksamheten under denna period precis som under 2020 när samma riktlinjer förelåg. Effekterna av besluten har bland annat varit ökat hemarbete, fler digitala möten och färre resor i arbetet.

Mot bakgrund av att regeringen den 7 september meddelade att gällande restriktioner för bland annat hemarbete skulle tas bort från och med den 29 september fattade generaldirektören beslut om successiv återgång till arbetsplatsen. I samband med beslutet hävdades också restriktioner avseende möten och tjänsteresor. Analysgrupp Corona har under övergångsperioden fortsatt följa utvecklingen och löpande informerat myndighetsledningen och medarbetare om gällande rekommendationer från FOHM och regeringsbeslut relaterade till pandemin.

På grund av ökad smittspridning i samhället uppdrog regeringen den 22 december statliga myndigheter att återigen säkerställa att endast medarbetare vars fysiska närvaro var nödvändig för att kunna bedriva verksamheten fick befinna sig i myndighetens lokaler. Uppdraget gällde till och med 31 januari 2022. Generaldirektören fattade i samband med detta beslut om hemarbete under samma tidsperiod som innebar att endast verksamhetskritiska uppgifter och uppgifter som inte kunde utföras i hemmet fick utföras på arbetsplatsen.

Avseende covid-19-pandemins påverkan på materieförsörjningen redovisas detta i avsnitt *Leveransindex*.

5. Forskning och utveckling

Forskning och utveckling är en förutsättning för att Försvarmakten ska kunna upprätthålla sin operativa förmåga samt bidrar till att trygga tillgången till integritetskritisk kunskap och strategisk kompetens i Sverige. Förutsättningarna för FMV att omhänderta forsknings- och utvecklingsresultat och nyttja dessa i utvecklandet av den militära förmågan behöver säkerställas.

Under 2021 har flera nya områden och program tillkommit som bedöms vara viktiga för materieförsörjningen. Exempelvis har ett nytt demonstratorprogram förberetts med planerad start år 2022. Dessutom har forskning- och teknikutvecklings (FoT)-områdena mark och sjösystem startats och rymdsystem blivit ett eget FoT-område.

FMV har bidragit med stöd till Försvarmakten i deras arbete med framtagning av en modell för att identifiera framväxande nyckelteknologier. Arbetet med att ta om hand nyckelteknologier när de identifierats och förädla dessa till förvarsnytta fortsätter under 2022.

FMV har också bidragit med tekniskt expertstöd till Inspektionen för strategiska produkter (ISP) genom att analysera ett antal framväxande teknikområden i syfte att ta fram ett underlag för en förteckning, med fokus på dubbla användningsområden. Arbetet har varit ett led i ISP:s förberedelser inför kommande lagstiftning inom utländska direktinvesteringar.

FMV har även vidareutvecklat formerna för civil-militär samverkan med områdets branschorganisationer och forskningsmyndigheter. Inom ramen för militärt innovationsprogram har olika metoder utvecklats för att ta tillvara civil forskning och innovation. Till exempel genomfördes FMV:s digitala TechDay med fokus på teknisk innovation inom området informationssäkerhet för små drönare. Syftet med arrangemanget var att skapa förutsättningar för företag att lyfta fram idéer och lösningar inom området samt sprida information om innovationsprogrammet. Inför TechDay fick intresserade företag ansöka om att delta och åtta stycken valdes ut för att presentera sina idéer och lösningar på TechDay. Tre av dessa tilldelades medel för sina lösningar och fick drygt 300 000 kronor vardera. Anskaffningarna genomfördes under direktupphandlingsgränsen. Målsättningen är att göra TechDay till ett återkommande evenemang med olika fokus varje gång.

Med utgångspunkt i årets aktiviteter bedömer FMV att myndighetens inriktning inom området har uppfyllts och att kunskapsutveckling inom viktiga framtidsområden har ökat och kan därmed nyttjas i FMV:s stöd till Försvarmakten i tidig förmågeutveckling och i anskaffning av materiel. Den finansiella förstärkningen inom området som planeras fram till och med år 2025 ger stora möjligheter till fortsatt utveckling av teknisk kompetens inom FMV.

6. Materieförsörjningsprinciper

Enligt gällande materieförsörjningsprinciper ska materieförsörjning i första hand ske genom vidmakthållande och uppgradering av befintlig materiel, i andra hand genom anskaffning av befintlig och beprövad materiel och i tredje hand genom utveckling av ny materiel. Regeringen har vidare i totalförsvarsbeslutet konstaterat att det i tillämpningen av materieförsörjningsprinciperna är nödvändigt att även beakta ökat fokus på nationellt försvar och väpnat angrepp, kraven på försörjningstrygghet, väsentliga säkerhetsintressen och förändrade internationella förutsättningar. Inte minst senaste tidens negativa omvärldsutveckling har accentuerat detta än mer. Vidare har regeringen påtalat vikten av att anskaffning av materiel måste anpassas efter tillgängliga medel, det vill säga design to cost. FMV implementerar design to cost vid beställningar där så är möjligt och lämpligt. Dessa perspektiv utgör grund för FMV:s materieförsörjning, i kombination med den förmåga som materielen eller materielsystemet ska uppnå, samt när materiel eller materielsystemet ska kunna levereras till Försvarmaktens krigsförband.

Med hänsyn till ökad produktionstakt och omvärldsutvecklingen har fokus under 2021 riktats än mer på att materiel ska levereras i rätt tid till Försvarmakten. Tidsaspekten har varit i fokus i dialogerna med Försvarmakten, internt inom FMV samt i dialoger med leverantörerna då avtal ska tecknas.

Initiativ har bland annat tagits inom sensorområdet under året. Arbete har genomförts för att identifiera utmaningar mellan olika system, för att exempelvis undvika att en utebliven uppgradering av enskilda delsystem eller komponenter allvarligt begränsar en förmåga. Vidare har analyser påbörjats för att genomlysna gemensamma kommersiella aspekter när anskaffning av sensorer genomförs. Det omfattar till exempel framtagning av en metod för att stödja anskaffningsprojekt att dokumentera och bedöma väsentliga säkerhetsintressen kopplat till sensorer.

Det finns även andra perspektiv som behöver omhändertas i materieförsörjningen. Vid förslag och slutligt val av standardprodukter (Commercial off the Shelf, COTS), standardprodukter modifierade för militär användning (Military off the Shelf, MOTS) eller utvecklingsprojekt krävs hög transparens och varsamhet. Tidigare erfarenheter visar att vissa ska-krav varit drivande avseende tid och ekonomi, varför analys om kraven behövs utifrån ett förmåge- och Total Cost of Ownership (TCO)-perspektiv är nödvändig.¹ Att arbeta in dessa olika perspektiv i materieförsörjningen är ett ständigt pågående arbete, och det blir än mer påtagligt under en tillväxtfas med höga krav på leveranser och prioritering mellan olika behov. Ett exempel på hur denna princip hanteras är att alla bedömda behov av reservdelar och kommande modifieringar ska ingå i ett uppdrags grundkalkyl och tidigt återfinnas i myndigheternas planering.

¹ TCO är en ekonomisk analys av hela livscykeln för en investering. Här ingår kostnaden för att äga en tillgång genom att utvärdera såväl inköpspriset som samtliga långsiktiga driftkostnader.

7. Planering och utvecklade metoder för materielinvesteringar

Försvarsmakten ska årligen, i samband med myndighetens budgetunderlag, lämna ett förslag till investeringsplan till regeringen. Innan dess lämnar FMV ett yttrande på förslaget till investeringsplan till Försvarsmakten. Yttrandet är FMV:s bedömning, dels över investeringsplanens genomförbarhet, dels över vilka eventuella risker som kan finnas i pågående och kommande uppdrag.

För att verkställa Försvarsmaktens investeringsplan utarbetar FMV en produktionsplan som omfattar beställd och planerad produktion. För den planerade produktionen framgår tidpunkter för när uppdrag behöver initieras, planeras, offereras och beställas av leverantörer för att materiel ska kunna levereras till Försvarsmakten vid avsedd tidpunkt. Produktionsplanens syfte är att utifrån tidigare års utfall, leveranser och erfarenheter samlat styra de uppdrag och anskaffningar som krävs för att kunna leverera enligt fastställd investeringsplan. Med hänsyn till att det under ett år förekommer avvikelser och förseningar i både planerade och beställda uppdrag innehåller produktionsplanen dels fler uppdrag, dels en högre total ekonomisk omslutning jämfört med investeringsplanen. Denna metodik krävs för att kunna leverera utifrån investeringsplanen. I FMV:s produktionsplan kan således en utökad beställningsvolym utläsas de första tre till fyra åren jämfört med investeringsplanen.

För att ytterligare stödja investeringsplanens genomförbarhet har en myndighetsgemensam översyn av planering och uppföljning inom materielförsörjningsprocessen genomförts. Nuvarande arbetssätt mellan Försvarsmakten och FMV har inte fullt ut förändrats trots att ansvarsförhållandena mellan myndigheterna ändrades från och med år 2019. Det finns därför fortsatt behov av att förenkla, effektivisera och tydliggöra respektive myndighets ansvar utifrån givna ansvarsförhållanden. Investeringsplanen ger ramvärden för förmåga, tillgänglig ekonomi och tidpunkt för anslagsavräkning. Utifrån dessa ramvärden ska FMV ansvara för att leverera uppdragen som belastar anslagspost 1:3.1 enligt myndighetens ansvar. I praktiken innebär detta att FMV fullt ut kommer ansvara för hur produktionsplaneringen årligen ska göras för att uppnå ambitionen enligt investeringsplanen. Sedan 2021 genomför FMV långsiktiga prognoser fram till år 2025 för anslagsposterna 1:3.1 och 1:1.4 *Direkta utgifter i materielskaffningen* för att tydligt och tidigt kunna bedöma produktionspåverkande effekter mellan åren. Även myndighetens förvaltningsanslag anslagspost 1:11.5 *Myndighetsförvaltning* påverkar den samlade förmågan att kunna leverera enligt Försvarsmaktens investeringsplan, varför även denna analyseras i detta perspektiv. Allt detta sker i syfte att skapa förutsättningar för att i ett tidigt skede kunna vidta korrigerande åtgärder för att fortsatt öka antalet leveranser till Försvarsmakten.

Försvarsmakten och FMV har också sett över planeringen av materielinvesteringar. Ett exempel på förändring som översynen resulterade i och som implementerades under 2021, var att ingångsvärdet till Försvarsmaktens utarbetande av investeringsplan baserades på den preliminära prisomräkning som genomfördes i september istället för att invänta den slutliga prisomräkningen som genomförs i januari. Prisomräkning av ingångna avtal görs utifrån förändring i index och valutor och används bland annat till budgetunderlaget. Genom denna förändring har förutsättningarna för både Försvarsmaktens och FMV:s budgetunderlag förbättrats då mer tid har frigjorts för fördjupade analyser.

FMV och Försvarmakten har även genomfört en översyn i syfte att renodla uppdrag och beställningar ingående i investeringsplanen med hänsyn till anslagsvillkoren i regleringsbrev. Översynen har genomförts med utgångspunkt i gemensamt framtagna definitioner och kriterier som varit ett stöd i sorteringen av uppdragen och beställningarna i relevanta anslagsposter, vilket även bedöms kunna öka effektiviteten och samordning i berörda uppdrag. Ett exempel på detta har varit renodlingen inom ramen för den förutsättningsskapande verksamheten. Underlaget kommer ligga till grund för neutrala justeringar mellan anslagsposterna inom utgiftsområdet och kommer redovisas av Försvarmakten och FMV i respektive budgetunderlag för 2023–2025. Detta kommer ytterligare öka tydligheten i myndigheternas ansvarsfördelning, planering och genomförande och därmed bedöms målsättningen med översynen vara uppnådd.

I syfte att skapa bättre förutsättningar för både Försvarmakten och FMV att identifiera nya förvägbehov inför kommande försvarsbeslut har även en översyn av planering och resurssättning av det som benämns konceptfaser i investeringsplanen genomförts. En konceptfas² krävs ofta för att kunna övergå till ett förberedelseskede i en anskaffning. Om underlag avseende utvecklings- och konceptalternativ inom ramen för investeringsplanen tas fram i konceptfasen kommer riskerna avseende kostnader och teknisk mognad minska. Konceptfaser lyfts fram i totalförsvarsbeslutet där det anges exempelvis att ersättare till nuvarande stridsfordon och stridsvagnar bedöms behövas under 2030-talet, vilket innebär att processen för att ersätta dessa behöver inledas under perioden 2021–2025. Motsvarande gäller även för ersättare till ubåt typ Gotland, där regeringen skriver att förberedelser för den anskaffningen bör inledas senast 2025. Det arbete som har genomförts inom FMV har syftat till att identifiera eventuella brister i hanteringen av konceptfaserna, vidta nödvändiga åtgärder samt utveckla en gemensam systematisering för de olika materielområdena för att tydliggöra arbetet internt och externt.

7.1 Tillämpad realisering av investeringsplanen

För att kunna bedöma framtida utfall och så långt det är möjligt säkerställa ökad produktionstakt, i enlighet med investeringsplanen, använder Försvarmakten och FMV gemensamt en framåtriktad uppföljningsmetod som benämns tillämpad realisering av investeringsplanen (TRIP). Genom att tidigt identifiera beroenden av underliggande beslut och kravdokument i anskaffningsprocessen skapas bättre förutsättningar att kunna leverera det ökade behovet av materiel i enlighet med investeringsplanen.

Under 2021 har TRIP operationaliserats vilket har resulterat i att metoden har integrerats i myndigheternas realiserbarhetsbedömning samt prognostisering av planerade uppdrag utifrån beslutad investeringsplan. I samverkan med Försvarmakten har FMV fortsatt att arbeta med att öka kunskapen om vilka analyser och beslut som krävs under konceptfasen i processen. Konkreta åtgärder, som exempel att fokusera resurser till framtagande av systemmålsättningsdokument eller säkerhetsskyddsbeslut som krävs för anskaffning, har vidtagits utifrån en gemensam lägesbild för alla uppdrag oavsett vilken anslagspost de tillhör i investeringsplanen. Metoden har varit transparent och har fungerat väl. Metoden har också påvisat att det finns tydliga risker inom vissa områden, se nästkommande avsnitt om *Risker i materieförsörjningen*.

² Konceptfasen utgörs av helt eller delvis invägda materielobjekt i investeringsplanen och omfattar de anskaffningsbehov som behöver utredas vidare innan underlag för beslut kan överlämnas till regeringen.

Slutligen ger även TRIP stöd för att bedöma var den trånga sektorn finns avseende risk för framtida förseningar för regeringen, Försvarmakten, FMV och leverantörerna. De risker som identifieras inom ramen för TRIP är bland annat förseningar i leveranser på grund av bristande förmåga att i tid lägga beställningar till industrin. Risker som identifieras med stöd av TRIP väntas bli mer kännbara då anslagsavräkning i nuvarande finansieringsmodell ska ske vid leverans till staten eller utifrån faktisk färdigställande grad vid industrin. Under avsnittet *Beställningar från Försvarmakten och beställningar till industrin* redovisas resultaten för 2021.

För att möta kraven som den pågående tillväxten inom försvarsområdet innebär har FMV, tillsammans med Försvarmakten, identifierat ett nuläge i produktionen, analyserat, dragit slutsatser av tidigare genomförd verksamhet i syfte att hindra att samma misstag upprepas. Det kvarstår behov av att fortsatt utveckla arbetssätt inom och mellan myndigheterna i syfte att korta ledtider och uppnå en långsiktig stabilitet parallellt med en agil utveckling av gällande ansvars- och rollfördelningar. FMV bedömer att årets utvecklingsarbeten kommer att bidra till att förbättra kommande års möjligheter att öka produktionstakten och i förlängningen bidra till en ökad operativ förmåga inom Försvarmakten.

7.2 Risker i materieförsörjningen

FMV behöver kontinuerligt hantera ett flertal risker som kan påverka materiel- och logistikförsörjningen jämfört med ursprunglig planering. Ju tidigare och ju bättre precision dessa risker kan förutses med, desto tidigare kan åtgärder förberedas och vidtas för att minska både sannolikhet och konsekvens för att en risk inträffar.

Övergripande kan riskerna delas in i interna och externa risker. Med interna avses i detta fall risker som finns hos både Försvarmakten och FMV, exempelvis kompetens eller kapacitet för att ta fram de underlag som krävs innan en industribeställning kan läggas av FMV. Under 2021 har myndigheterna tillsammans fokuserat på att underlag, såsom systemmålsättningar och säkerhetsskyddsbeslut, ska vara klara i tid. I en period där myndigheterna behöver öka produktionstakten är detta utmanade. För att lyckas med detta sker underlagsframtagning med en hög grad av transparens och nyttjande av myndigheternas gemensamma resurser när så är möjligt.

De externa riskerna hänförs till leverantörernas förmåga att leverera det som är avtalat. Även i detta perspektiv uppkommer avvikelser jämfört med ursprunglig planering som påverkar både leverans av materielen i uppdraget och FMV:s upparbetning av det totala anslaget. Risker i detta avseende kan vara försenade leveranser, finansiella risker i form av fördyring och/eller förskjutning av ekonomiskt utfall, att förmågekrav inte kan nås eller en kombination av dessa tre.

FMV genomför regelbundet översyn av risker för respektive uppdrag och kommunicerar större identifierade risker till Försvarmakten. I samverkan mellan myndigheterna bedöms huruvida risken är så pass trolig att en avsättning behöver göras i investeringsplanen. Detta behöver göras med stor eftertanke då det i händelse av att en risk inte faller ut, vilket i sig är positivt, sker ingen anslagsavräkning och tilldelat anslag underutnyttjas aktuellt år. Översynen av risker har utvecklats ytterligare under året.

För att hantera risker som kan påverka FMV:s förmåga att leverera utifrån investeringsplanen och tilldelat anslag innehåller produktionsplanen dels tidigarelagda uppdrag, dels en högre total ekonomisk omslutning per år jämfört med investeringsplanen. Detta innebär att FMV tillämpar en

högre beställningsvolym mot industrin jämfört med tilldelad anslagsram för att kunna hantera de produktionsproblem, bland annat i form av leveransförseningar, som uppkommer under året. I FMV:s produktionsplan kan således en utökad beställningsvolym utläsas de första tre till fyra åren jämfört med investeringsplanen. Beställningsvolymen baseras på empirisk erfarenhet av att allt enligt myndigheternas planering och faktiska beställningar inte kommer levereras till staten under rätt år. Dilemmat är att det är svårt att bedöma vilka uppdrag som slutligen kommer avvika från den initiala planeringen. Det finns flera förklaringar och orsaker till att leveranser försenas men syftet med nivån på beställningsvolymen är dels att leveransförseningar ska ha en så liten påverkan på Försvarmaktens förmågeökning som möjligt, dels att angivet anslag inte ska underutnyttjas. Rent tekniskt byggs beställningsvolymen upp genom att Försvarmakten och FMV förbereder ett antal uppdrag som finns några år framåt i investeringsplanen, och Försvarmakten hemställer till regeringen om att få dessa bemyndiganden för att kunna beställa dessa tidigare om så krävs. Utöver beställningsvolymen finns det även ett antal andra åtgärder förberedda att använda om det krävs. Att vissa risker faller ut är normalt men när de sker i strategiska projekt, såsom stridsflyg, ubåtar, stridsvagnar och stridsfordon eller luftvärn, blir det ofta en större påverkan på FMV:s förmåga att leverera utifrån investeringsplanen och på anslagsbelastningen.

De korrigerande åtgärder som vidtagits löpande under 2021 tillhör både nuvarande och gammal finansieringsmodell. Korrigerande åtgärder kan exempelvis innebära att en beställning tidigareläggs från kommande år så att anslagsavräkningen sker tidigare. I en snar framtid kommer uppdrag tillhörande nuvarande finansieringsmodell vara dominerande på anslagspost 1:3.1, varför en ökad stabilitet i leveranser inklusive anslagsavräkning i nuvarande finansiell styrmodell är nödvändig.

Ett annat exempel på verktyg för att minska risker i materiel- och logistikförsörjningen vad avser anslagsbelastning för kommande år var Försvarmaktens och FMV:s framställen till regeringen (och senare regeringens beslut) om behov av bemyndigande att anskaffa nya radarspanings- och ledningsflygplan till Försvarmakten. Detta ligger helt i linje med hur processen med investeringsplaneringen dynamiskt behöver fungera för att FMV effektivt ska kunna leverera till Försvarmakten.

8. Jämställdhetsintegrering i materieförsörjningen

Enligt FMV:s instruktion ska myndigheten ”när det är relevant, i sin verksamhet säkerställa att de varor och tjänster som myndigheten upphandlar är ändamålsenligt utformade för kvinnor och män”. Integration av humanfaktorer (HFI) är ett systematiskt arbetssätt för att anskaffa tekniska system som stärker människans förmåga, oavsett kön. Detta innebär att materielen ska utvecklas, alternativt anpassas till människans behov, samt fysiska och psykiska egenskaper. Under 2014 lyfte Försvarmakten behovet av att anpassa materielen för kvinnor såväl som män med stöd av HFI. Sedan dess har arbetssättet utvecklats kontinuerligt och numera utgår FMV:s systematiska arbetssätt från försvarsstandarden FSD 9251, vilken regleras av FMV:s interna Designregel HFI.

Fokus för FMV:s designstyrande HFI-verksamhet under året har varit att vidareutveckla internt verksamhetsstöd, framför allt inom områdena utveckling av kompetensstöd för FMV produktion samt stöd för kontinuerlig uppföljning av användbarhet och HFI från koncept- till avvecklingsskede. Under 2021 har en behovsinventering av användbarhets- och HFI-kunskap hos FMV och Försvarmakten genomförts, vilket resulterat i ett förfrågningsunderlag till ett ramavtal. Förfrågningsunderlaget har publicerats i systemstödet Kommers. Ramavtalet, vilket enligt plan

träder i kraft i början på 2022, kommer att kunna nyttjas av både FMV och Försvarsmakten för expertstöd inom verksamhetsutveckling och produktion.

En viktig del i FMV:s strävan att utveckla det systematiska arbetssättet för användbarhet och HFI är intern kompetensutveckling. E-utbildningen ”Användbarhet i fokus” lanserades i januari 2021 och har varit obligatorisk under året för berörda medarbetare. E-utbildningen är en grundutbildning vars syfte är att skapa samsyn och förståelse på myndigheten om vad systematiskt arbetssätt för användbarhet och HFI är. Liksom föregående år har en halvdags introduktion av metodikområdena miljö, systemsäkerhet, informationssäkerhet, användbarhet och konfigurationsledning (MSIAK) erbjudits nyanställda. Utbildningen genomfördes digitalt vid sex tillfällen under året. En riktad fortsättningsutbildning för verifierings- och valideringsansvariga vid verksamhetsområde Test och Evaluering genomfördes i januari 2021. FMV bidrar även med utbildning inom området i Försvarshögskolans utbildningar.

Jämställdhet har varit en av huvudprioriteringarna för Sveriges ordförandeskap i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Vid besök i Sverige den 30 september - 1 oktober presenterade FMV, i samverkan med Försvarsmakten, respektive myndighets arbete på tema jämställd materielanskaffning för militärrådgivare och andra deltagare från OSSE:s deltagande stater. FMV:s presentation fick ett positivt mottagande av deltagarna.

9. Materieförsörjning

FMV levererar både materiel och tjänster i materieförsörjningen inom 1:3.1 *Leverantörsutgifter för leveranser* och 1:11.4 *Direkta utgifter i materielanskaffningen samt tjänster* inom 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar* och 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar*.

I avsnittet redovisas resultat inom ramen för områdena armémateriel, flygmateriel, marinmateriel, ledningssystemmateriel och logistik. Genom att dela in verksamheten utifrån dessa områden redovisas resultatet i sin helhet, det vill säga även provverksamhet och den upphandlande verksamheten ingår i redovisningen. Vald indelning i resultatredovisningen skiljer sig därmed från FMV:s organisatoriska indelning. Detaljerad redovisning av större materielobjekt framgår av bilaga 1.

I avsnittet redovisas även hur FMV:s provresurser använts i den anskaffande verksamheten per område i enlighet med regleringsbrev för 2021. Redovisningen avseende vilken omfattning prov av nationella materielobjekt utförts av annan aktör än myndigheten och skäl till detta redovisas i avsnitt *Prov avseende nationella materielobjekt som utförts av annan aktör*.

9.1 Armémateriel

I enlighet med totalförsvarsbeslutet behöver arméns krigsorganisation stärka förmågan att möta ett väpnat angrepp. Detta innebär en omfattande utveckling och modernisering av armén de kommande åren. Av den anledningen har FMV, tillsammans med Försvarsmakten, identifierat ett antal områden med de mest prioriterade anskaffningarna under perioden som totalförsvarsbeslutet omfattar.

Under året har omfattande produktion genomförts och stort fokus har varit på realisering av totalförsvarsbeslutet, utvecklad rutin för uppföljning av vidmakthållandeproduktion samt

överlämningsprocessen. Utvecklingen av samarbetet med Försvarmaktens arméstab har fortgått med hög prioritet under året. En förutsättning för att kunna hantera en ökad produktionstakt har varit den kompetensförstärkning som har skett under året, se vidare avsnitt *Medarbetare och arbetsmiljö*.

De internationella samarbetena med framförallt Finland och Frankrike har löpt på väl i gemensamma projekt trots covid-19-pandemin. Samarbetet med flera av FMV:s andra prioriterade samarbetspartners har dock försvårats på grund av pandemin och fokus framgent är att återuppta kontakterna igen, framförallt med USA och Tyskland. Viktiga beslut har tagits under året vilka skapar förutsättningar och möjligheter till samanskaffning med Finland inom eldhandvapen och ammunitionsområdet.

Från och med den 1 januari 2021 har FMV en avdelning för armémateriel lokaliserad i Östersund. Etableringen av kontoret och omställningen av verksamheten, med såväl medarbetare som produktion i fokus, har pågått under hela 2021. Den pågående omställningen innebär dock att framtida resurser inte helt finns till förfogande för verksamheten i nuläget, vilket är en utmaning.

Väsentliga resultat under 2021 inom Armémateriel

Inom ramen för Integrerat markbaserat luft- och robotförsvar sker leveranser till Försvarmakten från ”Anskaffning av medelräckviddigt luftvärn” och ”Insatsförmåga Luftvärn”. Benämningen ”Integrerat markbaserat luft- och robotförsvar” används för att betona att luftförsvaret löses av samverkande system på marken och i luften. Armémateriel har till uppgift att under perioden 2018 till 2025 stödja Försvarmaktens transformering av dagens luftvärn till morgondagens moderna luftvärn. FMV gör systemdesign, systemintegration samt är systemleverantör. Luftvärnsbataljonerna innehåller korträckviddiga luftvärnssystem bestående av Elde 98 med IRIS-T och medellångräckviddiga luftvärnssystem bestående av Luftvärnssystem 103, Patriot. Inom det korträckviddiga luftvärnssystemet har leveranser skett av luftvärnscentraler (LvC), underrättelseenheter (UndE23) och eldenheter både Elde97 samt Elde23.

Leveranser av materielen till Luftvärnssystem 103 har skett löpande till FMV under 2021 där den första av fyra eldenheter, överlämnades officiellt till Försvarmakten vid en ceremoni på Luftvärnsregementet i Halmstad den 18 november. Återstående eldenheter kommer att levereras till FMV under 2022 och 2023 för att därefter löpande överlämnas till Försvarmakten. Försvarmaktens luftvärnsbataljoner kommer att utrustas med Luftvärnssystem 103 fram till 2025 då systemet ska ha full operativ förmåga. Ett trettiotal fordon inom luftvärn har levererats till Försvarmakten under året.

Ledningsstödsystem Mark (LSS Mark) omfattar de system som behövs för förbandsledning inom alla stridskrafters rörliga markförband, från division till soldat. Under 2021 har FMV levererat ett stridsvagnskompani och ett stridsfordonskompani för grundutbildning av värnpliktiga till Skaraborgs Regemente P4 samt initiala utbildningsförutsättningar för P4. Det initiala målet är att armén år 2025 har infört LSS Mark för två brigader och vissa bataljonsförband. Därefter fullföljs införandet för de förband som växer till. Införande sker förbandsvis i enlighet med Försvarmaktens införandeplan. Med LSS Mark ökar markstridskrafternas taktiska ledningsförmåga.

Renovering av Stridsvagn 122- och Stridsfordon 90-systemen har pågått sedan 2016. Under 2021 har ett omfattande antal stridsvagnar, bärgningsbandvagnar och Stridsfordon 90 levererats till Försvarsmakten. Totalt sedan projektstart har ett fyrtiotal Stridsvagn 122 inklusive bärgningsbandvagnar och cirka 200 Stridsfordon 90 levererats. Renoveringen av resterande stridsvagnar och stridsfordon, slutförs 2025 respektive 2027.

Under 2022 beställs även produktion av Funktionspansarbandvagn 90 samt ytterligare Granatkastarbandvagn 90. Nästa steg är uppgradering av Stridsvagn 122- och Stridsfordon 90-systemen. Parallellt med detta kommer förberedelser inför anskaffning av nästa generations stridsvagnar och stridsfordon att påbörjas. FMV har under året bedrivit omvärldsbevakning samt påbörjat arbetet med att identifiera FoT- och demonstratorverksamhet inför ett kommande vägval. Denna verksamhet, liksom arbetet med att söka internationellt samarbete, kommer att intensifieras så att ett beslutsunderlag föreligger då försvarsberedningen påbörjar sitt arbete inför kommande försvarsbeslut.

Multispektrala maskeringsnät samt maskeringsmaterial för senare uppsömnad av objektbunden maskering har upphandlats. Tillsammans med Försvarsmakten har ett arbete för att samordna anskaffningar mellan olika materielsystem startats och anskaffningen av maskeringsmateriel är ett led i detta arbete. Leveranstakten av signaturanpassningsmateriel har ökats under året och ekonomiska medel har genom omplanering flyttats från perioden 2023 -2025 så att leverans och utfall har kunnat ske redan under 2021. Genom detta har cirka 10 000 maskeringsnät levererats istället för cirka 1 500 som var planerat.

Under 2021 har FMV levererat ett stort antal standardlastbilar av olika varianter till Försvarsmakten. Därtill har ett sjuttiofem terränglastbilar levererats till Luftvärnssystem 103.

FMV har under året tecknat nya kontrakt omfattande cirka 500 standardlastbilar samt cirka 50 terränglastbilar för leveranser under 2022.

Verksamheten inom hjulfordon har till största del genomförts enligt plan. Vissa förseningar har uppstått på grund av komponentbrist (halvledarbrist) samt konsekvenser av covid-19-pandemin. Tack vare en bra dialog med leverantörerna har de svenska leveranserna prioriterats. Leveranser av lastbilar till Patriot har till stor del levererats före avtalad leveranstidpunkt. FMV har levererat ett fyrtiotal av dessa fordon till Försvarsmakten under 2021.

Anskaffning av ytterligare bandvagnar sker i två spår. Dels genom att Sverige beställer ledningsbandvagnar för Försvarsmaktens akuta behov, dels genom det internationella samarbetsprojektet CATV (Collaborative All Terrain Vehicle). Vidare har det under våren 2021 beställts ledningsbandvagnar med leveransstart 2022.

Inom CATV-projektet planeras anskaffning av cirka 200 - 350 bandvagnar för svenskt behov. Projektet sker mellan Nederländerna, Tyskland, Storbritannien och Sverige där FMV är upphandlande myndighet. Under 2021 har kravharmonisering skett mellan länderna och beställning till industrin tecknas under våren 2022.

FMV har under 2021 levererat ett nytt snöskotersystem till Försvarsmakten bestående av en lättare och en tyngre variant inklusive kälkar, tillbehör, reservdelar och verktyg.

Uppdraget att anskaffa en ny eldhandvapenfamilj pågår, i ett första steg, till och med år 2027 och avser utbyte av burna finkalibriga vapensystem. Uppdraget är viktigt inom ramen för det fördjupade samarbetet mellan Sverige och Finland. De bilaterala avtal som tecknats under året har skapat förutsättningar för att genomföra gemensamma anskaffningar med Finland. Vissa prov och försök har genomförts under året och dessa pågår även under 2022 med ett utökad antal vapen och vapentyper. Inledande leveranser till Försvarmakten planeras till 2023.

Två uppdrag som bidrar till förbättrad pansarvärnsförmåga pågår, stathöjning granatgevär och anskaffning av ny pansarvärnsrobot. Stathöjning granatgevär påbörjades 2019 och avser anskaffning till armén och hemvärnet av nya granatgevär. Uppdraget inkluderar även anskaffning av ny ammunition. Leveranser har skett under året. Inledande systemleverans till Försvarmakten sker under senare delen av 2022.

Inom ramen för FMV:s mandat att med Frankrike förhandla utveckling av pansarvärnsförmåga har FMV anskaffat pansarvärnsrobotsystem (MMP) för organisations- och medförsök till armén.

Samarbetet med Försvarmakten, Direction générale de l'armement (DGA, Frankrikes motsvarighet till FMV), svensk och fransk industri och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) är ett bra exempel på hur resurser kan samordnas för ett snabbt och effektivt arbete. Fortsatta försök genomförs under 2022-2023 och beslutsunderlag för anskaffning ska föreligga sommaren 2023. Leveranser till Försvarmakten är planerade att påbörjas tidigast 2025. Uppdraget avslutas 2032.

Utöver ovanstående uppdrag har FMV, inom ramen för Försvarmaktens del av investeringsanslaget, under året anskaffat nya robotar till befintligt pansarvärnsrobotsystem 56 (RBS 56).

I samråd med Försvarmakten har FMV varit proaktiva och tidigt lagt beställningar på ammunition. Exempelvis har laddningar till ARCHER beställts. Liknande insatser har gjorts inom finkaliber- och granatgevärsområdet. Kontinuerlig anskaffning sker av finkaliberammunition. Under året initierades en större konkurrensupphandling av ammunition med krav på försörjningstrygghet. FMV har även tecknat informationsutbyteavtal (IEA) och Technical Agreement (TA) med Finland. Dessa avtal skapar förutsättningar för gemensamma anskaffningar inom ammunitionsområdet.

Beställningen av granatkastarpansarbandvagn 90 (GRKPBV90) har slutförts under 2021 och levererats till Försvarmakten. Inom Archer-projektet har ytterligare pjäser levererats till Försvarmakten. Under året har Armémateriel även stöttat leverantören med exportstöd och personal vid US Governments utvärdering av en eventuell anskaffning av artillerisystem för sina förband i Europa.

Nyttjande av provresurser i den anskaffande verksamheten

Luftvärnssystem 103, Patriot

Tester, kontroller och verifiering av den första eldenheten har genomförts tillsammans med US Government och Försvarmakten. Kontrollerna är kopplade mot funktion samt kommunikation och har till syfte att säkerställa att materielen uppfyller ställda krav. Därtill har FMV även ansvarat för granskningen av verifiering och leveranskontroll av fordonssystem till Luftvärnssystem 103. FMV har också påbörjat planering inför verifiering och validering av den samfunktion som krävs inom luftarenan.

Ledningsstödsystem Mark (LSS Mark)

FMV har genomfört verifiering och validering av två kompanisatser då två installerade kompanier avsedda för grundutbildning vid Skaraborgs Regemente P4 genomgick samfunktionsprov och verifiering av krav driftsatt i knappt ett fyrtiotal fordonsplattformar. Under hösten har arbetet gått vidare med validering av leveransen i samverkan med P4. Arbetet med att förbereda verifiering och validering av kommande leveranser har pågått parallellt.

Insatsförmåga Luftvärn

FMV har genomfört verifiering och validering av Luftvärnscentralens Länk16 förmåga.

Pansarvärnsrobot 58

I projektet pansarvärnsrobot 58 (PvRb58) har under året ett arbete med verifiering och validering av systemet genomförts genom prov av systemets funktionalitet och verkan. Inledningsvis skedde detta i Karlsborg med grundläggande skjutningar för att därefter genomföra mer avancerade skjutningar på Älvdalens skjutfält.

Analys och sammanfattande bedömning

Den beställda produktionen har i allt väsentligt genomförts enligt plan under året. Genom proaktiva åtgärder såsom tidig och förtroendefull dialog med leverantörer samt tidigareläggning av vissa leveranser, beställningar och uppdrag har smärre förseningar kunnat hanteras. Gällande den planerade produktionen har 35 stycken nya uppdrag initierats under året vilket är betydligt fler än tidigare år och visar på arméns tillväxt. Proaktivt ledarskap på samtliga nivåer samt regelbunden uppföljning gemensamt med Försvarmakten av leveranser, anslagsbelastning, väsentliga grindbeslut och aktiviteter samt en tydligt kommunicerad gemensam målbild har varit viktiga framgångsfaktorer och gett mycket goda resultat.

Årets utfall gällande intäkter och kostnader ligger högre än föregående år vilket återspeglar ökad produktion i enlighet med totalförsvarsbeslutet. Ökningen är i huvudsak på anslagspost 1:3.1. Trots att förmågan att upprätthålla verksamheten och leverera materiel och tjänster varit hög under året, har covid-19-pandemin påverkat verksamheten. Genom en god dialog med leverantörer och särskilt fordonsleverantörerna har svenska leveranser prioriterats, vilket endast medfört smärre förseningar under året. Bedömningen är att rådande pandemi kommer att ha fortsatt påverkan på den kommande produktionen med anledning av de komponentbrister som råder, främst inom luftvärns-, ledningssystem- och fordonsområdena. Vidare har flera leverantörer börjat flagga för kostnadsökningar kopplade till bristen på komponenter och för ökade transportkostnader.

9.2 Marinmateriel

Under perioden som totalförsvarsbeslutet omfattar ska marinstridskrafterna stärkas för att förbättra förmågan att möta ett väpnat angrepp samtidigt som förmågan att upprätthålla den territoriella integriteten behöver förstärkas. Det innebär ökade krav på FMV att kunna omhänderta ytterligare uppdrag och beställningar från Försvarmakten.

Samarbetet med Försvarmakten inom den marina produktionen har under 2021 präglas av framåtanda, förtroende och en gemensam vilja att verka för att öka marinens operativa förmåga i enlighet med totalförsvarsbeslutet. Exempelvis har myndigheterna utvecklat arbetssätt och

etablerat en rad olika forum och kontaktytor i syfte att få en tätare dialog på samtliga nivåer i respektive organisation.

För att möjliggöra den utökade produktionen har resursmässig tillväxt fortsatt under 2021 samtidigt som utveckling av verksamheten fortlöpande sker. Under 2021 har verksamheten i Karlskrona och Malmö påbörjat en utveckling och expansion inom flera områden såsom antal medarbetare, infrastruktur, stödjande verksamhet och IT. Verksamhetsorterna är en viktig del av FMV:s möjlighet att möta den påbörjade ökningen inom produktionen. Under 2021 meddelade Saab Kockums att produktionen i Malmö ska flytta till nybyggda lokaler i Lund. Mot bakgrund av FMV:s och Saab Kockums nära samarbete i Malmö under åren har den planerade flytten inneburit att FMV har initierat en översyn av påverkan på myndighetens verksamhet i Malmö.

Väsentliga resultat under 2021 inom marinmateriel

Under året påbörjades produktdefinitionsfaserna (PDF) för fyra större kommande anskaffningar enligt försvarsbeslutet:

- Halvtidsmodifiering av korvett typ Visby
- Anskaffning av nya ytstridsfartyg
- Sjörörlig logistik
- Anskaffning av materiel till amfibiebataljon 2030

Resultat från produktdefinitionsfaserna kommer att användas för påbörjad anskaffning med start under 2022.

Under 2021 upprättades ett nytt avtal mellan Försvarmakten och FMV för projekt A26. Avtalet innebar både uppdaterad leveransplan, utökade uppgifter samt uppdaterad ekonomisk plan för anslagspost 1:3.1. I samband med detta tecknade FMV och Saab ett uppdaterat kontrakt för ubåt typ A26. I kontraktet ingår bland annat tilläggsbeställning av förmågor i form av verkanssystem, integration av Torped 47 samt anskaffning av ytterligare reservdelar. När det nya kontraktet tecknades justerades också leveranstidpunkterna för ubåtarna från industrin till 2027 respektive 2028.

Inom undervattensområdet påbörjades även åtgärder inför halvtidsmodifiering av en tredje ubåt typ Gotland.

Under 2021 har tidigare anskaffade system för Länk 16 och Länk 22 installerats på HMS Karlskrona samt de fem Visbykorvetterna. Produktionen fortsätter under 2022 med installationer på kvarvarande fartygsplattformar i projektet.

FMV har genomfört livstidsförlängande åtgärder på ett sjuttioal stridsbåtar typ 90. Under 2021 har de kvarstående stridsbåtarna i projektet levererats till Försvarmakten.

I projektet HTM Strb 90 HS genomförs nybyggnation av flertalet stridsbåt 90 HSM inklusive vapenstationer för integration ombord. Under 2021 har slutleverans skett.

Under 2020 slutlevererades de livstidsförlängda bevakningsbåtarna, nu benämnda Bevakningsbåt typ 88. Under 2021 har vapenstationer till flera bevakningsbåtar anskaffats och installerats.

Nyttjande av provresurser i den anskaffande verksamheten

Validering och verifiering och provledning av nationell produktion

FMV har levererat stöd avseende validering och verifiering samt provledning inom 35 olika projekt i nationell produktion. FMV har även stöttat Försvarmakten med provledning både vid nyproduktion och vid vidmakthållande av fartygsförband över tiden. FMV har också avdelat resurstöd och kompetens vid exempelvis moderniseringar av korvett Gävle, korvett typ Visby, minröjningsfartyg typ Koster, tunga och lätta trossbåtar, nytt röjdykarsystem samt vid nyanskaffning av hamnbogserare, nytt spaningsfartyg (SPS) och ubåt typ Blekinge (A26).

Stöd till andra nationer och myndigheter

Utöver nationell produktion har FMV avdelat stöd till andra nationer, exempelvis forskningsprojekt avseende undervattensdetonationer tillsammans med FOI och demonstration av ny Stridsbåt 90 för potentiell utländsk kund.

Under året har samarbetet mellan FMV och FOI utvecklats inom till exempel stötvågspåverkan under vatten och risker med batterier i marin utrustning ombord farkoster.

FMV har också påbörjat ett samarbete med Försvarmaktens Dykeri- och Navalmedicinskt Centrum inom dykeri och uv-teknikområdet rörande uppdrag både från Försvarmakten och framtida utländska kunder.

Analys och sammanfattande bedömning

Den beställda produktionen har till stora delar levererats enligt plan men förseningar har förekommit. Givet de redovisade påverkansfaktorerna har samtidigt mycket arbete genomförts avseende planering inför och start av ny produktion för att möta kravet på ökad produktion enligt totalförsvarsbeslutet.

En betydande del av den ökade produktionen inom marinområdet vilar på ett väl fungerande samarbete med Saab AB och tillhörande dotterbolag. Utveckling pågår avseende den ömsesidiga affärsrelationen så att beställd produkt levereras enligt överenskommen tidplan till överenskommen pris. Flera steg har tagits i rätt riktning under året med konstruktiva och givande forum för dialog.

Covid-19-pandemin har påverkat den marina produktionen negativt även om konkreta effekter under året är svårbedömda då flera samverkande faktorer, exempelvis hantering av sekretessbelagd information och reserestriktioner har påverkat resultatet i pågående produktion. Detta kan avspeglas i fördröjd redovisning av leveransläge från industrin, vilket innebär svårigheter att identifiera faktisk orsak till försening. I första hand kan man identifiera påverkan på verksamhet som innefattar produktion hos internationella leverantörer. Även nationellt har produktion påverkats då färre fysiska möten har kunnat genomföras där sekretessklassificerad information hanteras.

Ekonomi inom anslagspost 1:3.1 perioden 2019-2021 har påverkas till stor del av aktuellt anslagsutfall inom projekt A26. Betalningslinjalen har förändrats i perioden vilket innebär en stor ökning av anslagsutfallet inom marinmateriel från 2020 till 2021.

9.3 Flygmateriel

Samarbetet mellan FMV och Försvarmakten inom flygområdet har präglats av att omsätta totalförsvarsbeslutet för perioden 2021-2025 och har fortsatt varit god. Stor prioritet har lagts på anskaffning och vidareutveckling men också vidmakthållandeproduktion och överlämningsprocessen.

I början på året genomfördes en organisationsförändring som resulterade i att verksamhetsområde Flyg omfattar alla materielsystem relaterade till flyg. Syftet med organisationsförändringen var att effektivisera och samla flygverksamheten i en organisation inom FMV. Genom organisationsförändringen och ökad rekrytering har FMV bättre förutsättningar för att möta den ökade produktionen inom flygområdet.

Väsentliga resultat under 2021

Ambitionen inom stridsflygsområdet har ökat i det senaste försvarsbeslutet genom beslutet att operera två parallella versioner av Gripensystemet JAS 39C/D och JAS 39E efter driftsättning av JAS 39E.

Utvecklingen av JAS 39E har under året fortsatt och arbete med förberedelser har bedrivits inför fortsatt samordnad utprovning, leverans och överlämning till Försvarmakten. FMV har även uppdaterat JAS 39C/D till senaste konfiguration med leverans till Försvarmakten samtidigt som en förstudie har genomförts under året för att förbereda för kommande konfigurationer inom JAS 39C/D. Flygmateriel fortsätter det sammanhållande arbetet med gemensam sjömålsrobot.

Ett beredningsarbete av en eventuell export av JAS 39E/F till Finland med dess påverkan och möjligheter till synergier inom stridsflygområdet har också genomförts.

FMV har erhållit och besvarat förfrågningsunderlag kring fortsatt utveckling och drift av Gripensystemet från de befintliga exportkunderna Ungern, Tjeckien och Thailand.

FMV har under året tecknat avtal och beställt nya grundläggande skolflygplan, SK40, samt arbetat med att förbereda uppdatering av Försvarmaktens taktiska transportflygförmåga. Under året har även tre stycken helikopter 14, två markversion och en sjöversion, modifierats till slutlig konfiguration. Dessa har överlämnats till Försvarmakten. För helikopter 15 har FMV på uppdrag av Försvarmakten tecknat underhållsavtal.

Inom flygbasområdet har ett flertal flygunderhållsbilar överlämnats till Försvarmakten. Inom ramen för gällande leverantörskontrakt av flygbasmateriel, med olika förmågor för flygplatsdrift, har leveranser påbörjats till FMV. Detta, tillsammans med nya kontrakt under året, gör att Försvarmakten de kommande åren kommer att öka sin förmåga inom flygbasområdet.

Inom ramen för det långsiktiga och strategiska arbetet har FMV bland annat gjort ett förberedande arbete för ersättare av ASC 890 (flygburen radar och stridsledning) samt deltagit i det internationella projektet FCAS-C (Future Combat Air System - Cooperation) där Sverige deltar tillsammans med Storbritannien och Italien. Flygmateriel har också påbörjat ett underlag för beställning av UAV. Omsättning av flygsäkerhetsmateriel har fortsatt.

Ett beredningsarbete av Flyg- och rymdområdet kopplat till Europiska försvarssamarbetet (EDF) har fortsatt under året med arbetsprogram 2021. Målet har varit att finna en väg där kommande

utveckling av Försvarmaktens förmåga inom området kan stärkas inom ramen för det europeiska samarbetet. Detta har resulterat i att Försvarmakten är beredd att delfinansiera flera projekt inom flygområdet förutsatt att projekten får tilldelning från EU-kommissionen.

Nyttjande av provresurser i den anskaffande verksamheten

Uppstart av flygprov med Gripen E på Malmen

Under 2021 har FMV genomfört omfattande förberedelser för uppstart av flygprov med Gripen E på Malmen. Verksamhet med Gripen E har också inletts med flygningar från Malmen.

Etableringen på Malmen syftar till att samordna och effektivt nyttja tillgängliga svenska resurser inom utprovningssystemet Gemensam validering och verifiering Gripen E för Sverige.

Analys och sammanfattande bedömning

Den beställda produktionen har till stora delar levererats enligt plan men förseningar har förekommit. I utvecklingsprojekten har FMV tagit viktiga steg framåt och inom driften har god tillgänglighet hos alla operatörerna säkerställts inom försvarsmaterielsystemet 39.

Under året har omfattande produktion genomförts inom hela flygområdet. Förseningar i produktionen inom vissa projekt har uppstått på grund av bland annat den pågående covid-19-pandemin och dess påverkan på vissa leverantörer. Pandemin har även försvårat FMV:s möjlighet att effektivt kommunicera med samarbetspartners och leverantörer, särskilt i de internationella projekten. Gällande den planerade produktionen har 28 stycken nya uppdrag startats under året vilket är betydligt fler än tidigare år och detta visar på flygområdets tillväxt.

Den tilldelade anslagsfinansieringen inom flygområdet ökar relativt sedan 2019 och tidigare år och beräknas att fortsatt öka de närmaste åren. Förklaringen till detta är att utfallet för planerade materielleveranser inom tidigare beställd verksamhet ökar samt att det huvudsakliga utfallet för nyligen startade uppdrag kommer att synas de kommande åren till följd av tillväxten inom flygmaterielområdet. Övrig finansiering styrs av avtalade leveranser till i huvudsak övriga Gripenoperatörer (Ungern, Tjeckien och Thailand) och beroende på leveranstidpunkter kommer intäkterna att variera mellan åren.

9.4 Ledningssystemmateriel

Inom Ledningssystemmateriel anskaffas materiel som används inom samtliga vapengrenar och materielområden. Ledningssystemområdet präglas därför av många gränssytor mellan FMV och Försvarmakten. Fokus under året har legat på att utveckla och fördjupa samarbetet mellan dessa gränssytor vilket också har varit en grundläggande styrning in till den omorganisation som genomfördes under året. Bedömningen är att samarbetet har fungerat bra och det har stärkts av den nya organisationen.

Från och med den 1 september har FMV genomfört en organisationsförändring inom verksamhetsområdet Ledningssystemmateriel. Den nya organisationen bedöms vara en förutsättning för att bättre möta den tillväxt av försvarsanslaget som planeras, och skapar tydliga gränssytor både internt FMV och mot Försvarmakten. Detta skapar också förutsättningar för att verksamheten ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt genom att tillämpa principer om enkelhet och tydlighet avseende uppgifts- och ansvarsfördelning.

Väsentliga resultat under 2021

Uppdraget Ers/REMO PV883 omfattar att modernisera Försvarmaktens väderradarsystem i väderradarnätet SWERAD tillsammans med SMHI. Detta ger Försvarmaktens Vädertjänst ett bättre underlag för främst korta prognoser då radarbilderna uppdateras oftare och har högre upplösning. Nya produkter från de moderniserade systemen kommer att hjälpa meteorologen att bedöma nederbördstyp (snö, hagel eller regn). Materielöverlämning avseende modernisering av radarsystemet vid Kiruna från PV883 till PV884 genomfördes i november 2021, vilket var den sista planerade leveransen. Uppdraget avslutas under våren 2022.

Systemöverlämning och materielöverlämning av flera Länk 22-system genomfördes under våren 2021, vilket var den sista planerade leveransen. Detta ger Försvarmakten en ökad bredd och förmåga att via en säker datalänk kommunicera och utbyta information över stora ytor i marina miljöer, mellan såväl egna förband som internationella samarbetspartners. Uppdraget avslutas under våren 2022.

Några av de största leveranserna som har skett under året har riktat sig till andra materielområden, bland annat leveranser till LSS mark och Luftvärn, men också Sjöledningscentral och stridsledningscentral. Inför övningen ”ACE 21”, en av världens största flygövningar, har ett system med hög säkerhetsklassning utvecklats på kort tid. Systemet har möjliggjort ett stort lyft för de övade förbanden, både svenska och utländska.

Under året har totalt 29 stycken nya uppdrag offererats till Försvarmakten, varav 28 stycken har beställts. Under året har även 12 stycken särskilda offertförfrågningar hanterats varav 10 stycken har blivit beställda. Särskild offertförfrågan (SO) hanterar beställning av uppdrag som inte ingår i beslutad produktionsplan för innevarande år. SO initieras av Försvarmakten och medför en utökad produktionsportfölj hos FMV.

Antalet beställda uppdrag och antalet SO är en ökning jämfört med föregående år, då 23 stycken nya uppdrag har beställts och 8 stycken SO hanterats. Detta har också inneburit att produktionen i stort har beställts enligt gällande produktionsplan, vilket skapar goda förutsättningar för leveranser kommande år.

Det internationella arbetet under året har framförallt präglats av arbete rörande Permanenta strukturerade samarbetet (Pesco) samt Europeiska försvarsfonden (EDF), och av att hitta formerna för att kunna nyttja försvarsfonden för projekt med svensk inblandning. Fem stycken nya EDF-projektförslag inom ledningssystemområdet har skickats in till EU. Förhoppningen är att de får godkännande och kan starta under hösten 2022. Representanter har deltagit i Försvarsdepartementets MoU-delegationer till de länder där ledningssystemmateriel har ett utpekat ansvar.

Analys och sammanfattande bedömning

Flertalet viktiga leveranser har skett under året och det totala antalet är fler än 2020, dock har covid-19-pandemin fortsatt påverka leveransmöjligheterna. Covid-19-pandemin har inte endast medfört konsekvenser som hemarbete och reserestriktioner utan har också lett till brist på halvledare och allmänna obalanser i logistiksystemen. Trots proaktiva åtgärder som tidigareläggning av beställningar och digitala leveranskontroller konstateras leveransförörseningar och undansjunkningar i anslagsförbrukning.

Exempel på projekt som har försenats på grund av covid-19-pandemin har varit planerad etablering av NORECAS (Nordic Enhanced Cooperation on Air Surveillance) som är ett nordiskt samarbete för gemensam radarbild och fördjupat samarbete inom luftarenan. Projektet har försenats då installationer och driftsättning i de olika länderna inte har kunnat genomföras på grund av reserestriktioner.

Gällande Försvarets anslag ligger beställda vidmakthållsuppdrag på samma nivå som tidigare och antalet anskaffningsuppdrag har ökat jämfört med 2020. Redovisad ekonomi för uppdrag i Försvarets anslag är i avtagande, vilket är enligt plan och beror på att industriavtalen successivt övergår till Försvaretsmakten och ekonomin för dessa materielanskaffningar inte längre hanteras av FMV.

9.5 Logistik

Inom logistikområdet har leveranser till Försvaretsmakten genomförts kopplat till såväl tjänster som materiel inom områdena fältförplägnad, sjukvård, soldatutrustning, generella underhållsutrustningar, strömförsörjning, drivmedelstransportsystem och logistikledningssystem.

Samarbetet med Försvaretsmakten har utvecklats under året och behov av ytterligare samverkansformer har identifierats gemensamt. Till exempel har ett samarbete inom ramen för vidmakthållandet initierats, i syfte bland annat att öka kvalitén på prognoser som FMV lämnar till Försvaretsmakten inom anslagsposterna 1:1.3 och 1:3.2 Anskaffning av materiel och anläggningar.

Väsentliga resultat under 2021

Inom fältförplägnad omfattar leveranserna bland annat modifierade kokcontainrar, satser för firningsinstruktörer, klätterinstruktörer samt tappställ för fyllning av dunk och vattenflaska. FMV har även tecknat kontrakt för förrådskärra och chassi till kokkärra 113 samt för seriemodifiering av koktraktorkärra 112.

Under 2021 har bland annat defibrillatorer, övervakningsmonitorer, ventilatorer och diskdesinfektorer levererats till Försvaretsmakten. Blod- och vätskevärmare samt snabbtester har levererats till Försvaretsmakten för insatsen i Mali. Övningsmateriel har införskaffats, bland annat utbildningsdockor för intubering, nålsättning, operation och smink till övningar. Buren sjukvårdsutrustning har försenats på grund av problem med tygleveranser från underleverantör som tillverkar ryggsäckar. Förseningen har framförallt berott på covid-19-pandemin.

Inom soldatutrustning har ett stort antal leveranser inom personlig utrustning genomförts under året, innehållande flygstridsuniformer, officershandskar, stridsskjortor, metalltjänstetecken, fältuniformer samt trikåprodukter.

I NCU-projektet (Nordic Combat Uniform) har slutanalys av utförda brukartester genomförts, liksom slutförhandlingar med kvarvarande leverantörer. Slutgiltigt anbud har mottagits och bereds inför kontraktstecknade.

Under 2021 har leveranser av olika typer av skyddsglasögon inom ramen för projektet Personlig Ballistiskt Skydd Ögon genomförts. Inom generell underhållsutrustning har FMV bland annat levererat flerfunktionscontainrar, verktyg för mekanik bas, förpackningsmateriel bas, elsvets- och varmluftaggregat samt kontinuitetstestare.

Under året har flera drivmedelstransportekipage levererats till Försvarmakten. Fordonen är anpassade för transport av diesel och bensen. Fordonen stärker Försvarmaktens förmåga att på egen hand transportera större mängder diesel/bensen.

Inom uppdraget att stödja Försvarmakten i insatsen i Mali har samtliga överenskomna byggobjekt och andra åtgärder som avtalats med Försvarmakten genomförts. Fokus har legat på åtgärder för att hantera översvämningar liksom fungerande avloppssystem på Camp Midgård. Ansvaret övergår till Försvarmakten januari 2022.

FMV har under året arbetat med kvalitetsåtgärder inför överföring av data till nytt stödsystem Product Lifecycle Management, (PLM) och utarbetat underlag för registervård av Försvarmaktens utfärdade Teknisk Order (TO). Med anledning av förestående systemavlösning har en utredning gjorts och som en konsekvens av denna har en förändring av den verksamhetsnära förvaltningen av PLM-systemet påbörjats.

Inom Internationell spedition har verksamhetsutveckling fortsatt under 2021. Nya rutiner kring tullsuspension har tagits fram för att öka kontrollen över den materiel som faller under regelverket för tullövervakning. Tullverket har, kopplat till kommande import av Patriotsystemet, godkänt ett bindande Bestämmande Klassificerings Besked (BKB), vilket innebär stora tidsbesparingar i samband med tullhanteringen för såväl FMV som Försvarmakten under de år som systemet introduceras i Sverige.

Analys och sammanfattande bedömning

Den beställda produktionen har till stora delar levererats enligt plan men enstaka förseningar har förekommit. Tjänsteproduktionen har inom såväl vidmakthållande mot Försvarmakten som den förutsättningsskapande verksamheten fortlöpt enligt plan. I vidmakthållande har utredningar och fördjupande beredningar inom logistikledning och teknisk tjänst fortsatt. Inom ramen för den förutsättningsskapande verksamheten har expertstöd fortsatt erbjudits (ILS, systemsäkerhet, avveckling, miljö och hållbarhet, HFI och logistikanalys) till anskaffnings- och vidmakthållandeprojekt som bedrivs av övriga delar av myndigheten.

Sedan ansvaret för vidmakthållandet flyttades över till Försvarmakten år 2019 speglar ekonomin inom denna anslagspost endast FMV:s omkostnader och den största delen i form av anskaffningar hos industrin som har successivt överförts till Försvarmakten. Inom Logistikmateriel kan detta urskiljas särskilt under 2021 då ett logistikavtal inom Gripen överfördes till Försvarmakten.

Produktionen kopplat till materielleveranser inom logistik har genomförts med de restriktioner avseende distansarbete till följd av covid-19-pandemin, som har varit gällande under framförallt första delen av året. Trots detta har arbetet till stor del genomförts enligt plan, med undantag för enstaka leveranser som försenats på grund av materielbrist som exempelvis ryggsäckar för burens sjukvårdsutrustning och drivmedelstransportekipage.

På grund av covid-19-pandemin har flertalet kurser ställts om till lärarledda distansutbildningar, inom bland annat systemsäkerhet. Det har delvis löst det akuta behovet av utbildning, såväl inom FMV och Försvarmakten som hos leverantörer. Verksamhetskritiska utbildningar har i begränsad omfattning genomförts fysiskt, men mot bakgrund av den pågående tillväxten återstår en utbildningsskuld i verksamhetens kompetensförsörjning.

9.6 Vidmakthållandetjänster

Det myndighetsgemensamma arbetet med att klarlägga arbetssättet mellan Försvarmakten och FMV i vidmakthållandeskedet enligt den livscykelmodell som används i samordningsöverenskommelsen mellan Försvarmakten och FMV startades under 2020 och har fortgått under 2021. Den under 2020 genomförda överenskommelsen avseende upphandlingar har under året följts upp i en myndighetsgemensam arbetsgrupp. Överenskommelsen omfattar beredning och beslutsfattande vid upphandlingar i vidmakthållandeskedet och reglerar principer för FMV:s mandat att företräda Försvarmakten kopplat till olika ekonomiska nivåer. Arbetet med överenskommelsen avseende upphandlingar har inneburit att skapa vägledningar och förändra arbetssätt men också att klarlägga frågor som inte är lösta, exempelvis hantering av säkerhetsskyddsavtal (SUA) respektive upphandlingar med blandade anslag.

Den myndighetsgemensamma kartläggningen av tekniska system och nuvarande arbetssätt mellan myndigheterna gällande tekniska systems design avrapporterades under 2020. Syftet med kartläggningen var att kunna förändra arbetssättet mellan myndigheterna så att Försvarmakten ska kunna ta ansvar för de tekniska systemens design under vidmakthållandeskedet. Bland annat genomförs uppgifter av FMV såsom konfigurationsledning, stöd till avvikelshantering, uppföljning och analys av problem som finns med materielen, systemsäkerhetsutredning av händelser och att hålla teknisk information aktuell så att materielen kan användas på ett säkert sätt för soldater och sjömän under vidmakthållandeskedet. Till det bör också läggas verksamhetsstöd, underhållsanalys och beredning samt åtgärder och analyser som erfordras för att kunna genomföra modifiering av materiel.

Baserat på kartläggningens resultat har FMV och Försvarmakten samverkat i syfte att utarbeta en överenskommelse mellan myndigheterna avseende arbetssätt under vidmakthållandeskedet. Överenskommelsen kommer att innehålla en fördjupad FMV Tjänstekatalog som ska förenkla och förtydliga Försvarmaktens möjligheter att beställa och kunna få biträde med de tjänster som FMV avser att erbjuda. FMV:s ingångsvärden i arbetet har varit att säkerställa långsiktig kompetensförsörjning och att kunna sammanhålla arbetet både med nyanskaffningar och vidmakthållande.

Under hösten har ett arbete med att kartlägga de olika uppgifter som erfordras för att kunna vidmakthålla tekniska system och därtill kopplade beslut genomförts. Det fortsatta arbetet syftar till att vidareutveckla FMV Tjänstekatalog så att de tjänster som Försvarmakten behöver för att kunna vidmakthålla materielen enkelt kan identifieras och beställas av Försvarmakten. I arbetet ligger att nå en överenskommelse om vilka tjänster och arbetssätt som ska råda. Det arbetet har inte slutförts. FMV och Försvarmakten arbetar tillsammans för att det på sikt ska finnas en överenskommelse inom vidmakthållandeskedet.

9.6.1 Vidmakthållande av materiel och anläggningar (1:1.3)

I tabellen nedan redovisas FMV:s intäkter för tjänster avseende vidmakthållande som belastar Försvarmaktens anslagspost 1:1.3. Av tabellen framgår det totala beloppet på intäkter, samt uppdelat på hur mycket som avser FMV tjänst respektive materiel.

Tabell 1. Intäkter mot Försvarmaktens anslagspost 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar (mnkr)*

		2021	2020	2019
Intäkter	Varav FMV tjänst	713	654	587
	Varav materiel	1 537	1 596	3 080
Totalt		2 250	2 249	3 668

Intäkterna för 2021 har samma omfattning som 2020 för vidmakthållande av materiel och anläggningar, men har minskat i relation till 2019.

Under 2021 har intäkterna för FMV Tjänst ökat från 654 till 713 miljoner kronor. FMV Tjänst omfattar därmed ett stort antal årsarbetskrafter som fortsatt stödjer Försvarmakten inom detta område, vilket ofta är centralt för Försvarmaktens operativa förmåga och den materiella tillgängligheten vid krigsförbanden. Intäkterna från FMV Tjänst är relativt jämnt fördelade mellan FMV:s verksamhetsområden. Högst andel kommer via verksamhetsområde Logistik med 162 miljoner kronor medan verksamhetsområde Armé ligger något lägre än de övriga med 78 miljoner kronor.

Tjänststödet har främst omfattat generella uppgifter avseende configurationsledning, stöd till avvikelshantering, uppföljning och analys, systemsäkerhet samt teknisk information. Även efter förändrade ansvarsförhållanden har vidmakthållandebeställningarna som synes en fortsatt påverkan på FMV:s fakturering till Försvarmakten.

I enlighet med myndigheternas ansvarsfördelning avseende vidmakthållande ska industriavtalen överföras till Försvarmakten. Detta kan härledas ur tabellen som en minskning i intäkter från materiel, framför allt jämfört med 2019 men även en viss minskning från 2020. Intäkterna för 2021 kopplat till materiel omfattar 1 537 miljoner kronor vilket är en halvering jämfört med 2019. Huvuddelen av intäkterna kommer från verksamhetsområde Flyg, 1 001 miljoner kronor. Även Ledningssystemmateriel har en stor del av intäkterna inom materiel, 310 miljoner kronor. Ett antal avtal inom materiel innehåller verksamhet som består av Foreign Military Sales (FMS), som inte har överförts till Försvarmakten då FMV fortsatt är huvudansvarig myndighet för FMS-hanteringen. Efter den kraftiga nedgången mellan 2019 och 2020 bedömer FMV att beställningarna och nivåerna kommer att vara relativt stabila och förutsägbara för myndigheten.

9.6.2 Anskaffning av materiel och anläggningar (1:3.2)

Verksamhet som belastar anslagspost 1:3.2 Anskaffning av materiel och anläggningar omfattar bland annat förstagångsanskaffningar och beredskapsvaror, men också anskaffning och modifiering av krigsmateriel av mindre ekonomisk omfattning. Inom anslagsposten finansieras också uppgifter som till exempel det som benämns som förutsättningsskapande verksamhet. Dessa uppgifter kan ses som en förutsättning för att FMV ska kunna leverera materiel till Försvarmakten inom övriga uppdrag och beställningar kommande år. I syfte att renodla och förenkla har FMV, tillsammans med Försvarmakten, under 2021 sett över uppgifterna inom den förutsättningskapande verksamheten avseende fördelning till relevanta anslagsposter i enlighet med anslagsvillkoren.

Tabell 2. Intäkter mot Försvarsmaktens anslagspost 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar (mnkr)*

		2021	2020	2019
Intäkter	<i>Varav FMV tjänst</i>	564	505	461
	<i>Varav materiel</i>	781	698	890
Totalt		1 345	1 204	1 350

Under 2021 har intäkter från anskaffning av materiel och anläggningar ökat från 1 204 miljoner kronor till 1 345 miljoner kronor, en ökning med 141 miljoner kronor. En större del av intäkterna från FMV tjänst kommer från verksamhetsområde Test & Evaluering, 208 miljoner kronor, samt tjänster som levereras via Ledningsstaben, 145 miljoner kronor. Inom materiel kommer större delen av intäkterna, 634 miljoner kronor, från verksamhetsområde Armé och avser anskaffning av en mängd olika materiel i mindre volymer. Sammanfattningsvis är det vissa förändringar i intäkter mellan åren, men beställningarna och nivåerna är relativt stabila och förutsägbara för myndigheten.

9.7 Proverksamhet

2021 var ett år med full beläggning på samtliga provplatser. Trots restriktioner med anledning av covid-19-pandemin bedrevs proverksamheten³ med både ett verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat i stort sett enligt plan. Pandemin innebar visserligen att några enstaka verksamheter har ställts in, samtidigt som andra verksamheter har tillkommit. Särskilt fokus har varit att upprätthålla de restriktioner som angivits utifrån aktuellt smittläge. Beläggningen och efterfrågan på provplatser fortsätter att öka i enlighet med totalförsvarsbeslutet.

Eftersom viss utrustning är föråldrad, i vissa fall finns utrustning och system som delvis är från 1970-talet där det i många fall inte går att få tag på reservdelar, har ett antal stora insatser att ersätta äldre system och utrustning genomförts under året. Ett exempel på detta har varit leverans av nytt radarsystem till provplatsen i Vidsel under 2021. Det nya systemet är anpassat för att kunna mäta in nya vapensystem och har bland annat möjlighet att kunna följa flera mål samtidigt. Vid provplatsen i Linköping har anpassningar genomförts för att hantera Gripen E som kommer att vara i fokus i många år framöver. Ytterligare insatser kommer att krävas även kommande år.

Målflygsverksamheten bedrivs numera inom FMV regi och har etablerats i Linköping. Under året har målflyg genomförts med Learjet 35, en verksamhet som tidigare har bedrivits av SAAB.

Tabell 3. Provresurser i per område (tkr)

Stridskraft	2021	2020	2019
Armé	29 803	23 716	25 603
Marin	13 501	9 135	4 270
Flyg	101 930	90 923	76 148
Led	6 092	5 417	5 813
Log	1 795	1 283	3 030
Totalt	153 121	130 474	114 864

³ Proverksamheten omfattar verifiering, validering och förmågeevaluering samt taktikutveckling.

Tabellen visar kostnaderna för hur provresurser har använts inom FMV. Redovisningen omfattar både personella och maskinella kostnader. Verksamheten har ökat inom alla områden vilket hänger ihop med den ökade produktionstakten.

9.7.1 Prov avseende nationella materielobjekt som utförts av annan aktör

I enlighet med regleringsbrevet för 2021 ska FMV redovisa hur myndighetens provresurser använts i den anskaffande verksamheten per stridskraft, se avsnitt *Materieförsörjning*. Av redovisningen ska det även framgå i vilken omfattning prov avseende nationella materielobjekt utförts av annan aktör än myndigheten och vilka skäl som funnits för att inte använda myndighetens egna provresurser, vilket redovisas i detta avsnitt.

FMV:s inriktning är att provverksamhet i första hand ska genomföras av FMV. För vissa anskaffningar kan det dock anses lämpligt att avtala om ett helhetsåtagande hos leverantören eller annan aktör. Det kan exempelvis handla om att FMV inte har tillräckligt med resurser, rätt resurser och/eller teknisk utrustning för att genomföra vissa prov. Planering av provverksamheten och upprättande av produktionsplaner sker genom årliga avstämningar med den upphandlande verksamheten inom FMV i syfte att identifiera vilka projekt som ska utföras av FMV, respektive av annan aktör.

Inom flygmateriel har FMV inte anlitat någon annan aktör för provverksamheten. Inom marinmateriel har enbart FMV samt Försvarmaktens resurser nyttjats i den verifierings- och valideringsverksamhet som FMV ansvarar för. Armémateriel har anlitat FOI för att genomföra verifiering och validering vid anskaffning av personlig skyddsutrustning till en omfattning av 150 000 kr. FOI har anlitas eftersom FMV inte har resurser för att genomföra verifiering och validering inom CBRN (kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel).

I provverksamhet avseende ledningssystemmateriel har leverantören ofta ett helhetsåtagande som omfattar ett ansvar för att visa hur kontrakterad kravbild uppfylls. Under 2021 har sådan provverksamhet uppgått till cirka 10 miljoner kronor. Inom området soldatutrustning har FMV anlitat en extern leverantör för kontroll av provkollektion eller leveranskontroller till cirka 700 000 kronor. Anledning till att myndighetens egna resurser inte har använts har varit att kompetens och utrustning inte funnits för denna typ av prov.

Den sammanfattande bedömningen är att FMV i allt väsentligt lever upp till ambitionen att i första hand nyttja interna resurser för verifiering och validering. I de fall verifiering och validering utförs av annan aktör beror det huvudsakligen på endera ett medvetet beslut om ett helhetsåtagande från leverantören eller att erforderliga resurser inom FMV har saknats.

9.7.2 Årets verksamhet för övrig kund och avtal med utländska myndigheter

Enligt regleringsbrevet för år 2021 ska FMV redovisa vilka avtal som tecknats under året med utländska myndigheter, prissättning i förhållande till det ekonomiska målet om full kostnadstäckning samt hur samordningen med Försvarmakten skett vid genomförandet av provverksamheten. FMV ska också redovisa hur myndigheten har utvecklat samordningen med Försvarmakten och FOI inför besök av utländska myndigheter som ska genomföra verksamhet vid FMV:s provanläggningar.

I bilaga 3 redovisas de avtal med utländska myndigheter som FMV har ingått under 2021, bland annat den polska marinens test av robotsystem vid provplats Härnösand samt ett avtal med Tyskland som vid provplatsen i Vidsel har genomfört sin vapeninstruktörsutbildning med Eurofighter och Tornado. Målet om avgift upp till full kostnadstäckning har uppfyllts i alla ingångna avtal under året. Covid-19-pandemin har påverkat genomförandet av tre kampanjer som skulle ha ägt rum i Älvdalen och som blev inställda på grund av smittspridningen vid tidpunkten för genomförandet.

Samordningen av genomförande av provverksamhet har skett parallellt med den samordning som sker inför besök av utländska myndigheter. FMV har, tillsammans med Försvarmakten och FOI, genomfört möten varannan månad med syftet att dels informera Försvarmakten och FOI om verksamhet som FMV har beställt och planerat, dels att identifiera behov av stöd som FMV har från Försvarmakten för att kunna genomföra internationell test- och övningsverksamhet (ITÖ). När behov har uppstått har tätare avstämningar och regelbundna inriktningsmöten genomförts med Försvarmakten. I de fall ITÖ har varit omfattande lämnar FMV en separat framställan om stöd från Försvarmakten utöver den framställan som görs till regeringen avseende tillträde. Samordningsmötena leder fortsatt till att samtliga parter är väl informerade och delaktiga i ett tidigt skede för planering och genomförbarhet av provverksamhet.

Samarbetet med Försvarmakten bedöms ha fördjupats ytterligare jämfört med tidigare år. De mötesrutiner och former för samordning som har etablerats ligger på en tillräckligt bra nivå för att det ska utgöra ett stöd för FMV och övriga myndigheter.

För 2021 har verksamheten för *övrig kund* i stort sett bedrivits enligt plan. Det svenska försvarets kapacitetsökning innebär för kommande år att övrig kunds möjlighet att utnyttja tillgänglig kapacitet hos FMV:s provplatser minskar samtidigt som det är en fortsatt ökad efterfrågan från andra länder att komma till provplatserna.

FMV har valt att hantera utmaningen med en minskad tillgänglig kapacitet till övrig kund, tillsammans med en ökad efterfrågan på FMV:s tjänster, genom att främst sälja den kapacitet som fortfarande är tillgänglig till de kunder som bedöms tillföra FMV en ökad förmåga att leverera komplexa och efterfrågade tjänster till Försvarmakten. FMV har även säkerställt långsiktiga relationer med strategiskt viktiga kunder som har ett ökat intresse av att komma till Sverige för att genomföra mer komplexa prov.

9.8 Kommersiellt arbete, affärsmässighet och transparens

FMV:s kommersiella arbete sker dels på strategisk nivå, bland annat i form av deltagande i tidiga faser i anskaffnings- och projektarbetet samt i utvecklingen av myndighetens kategoristyrningsarbete, dels på operativ nivå i form av upphandlings- och inköpsarbete. Syftet är att nyttja marknadens konkurrenskraft och möjligheter i så hög utsträckning som möjligt.

I tabell 4 nedan redovisas antalet kontrakt för de senaste tre åren. Kontrakten omfattar samtliga anslag som FMV disponerar inklusive uppdrag från Försvarmakten. Under 2021 har det totala antalet kontrakt ökat jämfört med tidigare år, bland annat till följd av ökande anslag inom fler av segmenten i tabellen nedan. En summering av samtliga segment visar också att antalet konkurrensutsatta kontrakt därmed också har ökat, vilket bedöms vara positivt. Trots att antalet konkurrensutsatta kontrakt har ökat, har andelen konkurrensutsatta kontrakt av totalt antal

kontrakt uppgått till 63 procent under 2021 vilket är en minskning jämfört med föregående år då värdet var 72 procent. Förändringen har främst skett inom kategorierna ledningsmateriel, verkan och motmedel, militära fordon samt träning och simulering, där tidigare upphandlade system och plattformar begränsat valet av leverantör och lett till en ökande andel riktade kontrakt.

Tabell 4. Antal kontrakt under tre olika beställningssegment 2019-2021

Segment		2021	2020	2019
Varor	Kontrakt (antal)	927	504	554
	varav konkurrens %	52	65	62
Tjänster	Kontrakt (antal)	674	594	767
	varav konkurrens %	63	71	75
Inhyrd personal	Kontrakt (antal)	400	351	392
	varav konkurrens %	81	87	89

FMV bejakar en sund konkurrens på marknaden och strävar efter att bidra till att förenkla för de leverantörer som traditionellt inte lämnar anbud till offentlig verksamhet. En upphandlande myndighet kan nå en mer differentierad och bredare leverantörsmarknad om fler leverantörer har möjlighet att lämna anbud, vilket i sin tur kan leda till mer innovativa lösningar och bättre priser.

Under 2021 har flera åtgärder på lokal, nationell och internationell nivå genomförts för att engagera och skapa intresse bland svenska små och medelstora företag (SME-företag) inom försvarsindustrin att delta i det internationella EDF-programmet. Detta har skett genom kommunikation med Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF).

En viktig erfarenhet i samverkan med SME-företagen har varit att underlätta tillgången till information kring upphandlingarna eller att dela upp större avtal i flera mindre avtal där så är möjligt.

FMV har sedan flera år konstaterat att SME-företagens deltagande i FMV:s upphandlingar till stor del varit avhängigt vilken materiel eller vilka tjänster som har behövt upphandlas och på vilken marknad detta har skett. I vissa inköpskategorier som FMV upphandlar inom, som till exempel konsultbranschen, har andelen SME-företag varit hög relativt det totala antalet leverantörer inom denna inköpskategori. Medan SME-företagen, inom andra upphandlingsområden som till exempel beställningar av större plattformar som flygsystem och helikoptersystem, inte är frekvent representerade som kontraktspart till FMV i första leverantörsledet. Under 2021 har FMV genomfört informationsträffar hos SOFF, för att öka kunskapen bland SME-företagen om hur de kan delta i de europeiska programmen (EDF) inom utveckling av försvarsmateriel.

Försvarsföretagsdagarna (FFD), är ett årligt återkommande samarrangemang mellan FMV, Försvarsmakten samt de två branschorganisationerna SOFF och SME-D⁴ och syftar till att på ett förutsättningsskapande sätt skapa dialog mellan myndigheter och branschen. På grund av covid-19-pandemin genomfördes inte FFD under 2020. För att upprätthålla dialogen med företagen har därför två digitala Försvarsföretagsmöten arrangerats under våren 2021. Även de efterföljande fördjupningsseminarierna har genomförts digitalt. FFD 2021 har genomförts som fysiskt möte,

⁴ Små och medelstora företag inom försvars- och säkerhetsområdet. SME-D är en ideell förening som har som ändamål att ta tillvara intressena hos i Sverige baserade, oberoende små och medelstora företag (SME-företag).

dock i något mindre omfattning än normalt. FMV har också deltagit vid Försvarsentreprenördagen som riktas mot små och medelstora företag. FMV anordnar även årligen en branschdag för tekniska konsulter, Tjänsteförsvarsdagen, i syfte att för konsultbranschen tydliggöra hur FMV framöver avser att arbeta med konsulthantering. Detta arrangemang har skjutits fram på grund av covid-19-pandemin.

Affärsmässighet är ett ledord för FMV. Fokus för kategoristyrningsarbetet har varit att identifiera inom vilka marknadskategorier FMV kan skapa störst effekt i form av bättre affärsupplägg, leveranssäkerhet och besparingar samt analyser kring hur inköpen på bästa sätt kan genomföras utifrån en medvetenhet om marknadens möjligheter och förmåga. Under året har kategoristyrningsinitiativ genomförts inom Utbildning, Tekniska konsulter, Logistik och Skyddade transporter.

9.8.1 Överprövningar och ålagda upphandlingsskadeavgifter

FMV ska enligt regleringsbrevet 2021 redovisa under året antalet ålagda upphandlingsskadeavgifter och bakomliggande upphandlingsärende. FMV har under 2021 inte ålagts att betala någon upphandlingsskadesavgift.

9.9 Åtgärder för att förebygga korruption och jäv

I enlighet med myndighetens regleringsbrev för 2021 ska FMV redovisa vilka korruptionsförebyggande insatser som har gjorts under året. Myndigheten ska också göra en bedömning av om hur de vidtagna åtgärderna bidrar till att minska riskerna för korruption vid myndigheten.

FMV har under året fortsatt att arbeta med åtgärder vad gäller affärsmässighet, ökad öppenhet och transparens för att förebygga korruption och jäv. Exempelvis har FMV arbetat med att uppdatera information om pågående upphandlingar i annonsdatabasen Kommers annons enligt gängse rutiner samt deltagit i informationsträffar med marknaden för att kontinuerligt förbättra affärsmässigheten. För mer information se avsnitt *Kommersiellt arbete, affärsmässighet och transparens*.

FMV har under 2021 lyft upp risken för oegentligheter som en väsentlig risk i myndighetens verksamhetsplan, en av flera risker som styrelsen regelbundet följer upp. FMV har även uppdaterat och slagit samman etikpolicyn och visselblåsarpolicyn till en ny etikpolicy. Etikpolicyn tydliggör bland annat att myndigheten ser allvarligt på beteenden som kan skada FMV:s förtroende och att samtliga anställda måste arbeta förebyggande för att hindra förekomsten av oegentligheter, mutor och korruption. Oegentligheter och missförhållanden kan anmälas på flera sätt och FMV uppmanar anställda, kunder, leverantörer, samarbetspartners och övriga intressenter som misstänker oegentligheter och missförhållanden som rör FMV att anmäla det. FMV har en intern rapporteringskanal, en visselblåsarfunktion, som är inrättad i enlighet med lagen om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. FMV har även ett etikråd som sammanträder vid behov och hanterar frågor som rör uppkomna eller misstänkta oegentligheter.

Inom den exportstödande verksamheten bedrivs kontinuerligt arbete för att förebygga korruption och jäv. Exempelvis granskas samtliga inkomna exportstödsansökningar av FMV för att säkerställa att antikorrupsionsintyget är tecknat av behörig företrädare från ansökande företag innan fortsatt handläggning medges. För att hindra jävsituationer vid framtagning av statliga offerter till annat

land arbetar FMV efter en så kallad tvåhandsprincip, med tydligt uppdelat ansvar mellan upphandlande och försäljande delar av verksamheten. Förhandling med andra nationer förs i regel enbart med statliga företrädare från landet i fråga då FMV, för att undvika korruption, inte accepterar att den andra staten företräds av konsulter eller andra icke statliga mellanhänder.

I den exportrelaterade verksamhetens årliga analys och prioriteringsarbete utvärderar FMV vilka produkter och marknader som ska prioriteras. Utvärderingen görs utifrån ett antal fastställda kriterier där ett av kriterierna är möjligheten att genomföra en acceptabel affär med avseende på transparens och antikorruption. I detta sammanhang används bland annat Transparency Internationals korruptionsindex (CPI) utvärderingskriterier och bedömning. Vid fall av osäkerhet samverkar FMV också med Regeringskansliet innan beslut om statligt engagemang tas.

FMV för också regelbundet dialog med branschorganisationen SOFF och industrin i syfte att förbättra samverkan inom exportverksamheten i syfte att öka transparensen i arbetet. Detta bedöms i sin tur leda till minskad risk för korruption och jäv.

FMV:s bedömning är att de vidtagna åtgärderna bidrar till att minska riskerna för korruption vid myndigheten. För mer översiktlig information om FMV:s arbete med skydd mot korruption och oegentligheter, se avsnitt *Intern styrning och kontroll*.

9.10 Miljöarbete och miljökrav i upphandlande verksamhet

Miljöanpassad offentlig upphandling är ett verktyg som syftar till att styra mot mer miljöanpassade inköpsbeslut i offentlig verksamhet. FMV ska mot bakgrund av detta och i enlighet med regleringsbrevet för 2021 redovisa hur myndigheten påverkat de nationella miljökvalitetsmålen genom sin upphandlande verksamhet samt hur myndighetens upphandlande verksamhet bidrar till Sveriges åtaganden under Parisavtalet. Vidare ska FMV redovisa nyckeltalet upphandlat belopp och antalet upphandlingar där miljökrav ställts i förhållande till myndighetens sammanlagda upphandlingsvärde och totala antalet upphandlingar.

Under 2021 har miljökrav på vara och tjänst ställts i 1 079 upphandlingar motsvarande 13,3 miljarder kronor. Det totala antalet upphandlingar under 2021 uppgick till 2 095 stycken och motsvarade ett sammanlagt upphandlat värde om 18,4 miljarder kronor. Andelen miljökrav i upphandling baserat på upphandlat belopp uppgick till 72 procent. Det är en väsentlig förbättring jämfört med år 2020 då motsvarande andel var 38 procent och 25 procent år 2019. Under år 2020 implementerade FMV ett nytt systemstöd för upphandlingar som möjliggör förbättrad inhämtning av upphandlingsstatistik, inklusive ställda miljökrav.

FMV har under året arbetat för att öka medvetenheten på myndigheten och skapa konkreta förutsättningar för att förbättra arbetet vad gäller miljökrav i upphandlingar. Till exempel har stöd och verktyg rörande miljökrav på en digital plattform tillgängliggjorts för alla anställda, information till verksamheten om vilka miljö- och hållbarhetskrav FMV kan ställa på varor, tjänster och leverantörer har uppdaterats, samt kompetens inom miljö- och hållbarhetsområdet har erbjudits till projekt som har uttryckt behov av resurser inom området. En anpassad digital lärarledd utbildning i miljö- och hållbarhetskrav har erbjudits samtliga inköpare vid myndigheten under året med syfte att stärka miljökravställningen i myndighetens upphandlingar.

För majoriteten av den materiel/varor som FMV upphandlar bedöms kemikaliekraav vara relevanta att ställa i syfte att fasa ut ämnen som är skadliga för miljön och människors hälsa. Mot bakgrund av statistiken och FMV:s etablerade strukturerade arbete med att ställa och följa upp kemikaliekraav bedömer myndigheten att det av Sveriges miljökvalitetsmål som FMV främst påverkar är ”Giftfri miljö”. Kemikaliekraaven som ställs bidrar även till miljökvalitetsmålen ”Begränsad klimatpåverkan”, ”Levande sjöar och vattendrag” samt ”Hav i balans samt levande kust och skärgård”. Genom att ställa energi- och miljökraav på materiel, varor, tjänster och på leverantörens miljöarbete bidrar FMV:s kommersiella verksamhet även till Sveriges åtagande under Parisavtalet.

När det gäller användning av fossila drivmedel i försvarsmateriel finns utmaningar i att säkerställa bland annat logistik- och försörjningstrygghet. FMV samverkar med övriga försvarsmyndigheter avseende studier för att analysera förutsättningar för ett klimatneutralt försvar. I de upphandlingar där betydande miljöpåverkan föreligger ställer FMV kraav på att leverantörerna ska bedriva ett systematiskt miljöledningsarbete. Hur leverantörerna tillämpar miljöarbetet i leveranserna till FMV ska redovisas i en miljöplan som följs under avtalet. Genom kraav på ett aktivt miljöarbete bidrar FMV som beställare till att energi- och klimatfrågan i produktionen omhändertas. Under året har FMV utvecklat fler kraav på leverantörens miljöarbete som bland annat omfattar redovisning av leverantörernas arbete inom cirkulär ekonomi och minskad klimatpåverkan. Dessa planeras att implementeras under 2022.

Under året har även samverkan och gemensamt utvecklingsarbete genomförts med Försvarsmakten för att förbättra det systematiska arbetet med hållbar upphandling. Dessutom medverkar FMV i ett framtidsinriktat Vinnova-finansierat projekt där försvarsindustrin undersöker förutsättningar för att bli en mer cirkulär och klimatneutral industri.

Sammantaget är bedömningen att arbetet med miljöanpassad upphandling har fungerat väl under året trots rådande pandemi. Myndigheten har uppnått de interna miljömålen och genom de redovisade insatserna, stärkt miljöarbetet på myndigheten.

9.10.1 FMV:s miljöledningsarbete och miljökraavställning i upphandling

FMV har två miljömål, det första avser minskning av koldioxidutsläpp från tjänsteresor per årsarbetskraft och det andra syftar till att öka andelen miljökraav i upphandling. Båda målen har uppfyllts under 2021. Koldioxidutsläppen från tjänsteresor är fortsatt på låga nivåer på grund av covid-19-pandemin och de reserestriktioner som har varit gällande under året. Även miljökraavställning i upphandling har ökat jämfört med föregående år, se vidare redovisning under avsnittet *Miljöarbete och miljökraav i upphandlande verksamhet*.

Tillsammans med myndigheter inom försvarssektorn har FMV reviderat och fattat beslut om tillämpning av ett nytt kriteriedokument som begränsar förekomst av särskilt farliga ämnen i kemiska produkter och varor som myndigheten upphandlar. De nya kraaven innebär bland annat striktare begränsning av PFAS (högfluorerade ämnen) samt skärpta kraav på framförallt köldmediers klimatpåverkan.

FMV har genomfört två stycken interna miljörevisioner under 2021. Den första revisionen granskade verksamhetsområde Test och evaluerings verksamhet i Linköping och den andra granskade efterlevnaden av myndighetens miljöpolicy och uppfyllnad av de interna miljömålen. Revisionsresultaten har visat att FMV har god systematik i miljöarbetet men även på vikten av att

fortsätta med kompetenshöjande insatser för att öka medvetenheten inom miljöområdet bland medarbetarna samt att fortsätta driva på arbetet med konkreta aktiviteter som leder till att miljömålen nås.

Under året har ett flertal kommunikationsinsatser och utbildningar genomförts som till exempel en temavecka om hållbarhet i FMV:s samtliga nyhetskanaler och sociala medier, både internt och externt, i syfte att öka medvetenheten om myndighetens miljö- och hållbarhetsarbete. FMV:s grundläggande e-utbildning inom miljöområdet har också omarbetats för att bättre spegla myndighetens miljöpåverkan och tydliggöra hur medarbetarna kan ta miljöhänsyn i sitt dagliga arbete.

Under 2021 har FMV färdigställt en kartläggning av myndighetens ansvar, risker och möjligheter kopplat till de globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030. Syftet med kartläggningen har varit att synliggöra var i FMV:s värdekedja som den största påverkan på de globala målen sker och identifiera såväl positiv som negativ påverkan. Kartläggningen har visat att FMV:s verksamhet har kopplingar till samtliga 17 globala mål, varav fyra globala mål har identifierats som högst prioriterade för FMV och utgörs av mål 3, 8, 12 och 16⁵. I kartläggningen konstaterades att det är genom FMV:s upphandlande verksamhet och genom leveranserna till Försvarmakten som myndigheten har sina största bidrag, både positiva och negativa, till de globala målen. Genom att ställa väl avvägda och relevanta hållbarhetskrav i upphandling kan FMV bidra till framförallt de prioriterade målen, men även indirekt påverka övriga mål. Under 2021 startades även en utredning inom myndigheten för att ytterligare förankra vad hållbar utveckling innebär för FMV:s verksamhet och vilka hållbarhetsområden som är väsentliga för myndigheten. Utredningen ska leda fram till en tydligare inriktning för FMV:s fortsatta hållbarhetsarbete och resultera i myndighetsövergripande hållbarhetsåtaganden.

10. Analys och samlad bedömning av årets materieförsörjning

I avsnittet analyseras årets resultat, vilket ligger till grund för den samlade bedömningen av FMV:s arbete med att genomföra verksamhet enligt FMV:s instruktion och enligt det årliga regleringsbrevet samt realisera totalförvarsbeslutet.

De indikatorer som FMV har använt i tidigare årsredovisningar för att mäta myndighetens resultat i materieförsörjningen går inte längre att tillämpa i och med förändrad finansiell styrmodell och den nya ansvarsfördelningen mellan Försvarmakten och FMV. Exempelvis baserades tidigare mätmetod för leveransförmåga på tidigare finansiell styrmodell, vilket inte längre är relevant för nuvarande styrmodell där det bokförda värdet först förs över från FMV till Försvarmakten vid den faktiska leveransen och inte som tidigare i samband med när milstolpar belastat anslaget. Av bland annat den anledningen har FMV under 2021 påbörjat ett utvecklingsarbete med att ta fram nya indikatorer för att mäta myndighetens resultat i materieförsörjningen. Utvecklingsarbetet är inte färdigt utan kommer att fortsätta under 2022. De värden som används för att analysera årets resultat är *leveransindex*, *omförhandlingar med Försvarmakten*, *beställningar från Försvarmakten och beställningar till industrin* samt *kundnöjdhet*, se respektive avsnitt nedan.

⁵ Mål 3 – God hälsa och välbefinnande, mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion, och mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen.

10.1 Leveransindex anslagspost 1:3.1

Leveransindex mäter hur stor andel av planerade materielleveranser vid ingången av 2021 som har levererats till Försvarsmakten under året, viktat efter objektsbudget i investeringsplanen för 2021. Indikatorn fångar upp alla förseningar, oavsett om förseningen har orsakats av FMV, Försvarsmakten eller leverantören. Som leverans räknas endast leverans av faktisk materiel som har ett eget värde. Rapporter, fakturering och andra administrativa leveranser ingår inte i beräkningen. Leveransindex beräknas på kalenderår och är därför känsligt för förseningar över årsskiften, särskilt avseende enskilda projekt av större värde. Det bör understrykas att jämförelser med redovisning av FMV leveransförmåga i tidigare årsredovisningar inte är möjlig, eftersom den tidigare indikatorn baserades på andra principer och indata, så som tidigare finansieringsmodell, att förseningar orsakade av kund undantogs och att leveranser av administrativ karaktär räknades med.

För 2021 redovisas leveransindex enbart för anskaffningar som belastar anslagspost 1:3.1. Även detta är en skillnad mot tidigare indikator som omfattade alla leveranser oavsett vilken anslagspost som belastades. En fullständig bild på FMV:s leveranser kommer att kunna redovisas i årsredovisningen för 2022 då även andra anslag och avgifter kommer att inkluderas i analysen.

För att förbättra möjligheten till analys har FMV:s projekt delats in i fyra kategorier: nyanskaffning komplex, nyanskaffning mängd, modifiering komplex, modifiering mängd samt om projektet omfattar utländska leverantörer inom så kallade Foreign Military Sales, vilket är en upphandlingsform som amerikanska staten erbjuder i vissa fall. Exempel på uppdrag inom de olika kategorierna är:

Nyanskaffning komplex

Artilleripjäs typ ARCHER, medelräckviddigt luftvärn (RBS 103), länk 16 och länk 22 till vissa marina enheter, halvtidsmodifiering av splitterskyddad stridsbåt, ledningssystem mark (del av digitalisering av armén) och sambandsenheter för luftvärnet.

Nyanskaffning mängd

Personlig skyddsutrustning, maskeringsmateriel, navigationssystem till amfibiebataljonernas båtar, vapenstation för bevakningsbåt typ 80, krypto och ledningscontainer.

Modifiering komplex

Renovering stridsfordon 90, renovering stridsvagn 122, halvtidsmodifiering korvett typ Gävle, halvtidsmodifiering ubåt typ Gotland, gångtidsförlängning radarsystem 861 och livstidsförlängning eldenhet 97.

Modifiering mängd

Renovering kulspruta modell 88, åtgärder torped 45, livstidsförlängning stridsbåt 90 steg 2, renovering och modifiering av signalspaningssystem.

Analys av leveransindex inom ap. 1:3.1

I tabell 5 nedan redovisas 2021 års leveransindex för 1:3.1. Det totala indexvärdet för 2021 är 79, vilket FMV bedömer vara lägre än önskvärt. Som tabellen visar är det också stora variationer mellan de olika kategorierna. Exempelvis har kategorin ”modifiering komplex” ett betydligt lägre index än övriga kategorier. Inom denna kategori återfinns delar av äldre materielsystem som är specifika för Försvarsmakten och som har nyttjats under lång tid i operativ verksamhet. När sådan

materiel ska modifieras kan det exempelvis uppstå förseningar på grund av att materielens egentliga status är sämre än vad som har varit känt sedan tidigare. I denna kategori finns det även utmaningar i hur äldre IT-system och komponenter ska, eller inte ska, kunna anpassas till rådande krav.

Tabell 5. Leveransindex anslagspost 1.3.1 för 2021

Kategori	Leveransindex
Modifiering komplex	56
Modifiering mängd	83
Nyanskaffning komplex	92
Nyanskaffning mängd	94
Total	79

Resultatet för 2021 visar enligt underliggande data att armémateriel överlag har lyckats väl med att leverera enligt plan trots pågående pandemi. Exempel på försening finns inom kategorin modifiering mängd där ett antal vapenåtgärder har omplanerats till att levereras senast under kvartal två 2022.

För marinmateriel finns det inom kategorin modifiering mängd ett antal leveranser inom sambandsområdet till flera olika fartygsklasser som blivit försenade över årsskiftet, vilket påverkar leveransindex för innevarande år. Ytterligare förklaring till avvikelsen är förseningen av två större system som tillhör kategorin modifiering komplex. Detta faktum gör att den totala leveransindex hamnar sju enheter lägre än om de hade levererats före årsskiftet. Leveransindex hade i så fall blivit 86 för FMV.

Inom flygmateriel har förseningar uppstått, bland annat i uppdrag tillhörande drivmedels- och lasthanteringssystem. Ledningsmateriel har ett antal uppdrag inom kategorin komplex anskaffning, som ofta ska integreras i flera olika försvarsgrenars materiel, och som har påverkats mer av pandemin än andra områden. Exempel på ej genomförda leveranser finns inom mörkerstridsområdet. Leveranser har skett till FMV men planerad överlämning till Försvarsmakten sker i början på 2022, vilket påverkar FMV:s leveransindex för 2021. Vidare finns det även en kvalitetsavvikelse i en FMS-anskaffning som har inneburit att leveransen förskjutits till efter 2021.

I likhet med anskaffning inom ledningsmateriel bedöms att även logistikmateriel påverkats i en större grad än övriga till följd av pandemin. Inom detta område har begränsningar i råvaror och textilier samt leveransförseningar påverkat leveransindex i främst kategorin nyproduktion mängd. I denna kategori var även leveranser inom bas- och underhållsutrustning planerade att genomföras december 2021, men störningar i leveranskedjor har påverkat möjligheterna att hålla ursprunglig planering.

Vad gäller förseningar finns det en svårighet i att under en pandemi säkerställa den verkliga orsaken till förseningar från leverantörer. Bristen på halvledare har blivit mer påtaglig under hösten och leveranser av radiosystem till arméstridskrafterna samt materiel inom telekrigsområdet har med anledning av detta försenats. Inom området fordonssystem har leverantörerna, efter dialog med FMV, kunnat prioritera beställda leveranser och inom det området noteras därför få avvikelser med hänsyn till halvledarbristen.

Utöver halvledarbristen har även textilier och vissa råvaror påverkats av covid-19-pandemin, i synnerhet tillgången på ull för vissa leverantörer. Det har förekommit och förekommer även störningar i transport- och logistikkedjan för leveranser som är beställda och klara för leverans till Sverige, exempelvis ryggsäckar som tillverkas i Asien. En åtgärd för att hantera detta har varit att använda andra transportsätt, såsom tåg, där så varit möjligt.

FMV bedömer att det finns vissa osäkerheter i analysen av covid-19-pandemins påverkan 2021, liksom hur pandemin kommer påverka framöver. FMV har under året fört och kommer att fortsätta föra en nära dialog med leverantörsmarknaden på flera ledningsnivåer för att kontinuerligt följa utvecklingen. I de kontakter FMV har haft med leverantörerna anges tätare dialog med underleverantörer som vanligast förekommande åtgärder för att minska påverkan av covid-19-pandemin. FMV ser en risk att covid-19-pandemin kommer att innebära prisökningar i kommande upphandlingar till följd av prisökningar på både råvaror och transporter.

Exempel på förseningar under året som inte är tydligt kopplat till covid-19-pandemin är förseningar på grund av ändrad kravbild kopplat till arbete på hög höjd samt ändrad prioritering vid Försvarmaktens markverkstad.

Anslagsutfallet på anslagspost 1:3.1 var i nivå med tilldelat anslag för året. Anledningen till att leveransindex kan ligga på 79 samtidigt som i princip hela anslagsposten har förbrukats är att betalningar till leverantören kan göras under projektets gång innan slutprodukten har levererats. Därtill används en del av anslagsmedlen till kreditavveckling av större projekt beställda i gammal finansiell styrmodell såsom JAS och A26. Dessa betalningar får därmed inget utslag på leveransindex som grundar sig på leverans av faktisk materiel.

Att leveransindex för 2021 är lägre än önskvärt beror på ett antal olika faktorer som till exempel förseningarna av de två större systemen inom marinmateriel. Därtill har covid-19-pandemin bidragit till produktionsstörningar och komponentbrist, särskilt för halvledare. Även restriktionerna kring fysiska möten har haft en påverkan på tidplanen för vissa projekt.

Parallellt med detta ökar FMV:s anslag och myndigheten har därför behov av att anställa mer personal för att kunna hantera ökade produktionsvolymerna framöver. Oaktat dessa utmaningar är FMV:s bedömning att myndigheten behöver fortsätta det utvecklingsarbete som har påbörjats för att säkerställa leveranser. FMV har initierat ett arbete med att förbättra den långsiktiga planeringen samt bedriver ett arbete med att effektivisera och förbättra de delar i processen där förseningar sker. Det gäller såväl internt inom FMV som i relation till Försvarmakten och industrin. Slutligen behöver det upprepas att leveransindex inte går att jämföras med tidigare redovisningar av leveransförmåga eftersom leveransindex utgår ifrån nuvarande finansiell styrmodell, inkluderar alla förseningar inklusive de orsakade av kund och avgränsas till anskaffningar som belastar anslagspost 1:3.1.

10.2 Omförhandlingar med Försvarmakten

Under 2021 har totalt 37 stycken (6,5 procent av 568 beställda uppdrag) omförhandlingar med Försvarmakten genomförts oavsett finansieringstyp i relation till total kundorderstock för anslagsposterna 1:3.1, 1:11.4, 1:3.2 och 1:1.3. Procentuellt är det en lägre siffra än 2020 då 7,3 procent omförhandlingar genomfördes. Huvudsaklig orsak till omförhandlingarna har främst varit utökad ekonomi samt tillägg av uppgifter (76 procent). Övriga omförhandlingar beror på att

projekten ska avslutas med annan ekonomi (14 procent) eller förändrad/förlängd betalningslinjal och tilläggs offert inom samma år (11 procent). Merparten av omförhandlingarna har initierats av Försvarsmakten (28 stycken), två omförhandlingar har initierats av båda myndigheterna och fem är initierade av FMV. För två omförhandlingar har ingen orsak angivits.

Den ökade ekonomi som tillförts utgiftsområdet ligger bakom 76 procent (28 stycken) av genomförda omförhandlingar. Detta gör att endast 9 stycken omförhandlingar kan användas till det som nyckeltalet beskrivs mäta, bland annat effektivitet och kvalitet. Antalet omförhandlingar har begränsat förklaringsvärde om de inte sätts i relation till antalet uppdrag, särskilt vid jämförelser mellan år. De 9 stycken omförhandlingar som inte är ett resultat av utökad ekonomi motsvarar 2 procent av totala antalet beställda försvarsmaktsuppdrag under 2021 vilket är ett bra resultat.

10.3 Beställningar från Försvarsmakten och beställningar till industrin

FMV har analyserat det totala antalet beställningar från Försvarsmakten med tillhörande orderbelopp (kundorderstock). Dessutom har orderbelopp för beställningar som FMV lägger på industrin (leverantörsorderstock) analyserats i relation till kundorderstocken. Liksom leveransindex redovisas relationen mellan kundorderstocken och leverantörsorderstocken enbart för anskaffningar som belastar anslagspost 1:3.1. Ett utvecklingsarbete kommer att fortgå under 2022 där relationen mellan dessa värden kan följas över tid och utgöra ett av flera underlag för att analysera myndighetens effektivitet.

För att visa på storleken av FMV:s totala kundorderstock redovisas den för 2019-2021 nedan. Därefter redovisas relationen mellan kund- och leverantörsorderstock för anskaffningar som belastar anslagspost 1:3.1.

10.3.1 FMV:s totala kundorderstock

För verksamhet där Försvarsmakten är uppdragsgivare fastställer verksledningen i december varje år en produktionsplan för det följande året. Med utgångspunkt i produktionsplanen bereder och offererar FMV uppdrag till Försvarsmakten och beställningar till industrin. Behov av förändringar i produktionsplanen bereds löpande med Försvarsmakten. På samma sätt hanteras inkommande förfrågningar från andra myndigheter och övriga kunder där nya behov lyfts in i produktionsplanen. Allt detta sammantaget påverkar kundorderstockens storlek under året.

Tabellen nedan visar FMV:s totala kundorderstock för åren 2019-2021 fördelat efter finansier. FMV:s anslagsposter avser 1:3.1 och 1:11.4. Försvarsmaktens anslag avser 1:1.1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar*, 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt*, 1:3.2 samt 1.4 *Forskning och teknikutveckling* och finansieras genom att FMV fakturerar Försvarsmakten.

Tabell 6. Total Kundorderstock 2019-2021 (mnkr)

		2021	2020	2019
FMV:s anslag	Antal projekt	259	185	398
	<i>Orderstock</i>	<i>77 727</i>	<i>65 723</i>	<i>67 042</i>
Försvarsmaktens anslag	Antal projekt	340	293	409
	<i>Orderstock</i>	<i>9 860</i>	<i>10 111</i>	<i>9 233</i>
Övriga kunder	Antal projekt	107	125	220
	<i>Orderstock</i>	<i>5 609</i>	<i>7 118</i>	<i>8 346</i>
Totalt	Antal projekt	706	603	1 027
	<i>Orderstock</i>	<i>93 196</i>	<i>82 952</i>	<i>84 622</i>

Den totala kundorderstocken har ökat under 2021 jämfört med 2020 och 2019. Även antal projekt har ökat jämfört med 2020. Däremot hade FMV år 2019 betydligt fler projekt på totalen. Enligt underliggande data kan den stora differensen främst förklaras av att antalet projekt med orderbelopp under 10 miljoner kronor har minskat, från 760 projekt år 2019 till 200 projekt år 2021. Att orderstocken ändå ökar jämfört med tidigare år beror på att antalet projekt främst inom anslagspost 1:3.1 med orderbelopp över 100 miljoner kronor har ökat jämfört med 2020 och 2019 (192 stycken år 2021 jämfört med 164 stycken år 2020 och 64 stycken år 2019), vilket följer av anskaffningar tillhörande nuvarande totalförsvarsbeslut. Gällande projekt som finansieras av Försvarsmaktens anslag ökar antalet projekt under 2021 jämfört med 2020. Orderstocken ökar dock inte, vilket beror på att ökningen i antal projekt sker i projekt med orderbelopp under 50 miljoner kronor.

Sedan 2019 har kundorderstocken minskat vad gäller övriga kunder. Antalet projekt har mer än halverats och orderstocken har även den minskat, dock inte i samma utsträckning. Detta beror framförallt på att antal projekt med orderbelopp under 10 miljoner kronor har minskat. Trenden där projekt med orderbelopp under 10 miljoner kronor minskar i antal bedöms till del vara effekt av covid-19-pandemin då flera utländska kunder inte nyttjat FMV:s tjänster i samma grad som tidigare med anledning av rådande reserestriktioner. I och med nuvarande finansiell styrmodell redovisas också endast FMV tjänster, detta då ansvaret för uppdragen ligger hos Försvarsmakten och inte hos FMV.

10.3.2 Kund- och leverantörsorderstock för anslagspost 1:3.1.

För att kunna redovisa och analysera förändringar i kund- respektive leverantörsorderstocken på anslagspost 1:3.1 väljer FMV, att förutom ingående och utgående balanser, även redovisa infriade och nya åtaganden. Infriade åtaganden innebär att FMV har lagt en beställning till industrin. På detta sätt ges en mer nyanserad bild av årets förändringar. Att notera i detta sammanhang är dock att tabellen nedan endast visar data för 2021 och därmed inte jämförelser med tidigare år. Detta faktum medför att det inte går att dra slutsatser avseende Försvarsmaktens, FMV:s eller leverantörers effektivitet på anslagspost 1:3.1 på ett korrekt sätt. För att detta ska vara möjligt krävs att motsvarande data jämförs över längre tidsperioder och där jämförelsestörande data, såsom omläggning av finansiell styrmodell, är borttagna.

Tabell 7. Förändringar i kund- respektive leverantörsorderstock 2021

Kundorderstock	mdkr	Leverantörsorderstock	mdkr
Ingående balans 2021	66,1	Ingående balans 2021	40,9
- varav tidigare finansiell styrmodell	54,4	- varav tidigare finansiell styrmodell	38,7
- varav nuvarande finansiell styrmodell	11,7	- varav nuvarande finansiell styrmodell	2,2
Nya åtaganden tidigare finansiell styrmodell	7,5	Nya åtaganden tidigare finansiell styrmodell	9,3
Infriade åtaganden tidigare finansiell styrmodell	-10,6	Infriade åtaganden tidigare finansiell styrmodell	-13,6
Nya åtaganden nuvarande finansiell styrmodell	17,0	Nya åtaganden nuvarande finansiell styrmodell	9,4
Infriade åtaganden nuvarande finansiell styrmodell	-4,1	Infriade åtaganden nuvarande finansiell styrmodell	-4,1
Utgående balans 2021	75,9	Utgående balans 2021	41,9
- varav tidigare finansiell styrmodell	51,3	- varav tidigare finansiell styrmodell	34,4
- varav nuvarande finansiell styrmodell	24,6	- varav nuvarande finansiell styrmodell	7,5

Som tabellen visar har kundorderstocken för anslagspost 1:3.1 ökat med 9,8 miljarder kronor under 2021, men detta är nettoförändringen. I realiteten har kundorderstocken, värdet på beställningar från Försvarmakten, ökat med 24,5 miljarder kronor under 2021 och FMV har för samma period infriat åtaganden för 17,7 miljarder kronor. Vid nedbrytning av kund- och leverantörsorderstock i tidigare och nuvarande finansiell styrmodell framkommer det att nuvarande finansiell styrmodell har fått genomslag, vilket är i linje med regeringens beslut och den pågående materiella tillväxten. Att det både i kund- och leverantörsorderstocken finns nya åtagande i tidigare finansiell styrmodell kan vid första anblicken uppfattas vara avvikande men i denna post återfinns bland annat omförhandlingen och utökningen tillhörande ubåtsanskaffningen A26 samt vissa andra deluppdrag tillhörande strategiska materielobjekt som fortsatt hanteras enligt tidigare finansiell styrmodell.

Vidare är det värt att notera att Försvarmaktens beställningar ligger ofta på en högre ekonomisk nivå, det vill säga ett helt uppdrag till ett stort belopp. När FMV i sin tur beställer av leverantörer delas ofta ett helt uppdrag upp i mindre delar och fler beställningar. Detta medför att avvikelser mellan kund- respektive leverantörsorderstock uppstår, vilket är den främsta förklaringen till skillnader mellan årets kund- och leverantörsorderstock.

Därtill ska tiden från det att Försvarmakten lägger en beställning till FMV till dess att FMV kontrakterar industrin inte vara längre än nödvändigt, men det tar en viss tid att genomföra kravställning, upphandling och eventuellt hantera överprövningar. Tiden för detta varierar beroende på beställningens komplexitet. Det innebär att nya åtaganden i kundorderstocken inte omedelbart kan ge genomslag i nya åtaganden i leverantörsorderstocken utan det kommer alltid att vara en viss fördröjning. Åtagandena är dock omhändertagna planeringsmässigt av FMV enligt investeringsplanen.

I inledningen av en tillväxtperiod är det förväntat att gapet ökar ytterligare mellan kundorderstock och leverantörsorderstock på kort sikt. Bedömningen är att eftersläpningen mellan kundorderstocken och leverantörsorderstocken kommer att minska under resterande totalförsvarsperiod. Stöd för denna slutsats finns även i det som redovisas i den framåtriktade

TRIP-uppföljningen som Försvarmakten och FMV använder för att tidigt bedöma om risk för avvikelser finns i några uppdrag i förhållande till fastställd investeringsplan.

FMV följer utvecklingen noggrant och vidtar aktivt åtgärder för att differensen inte ska bli större. En analys av kund- och leverantörsorderstocken behöver beakta att enskilda större beställningar som läggs sent på året kan skapa individuella variationer mellan åren. Slutligen bör återigen poängteras att enskilda års mätvärden inte kan användas för att bedöma den samlade effektiviteten.

10.4 Kundnöjdhet

I syfte att öka kunskapen om hur nöjd FMV:s huvudsakliga kund, Försvarmakten, är med samarbete och leveranser från FMV har det under året initierats en kundnöjdhetsundersökning. Undersökningen riktar sig till de på Försvarmakten som i hög grad samarbetar med FMV i sitt dagliga arbete. Frågorna har utgått från områden som bedöms vara viktiga för FMV:s uppdrag, leveransförmåga och som kopplar till FMV:s interna målbild.

Enkäten skickades ut under december och avsåg 2021 års verksamhet. Svarsfrekvensen blev inte tillräckligt hög för att FMV ska kunna dra några direkta slutsatser av svaren. Exempel på frågor som ställdes i enkäten var hur samarbetet i genomförandet av uppdrag varit och hur samarbetet kring den årliga planeringen fungerat och här har de erhållna svaren varit positiva. Det viktigaste resultatet är att FMV har etablerat en kanal för att fortlöpande följa upp kundnöjdheten kommande år.

10.5 Samlad bedömning av materieförsörjningen

Riksdag och regering har en tydlig förväntan på att FMV ska bidra till att stärka det militära försvaret och öka den operativa förmågan genom att bland annat anskaffa varor och tjänster inom materieförsörjningsområdet till Försvarmakten.

Det är flera variabler som sammantaget påverkar FMV:s leveranser och resultat. Försvarmakten behöver kravställa och beställa materiel av FMV i rätt tid. FMV behöver för att genomföra en komplex upphandlingsprocess, offerera till Försvarmakten och lägga industribeställningar i rätt tid. Slutligen ska leverantörerna uppnå de åtaganden som de bejakat i och med att beställningen lagts till dem. När hela denna kedja är effektiv och samverkar har FMV goda förutsättningar att leverera materiel till Försvarmakten i enlighet med totalförvarsbeslutet.

Årets leveransindex på 79 är lägre än önskvärt. Samtidigt är bedömning att årets leveranser till Försvarmakten har bidragit till ökningen av Försvarmaktens operativa förmåga i linje med totalförvarsbeslutet. Detta innebär att rätt materiel har levererats men inte helt i takt med planeringen. Eftersom det inte finns jämförelsetal för 2019 och 2020 avseende leveransindex är det svårt att avgöra om 79 är ett bättre eller sämre resultat jämfört med tidigare år. Leveransindex baseras också enbart på anslagspost 1:3.1, vilket begränsar analysen. Orsakerna till resultatet bedöms främst vara pågående covid-19-pandemi som har lett till leveransstörningar vid industrin. Sett till resultaten inom respektive område i materieförsörjningen har beställd produktion inom armémateriel i allt väsentligt genomförts enligt plan. Övriga områden har till stora delar levererat enligt plan men förseningar har förekommit. I detta avseende är det viktigt att beakta förutsättningarna som råder för respektive område både vad avser komplexitet och bredd i FMV:s

verksamhet. Till exempel tenderar stora utvecklingsprojekt medföra större osäkerheter och risker, som exempelvis förseningar och fördröjningar, jämfört med anskaffningar av befintlig och beprövad materiel. Modifieringsuppdrag av komplexa system är svåra att planera då materielen kan ha sämre status än tidigare känt, och det finns en utmaning i att anpassa äldre IT-system till rådande krav. Oavsett detta har årets leveransindex påvisat att ytterligare insatser behöver genomföras kommande år för att säkerställa att uppsatta mål nås till 2025 i enlighet med totalförsvarsbeslutet. FMV:s TRIP-arbete som redovisas under avsnitt *Tillämpad realisering av investeringsplanen* är en viktig del för att uppnå detta.

Förändringarna i kundorderstocken visar tydligt att Försvarsmakten har ökat sina beställningar till FMV. Vid analys av leverantörorderstocken framgår det att FMV inte har lagt beställningar på industrin i samma omfattning. Det finns en inneboende fördröjning mellan dessa och särskilt i början av en period med produktionsökning är det förväntat att skillnaden mellan kund- och leverantörorderstock är större, framförallt om de beställningar som läggs från Försvarsmakten är mer komplexa än tidigare. FMV gör bedömningen att skillnaden kommer att minska under resterande totalförsvarsperiod. Under 2021 har ett gemensamt arbete med Försvarsmakten genomförts med syfte att förenkla och effektivisera materieförsörjningsprocessen. Arbetet har resulterat i ett flertal förbättringar i planeringen av processen och att FMV på ett tydligare sätt tar fullt ansvar för att verkställa att leveranser sker enligt investeringsplanen. Resultatet av det gemensamma arbetet bedöms ge effekt under 2022.

Ett sätt att mäta hur nöjd Försvarsmakten är med samarbetet och leveranser från FMV har varit FMV:s kundnöjdhetsundersökning. Undersökningsresultatet har på grund av låg svarsfrekvens inte varit tillräckligt för att dra konkreta slutsatser för året 2021. FMV kan dock utläsa en positiv återkoppling från Försvarsmakten avseende samarbetet i genomförandet av uppdrag och hur samarbetet kring den årliga planeringen har fungerat, vilket även återspeglas i resultatredovisningen bland annat inom respektive område i avsnittet *Materieförsörjning* och i avsnittet *Planering och utvecklade metoder för materielinvesteringar*. Detta påvisar att samarbetet myndigheterna emellan och det utvecklingsarbete som har genomförts under året fungerar väl. Med utgångspunkt i årets samlade resultat ser FMV ett behov av att fortsätta utveckla interna och gemensamma arbetssätt med Försvarsmakten för att skapa bättre förutsättningar för en ökad produktionstakt.

Analysen och den samlade bedömningen av materieförsörjningen baseras på indikatorer som till del saknar jämförelsetal, vilket till stor del beror på ändrad finansiell styrmodell. Detta kommer att förbättras kommande år då FMV avser att fortsätta arbeta med att utveckla indikatorerna. Sammantaget gör FMV ändå bedömningen att årets resultat visar att myndigheten har gjort förflyttningar som är i linje med ambitionerna i totalförsvarsbeslutet. Samtidigt visar årets resultat också på ett antal risker som myndigheten löpande behöver hantera och att ett aktivt samarbete med både Försvarsmakten och industrin är en förutsättning för FMV:s samlade förmåga att leverera försvarsmateriel.

11. Tillgänglighet och beredskap

I enlighet med myndighetens regleringsbrev ska FMV ha en aktuell planering för sin verksamhet och sin organisation vid höjd beredskap samt samverka med berörda aktörer för en sammanhängande planering för totalförsvaret. Myndigheten ska vidare i samverkan med Försvarsmakten och andra berörda myndigheter samt i dialog med näringslivet utveckla försörjningstryggheten för att tillgodose kraven på krigsorganisationens uthållighet. Nedan redovisas FMV:s resultat, planeringsläge och fortsatta arbete.

11.1 Beredskapsplanering

FMV har under 2021 utvecklat beredskapsområdet i samverkan med Försvarsmakten och berörda aktörer för att bygga upp en god förmåga att hantera myndighetens uppgifter vid fredstida kriser samt inför och vid höjd beredskap. Förmågan har fortsatt prövats under covid-19-pandemin. Ett resultat av myndighetens arbete har varit att ta fram en handlingsplan på området tillgänglighet och beredskap. Handlingsplanen är en vidareutveckling av den ambition och inriktning för myndighetens beredskapsarbete som togs fram under 2020 och bygger på tidigare erfarenheter, genomförda övningar och hanteringen av covid-19-pandemin. Den beskriver ett antal utvecklingsområden och kommer styra FMV:s beredskapsarbete under kommande år. Implementeringen av handlingsplanen påbörjas under 2022.

Under 2021 har de medel som tilldelats FMV för detta ändamål i huvudsak använts för att öka robustheten för, och förmågan till, säker kommunikation i FMV:s informationssystem. Detta som en del i att möta ökade krav i såväl normalläge i grundberedskap som i höjd beredskap. Ytterligare ett resultat av beredskapsarbetet har varit en uppdaterad version av myndighetens beredskapsplanverk, vilket är FMV:s styrdokument för vilka åtgärder som ska vidtas för att organisationen ska kunna fortsätta kritisk verksamhet i olika beredskapsnivåer. Beredskapsplanverket beskriver även hur stödet till Försvarsmakten ska utformas.

Under året har FMV arbetat särskilt med interna utbildningar inom beredskapsområdet. Ett informationskoncept har utarbetats och spridits i organisationen med målsättningen att ge samtliga medarbetare övergripande kunskap om totalförsvaret, FMV:s uppdrag samt konsekvenserna för den enskilda medarbetaren. Utbildningen kommer fortsatt spridas under kommande år för att nå samtliga anställda.

Till följd av covid-19-pandemin har stora delar av övningsverksamheten fått ställas in under 2020 och våren 2021. FMV kunde däremot genomföra flertalet övningar både internt och tillsammans med bland annat Försvarsmakten under hösten 2021. Övningar har exempelvis genomförts i myndighetens ledningsgrupp och tillsammans med Försvarsmakten under genomförandet av Ledningsövning 21 (Lö21). Fokus under Lö21 låg på genomförande av den alternativa produktionsplanen under höjd beredskap. Resultatet av dessa övningar har varit bland annat att stärka relationer med Försvarsmakten och ge värdefulla erfarenheter till den fortsatta utvecklingen av myndighetens beredskapsarbete.

11.2 En anpassad materielanskaffning under höjd beredskap

I samverkan med Försvarmakten fortsätter FMV att utveckla försörjningstrygghet i leveranser till Försvarmakten i syfte att bidra till Försvarmaktens krav på krigsorganisationens tillgänglighet och uthållighet vid högre beredskapsnivåer. Samverkan sker på strategisk nivå med inriktning på försörjningslösningar och försvarslogistik samt att identifiera verksamhetskritiska leveranser och dess leverantörer i höjd beredskap. Myndigheterna genomför även samverkan avseende de beredskapskrav Försvarmakten ställt på FMV och hur dessa krav ska implementeras inom myndigheten samt dess påverkan på leveranser av varor och tjänster.

FMV utvecklar interna processer för att tillgodose försörjningstrygghet i leveranser. Under året har myndigheten har bland annat utvecklat alternativ produktionsplan, upphandlingsunderlag och klausuler för tillgänglighets- och beredskapskrav för materiel- och logistiktjänster. Myndigheten har genomfört analyser av försörjningskedjor främst inom stridsflyg och ammunition, metodik för analys och värdering av leverantörer och underleverantörer samt kartläggning av den svenska försvarsindustribasen. Som resultat av myndighetens aktiviteter att förstärka och utveckla tillgänglighets- och beredskapskrav för materiel- och logistiktjänster finns nu klausuler framtagna för försörjningstrygghet och beredskapskrav. Dessa kan senare ingå i förfrågningsunderlag och kontrakt med leverantörer och nyttjas för utvalda strategiska produkter där särskilda krav på försörjningstrygghet är ställda utifrån Försvarmaktens behov i alla beredskapsnivåer.

Under året har arbete med att integrera försörjningstrygghet i myndighetens processer genomförts bland annat genom att införa kravformuleringar i relevanta processer och vid beslutsgrindar. Ambitionen är att försörjningstrygghet ska avspeglas i allt från systemförsörjningsstrategier, kravdokument, initiering av uppdrag och beställning mot leverantör till produktionsuppföljning och leveranser samt stöd för logistikberedningar inom vidmakthåll.

Inom ammunitionsområdet har ett nordiskt samarbete påbörjats inom ramen för försörjningstrygghet. Genom det nordiska samarbetsavtalet för Security of Supply skapas nya förutsättningar för samverkan med Danmark, Finland, Norge och Sverige. Samarbete med Finland sker inom ramen för det militära Finlandssvenska samarbetet (FISE) avseende upphandling av nytt eldhandvapen samt förutsättningar framtida gemensamma avtal för ammunition.

FMV har under året ökat samverkan med Försvarmakten och industri och andra myndigheter för att utveckla försörjningstrygghet i leveranser till Försvarmakten. Internt inom myndigheten har aktiviteter påbörjats för att utveckla verksamhet och processer. Därtill har kunskapsuppbyggande aktiviteter genomförts såsom studier och fördjupningsarbete samt verksamhetsstöd som till exempel stöd vid framtagning av underlag eller metodik för att formulera krav på försörjningstrygghet. Myndigheten kommer att fortsatt arbeta med att identifiera materielobjekt där krav på försörjningstrygghet är i fokus samt öka andelen avtal där klausuler för försörjningstrygghet ingår.

12. Internationellt materielsamarbete och exportstödjande verksamhet

FMV har inom ramen för anslagspost 1:11.6 *Internationellt materielsamarbete och export* i uppgift att bedriva verksamhet till stöd för regeringen inom teknik- och materielförsörjning. Verksamheten genomförs via olika uppdrag, där FMV samordnar Sveriges bi- och multilaterala samarbete och relationer med olika länder och internationella organisationer och företräder staten vid förhandlingar.

För Sveriges internationella materielsamarbeten tillämpar FMV regeringens materielförsörjningsprinciper för utveckling, anskaffning och vidmakthållande i bedömningen av försörjningslösningar tillsammans med andra stater. I FMV:s uppgift ingår att göra avvägningar som inkluderar analyser kring systemlikhet, beroenden, kravställning och självbestämmande samt säkerhetspolitiska skäl. Detta gäller även i de fall där FMV ska bidra till export av svenska system.

FMV bedömer att myndigheten under perioden har bedrivit verksamheten sammanhållet och koordinerat med de möten och avstämningsfora som Försvarsdepartementet tillhandahåller för sin inriktning av verksamheten.

12.1 Bilateralt materielsamarbete

FMV förbereder, planerar och genomför möten inom ramen för Sveriges bilaterala möten och överläggningar. Detta sker företrädesvis inom ramen för NAD (National Armaments Director), MoU (Memorandum of Understanding) och SIAM-verksamheten (Senior Internationell Anskaffningsföreträdare Materiel, tidigare SNR). Sverige har över 30 samförståndsavtal, så kallade MoU-avtal, med olika stater. MoU-möten genomförs i syfte att identifiera gemensamma intresseområden och i förlängningen gemensamma materielprojekt, vidmakthålla och utveckla förmågor och kompetenser inom försvarsmaterielområdet. MoU-möten genomförs även för att främja exportsatsningar som är till gagn för Försvarsmakten. FMV har bidragit med stöd till program och innehåll samt MoU-sekreterare, MoU-ledamöter och sakkunniga inom aktuella områden för verksamheten.

FMV har avrapporterat verksamheten från högnivåmöten löpande till Försvarsdepartementet. Under 2021 har 48 högnivåmöten genomförts. Av dessa har 12 utgjort MoU-möten och 19 SIAM-möten. FMV:s generaldirektör har i sin roll som Sveriges försvarsmaterieldirektör (NAD) genomfört 17 möten varav 11 bilaterala under 2021. Covid-19-pandemin har fortsatt haft viss påverkan på under året planerade och genomförda möten där närmare hälften av mötena har genomförts digitalt, vilket har påverkat vilka frågor som har kunnat avhandlas.

FMV har under 2021 haft ett fortsatt stort engagemang i Sveriges bilaterala samverkan med USA. En plan för förnyade bilaterala överenskommelser avseende försörjningstrygghet har utarbetats. Inom ramen för MoU avseende försvarsmaterielsamarbete har ett forum etablerats mellan Sverige och USA benämnt "Defense, Technology, Industrial and Innovation Base" (DTIIB). I detta forum har diskussioner förts om olika initiativ och åtgärder som kan vidtas för att säkerställa skydd av amerikansk teknik och immateriella rättigheter. FMV har stöttat Försvarsdepartementet med koordinering av en workshop som är planerad att genomföras i Washington D.C. i samband med MoU-möte i maj 2022.

FMV har fortsatt deltagit i den myndighetsöverskridande arbetsgrupp som skapades 2019 tillsammans med Inspektionen för strategiska produkter (ISP), Forsvarsmakten och FOI. Fokus för arbetet är att identifiera skyddsvärda framväxande teknologier och bidra med underlag till den samverkansgrupp som ISP bildat i sitt uppdrag att utgöra kontaktpunkt för granskning av utländska direktinvesteringar. Även i det arbetet deltar FMV tillsammans med Forsvarsmakten (MUST), Säkerhetspolisen (SÄPO), ISP och FOI. Arbetet har resulterat i att ett antal skyddsvärda svenska entiteter har identifierats i samband med utländska investeringar.

FMV har under året genomfört aktiviteter för att uppmärksamma berörda aktörer på möjliga konsekvenser som det förändrade geopolitiska läget kan innebära för FMV:s förmåga att försörja Forsvarsmakten med materiel och teknik. Som ett led i detta har FMV i samverkan med Forsvarsdepartementet bland annat arrangerat ett USA-seminarium med brett deltagande från både förvaltning och företagande under temat ”Transatlantiska länkens betydelse för svensk försvarsförmåga i skenet av en ökande global splittring”.

Under 2021 har även det bilaterala samarbetet med Storbritannien, Nederländerna och Tyskland varit prioriterat för FMV. Tillsammans med dessa länder deltar Sverige som en av fyra deltagande stater i den multinationella anskaffningen av bandvagnar. Storbritannien är en prioriterad partner för Sverige, inte minst med hänsyn till vikten av tillgång till brittisk teknologi och materiel för svensk försvarsmaterieförsörjning- och export. Två viktiga pågående materielsamarbeten med Storbritannien, förutom nämnda bandvagnsanskaffning, är FCASC (Future Combat Air System Cooperation) och Meteor. Nederländerna är en nära partner till Sverige. Det bilaterala materielsamarbetet är välutvecklat och inkluderar flera olika materielsystem inom framförallt armé- och marinområdet, däribland luftvärnssystemet Patriot och nämnda bandvagnsanskaffning. FMV stödjer också Saab Kockums deltagande i Nederländernas upphandling av ny ubåt. FMV har under året deltagit som observatör i det nederländska initiativet Defence Innovation Futures (DIF). Sverige har ett nära bilateralt materielsamarbete med Tyskland, liksom ett aktivt utbyte inom ramen för det europeiska försvarsmaterielsamarbetet. Exempel på pågående materielsamarbeten är robotsystemen Meteor och IRIS-T, nämnda multinationella anskaffning av bandvagnar, liksom sjömålsroboten RBS15 och stridsvagnsområdet.

12.2 Multilateralt materielsamarbete

Under 2021 har, i likhet med föregående år, stort fokus legat på samarbeten inom EU och Norden. FMV har gett stöd till Sveriges samarbete med Nato inom ramen för partnerskap för fred (Nato/PFF) och sexnationssamarbetet (Letter of Intent/Framework Agreement (LoI/FA) där Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien, Sverige och Tyskland ingår.

Partnerskapssamarbetet med Nato syftar till att utveckla förmåga till både civil och militär samverkan med andra nationer i fredsfrämjande verksamhet och internationell krishantering. Genom samarbetet får Sverige även tillgång till Nato-gemensamma standarder. FMV har det nationellt sammanhållande ansvaret för frågor som rör materiel- och forskningsområdet inom Nato, vilka återfinns under formatet Conference of National Armaments Directors (CNAD) och dess huvudgrupper. Härigenom kan Sverige ta del av information och samarbeta kring utveckling inom armé-, marin- och flygmaterielområdet.

I maj genomfördes ett distansmöte där experter från Finland, Sverige och Storbritannien var inbjudna för att belysa nya teknologiska framsteg och dess inverkan på militära förmågor ur olika perspektiv. Under hösten har ett stort antal fysiska möten och konferenser genomförts, däribland ett CNAD-möte i Bryssel. CNAD har under året fokuserat mycket av sitt arbete på de så kallade High Visibility Projects (HVP), vilka är projekt på hög nivå inom CNAD:s ansvarsområden. Sverige deltar, genom FMV, sedan tidigare i HVP-projektet Land Battle Decisive Munitions (LBDM) och har under året visat intresse för att delta i ytterligare två projekt. Det gäller projektet Multinational Ammunition Warehousing Initiative (MAWI), för vilket Försvarsmakten lämnat in en framställan om att få förhandla och skriva under MoU, samt projektet Maritime Unmanned Systems, i vilket Sverige deltar som observatör.

Sverige har, genom FMV, under året bidragit till arbetet och diskussionerna kring sexnationssamarbetet LoI/FA:s framtida roll, aktiviteter och ambitionsnivå. Sverige har verkat för att ambitionsnivån och antal aktiviteter bibehålls eller ökas i jämförelse med dagens nivå. Resultatet av detta arbete antogs i form av ett tankepapper av LoI:s exekutivkommitté i december 2021. Tankepappret stipulerar att LoI/FA:s framtida roll är att förbli ett forum som möjliggör samarbete mellan medlemsnationerna och andra relevanta organisationer eller intressenter, samt att aktiviteterna ska fokuseras på tvärgående försvarsindustriella frågor som till exempel försörjningstrygghet, cybersäkerhet och exportkontroll i internationella samarbetsprojekt. FMV bidrar fortsatt aktivt tillsammans med Regeringskansliet, FOI och ISP inom LoI/FA, för att verka för att svenska intressen tillvaratas inom LoI/FA:s samarbetsområden som exempelvis försörjningstrygghet, exportförfaranden, informationssäkerhet, försvarsrelaterad forskning och teknologi.

12.3 EU- och EDA-relaterad verksamhet

Europeiska försvarsbyrån (EDA)

FMV har i uppgift att ge Regeringskansliet stöd i olika frågor kopplade till den Europeiska försvarsbyrån (European Defence Agency, EDA) bland annat genom utformning av policy.

Under året har frågor rörande relationen mellan EU och Nato, ett möjligt administrativt samarbete mellan USA och EDA, rollfördelning mellan EDA och den Europeiska försvarsfonden (EDF), försörjningstrygghet samt strategiskt hållbarhetsarbete genom Environmental, Social and Governance (ESG)-kriterierna behandlats. Även frågor om Europeisk strategisk autonomi har berörts, liksom satellit- och rymdfrågor.

Inom ramen för Sveriges EDA-samarbete har arbetet fokuserats på Coordinated Annual Review on Defence (CARD) sex fokusområden⁶ och utarbetandet av nya Key Strategic Activities (KSA)-rapporter. Under 2021 har den andra CARD-cykeln, perioden 2021-2022, diskuterats. Denna cykel har börjat med bilaterala möten mellan EDA och medlemsstaterna där Sverige hade sin dialog i december. CARD-rapporten för den andra cykeln ska presenteras under hösten 2022. FMV har tillsammans med Försvarsmakten påbörjat ett mer strategiskt samarbete med Finland angående gemensamma inspel inför de bilaterala mötena. FMV har också etablerat en tydligare samordning

⁶ Main Battle Tanks (MBT), Soldier Systems, Patrol Class Surface Ships, Counter Unmanned Aerial Systems (Counter-UAS), Defence applications in Space och Military Mobility.

med respektive NAD Point of Contact (PoC) i en rad länder, exempelvis Tyskland och Nederländerna, samt stöttat Norge som önskar ett större deltagande inom EDA.

FMV har trots inverkan av covid-19-pandemin varit aktiva inom både projekt och policy. I augusti genomförde FMV tillsammans med Försvarmakten och FOI en gemensam workshop om försörjningstrygghet, vars resultat tagits vidare inom EDA. FMV har för Sveriges räkning även ansvarat för beredningen och representationen vid utvecklingen av EDA:s årliga metodologi för Key Strategic Activities KSA. KSA syftar till att stärka EU:s strategiska autonomi och baseras på Capability Development Priorities (CDP) och Overarching Strategic Research Agenda (OSRA). I KSA-rapporter framgår rekommendationer för hur medlemsstater kan utveckla Europas industribas och säkra försörjningstryggheten. KSA omfattar ett flertal försvarsområden och kan i förlängningen få såväl direkta som indirekta effekter på konkurrensmöjligheter för små- och medelstora företag. De föreslagna KSA-områdena, som exempelvis 5G for defence, behöver fortsatt analyseras nationellt.

EDA:s formella styrelsemöte i NAD-format genomfördes i april 2021. Vid mötet antogs en färdplan för REACH, EU:s kemikalielagstiftning, liksom den standardiseringsplan som eftersträvats. Medlemsstaterna diskuterade dessutom EDA:s föreslagna fokusområden inom CARD, samt försvarsbyråns roll gentemot EDF och eventuella framtida roll avseende implementering och projektledning. I oktober genomfördes ett informellt styrelsemöte i NAD-format. Diskussionspunkterna berörde bland annat användningen av försvarsinitiativen, EDA:s roll i EDF med mera. Inför mötena i april och i oktober svarade FMV för beredningen av Sveriges underlag. Under hösten har även REACH Code of Conduct antagits vilket ytterligare har stärkt en gemensam europeisk hantering av detta regelverk.

FMV har deltagit och återrapporterat kontinuerligt på de försvarsmyndighetsgemensamma möten för EDA-verksamheten som Försvarsdepartementet anordnar. I enlighet med regeringens inriktning har FMV sammanfattat myndighetens EDA-verksamhet i den årliga EDA-rapporten. Under 2021 har samarbetet mellan FOI, FMV och Försvarmakten utökats. FMV:s samarbete med Försvarmakten har utvecklats och stärkts genom regelbunden avstämning såväl på handläggare- som chefsnivå. FOI och FMV har genom samverkan i EDA:s olika Capability Technology groups (CAP Techs) på forskningsområdet berett gemensamma inspel till EDF:s arbetsprogram för 2022.

Permanent strukturerade samarbetet (Pesco)

Sverige deltar i Pesco, det permanenta strukturerade samarbetet där 25 av 27 EU-medlemsstater ingår och som inrättades 2017. Pesco syftar till fördjupat samarbete inom försvarsområdet för att utveckla förmågor inom alla försvarsgrenar. FMV ansvarar sedan 2019 för Sveriges medverkan i tolv projekt, varav nio som observatör, två som deltagare och ett som koordinator. Under 2021 har FMV svarat på ett regeringsuppdrag avseende förslag till nya projekt samt översyn av deltagande i nya och redan pågående projekt. FMV har anmält intresse för att bli deltagare i ytterligare ett projekt inom flygområdet och observatör i två projekt, ett inom flygområdet och ett inom arméområdet. FMV har också initierat ett nytt Pesco-projekt inom ledningssystemområdet vilket kommer att beredas ytterligare. FMV:s deltagande i Pesco ger bland annat möjlighet till insyn i och påverkan på kravharmonisering inför anskaffning av system som kan nyttjas av flera nationer. Genom samverkan med andra länder stärks både den europeiska och den svenska

försvarsförmågan. Avstämning har skett kontinuerligt mellan FMV och Regeringskansliet vad gäller Sveriges deltagande inom Pesco.

Samordning av Sveriges deltagande i Pesco sker mellan FMV, Försvarmakten och FOI i syfte att bidra till en tydligare koordinering av Sveriges projektdeltagande samt utbyte av erfarenheter och kompetensutveckling inom och mellan försvarsmyndigheterna. Under året har förstärkning av FMV:s interna Pesco-koordinering genomförts, då denna nu sammanhålls av EDF-kontoret för att underlätta kopplingen till EDIDP och EDF.

Europeiska försvarsindustriprogrammet (EDIDP) och Europeiska försvarsfonden (EDF)

I enlighet med regleringsbrevet för 2021 har FMV fortsatt att bistå Regeringskansliet i arbetet med EDIDP- och EDF-verksamhet i nära samverkan med Försvarmakten, FOI, svenska utförare såsom branschorganisationer, företag, universitet och högskolor, institut och myndigheter. Verksamheten sker i internationellt samarbete med andra myndigheter och utförare i EU-medlemsstater och Norge.

Inom EDIDP 2019 deltar svenska utförare i fyra av sexton projekt⁷. Svensk medfinansiering gavs för tre av projekten. Inom EDIDP 2020 deltar svenska utförare i två av tjugosex projekt⁸. Avtalsprocess, avtalsmängd och förhandlingar inom de tilldelade kontrakten för EDIDP 2019 och 2020 har varit komplexa och därmed resurskrävande för FMV och berörda utförare.

Det nationella EDF-koordineringskontoret (EDF-kontoret) på FMV har en central roll och har under året utvecklats i samverkan med nämnda aktörer ovan. Under 2021 genomförde FMV tillsammans med försvarsmyndigheter och utförare ett nationellt EDF-lanseringsmöte för att ytterligare informera svenska utförare om EDF i syfte att bredda och öka det svenska deltagandet.

EDF-kontoret genomförde under sommaren 2021 en analys kring svenskt deltagande i pilotprogrammen för EDF, EDIDP och forskningsprogrammet Preparatory Action for Defence Research (PADR), där ett antal förbättringsåtgärder föreslogs.

Med utgångspunkt i ovan analys arbetar försvarsmyndigheterna med ett antal konkreta åtgärder för att öka och bredda det svenska deltagandet inom EDF. Några av dessa åtgärder är att reducera administrativa krav för det nationella myndighetsarbetet, fastställande av EDF-målbild, verka för att sekondera personal till EU-kommissionen, utöka informationsarbetet samt att utveckla nationella samverkansformer.

FMV har inom ramen för våra regeringsuppdrag under 2021 arbetat med ett tjugotal möjliga projektansökningar från utförare. Arbetet har inneburit analyser och sammanställningar samt rekommendationer till Försvarmakten kring vilka av dessa som bör erhålla medfinansiering från Försvarmakten. Efter Försvarmaktens beslut att medfinansiera projektansökningar har FMV bidragit med nödvändigt nationellt stöd för dessa ansökningar. Arbetet har också omfattat projektvisa regeringsframställningar samt förhandlingar och ingående av mellanstatliga avsiktsförklaringar och harmoniseringsdokument. Vid ansökningstidens utgång den 9 december

⁷ SEA Defence - Survivability, electrification, automation, detectability, enabling foresight of European naval capabilities in extreme conditions; REACT - Responsive electronic attack for cooperative task; EUDAAS - European Detect and Avoid (DAA) function based on new sensors and processing for RPAS integration into air-traffic management; och PEONEER - Persistent earth observation for actionable intelligence surveillance and reconnaissance.

⁸ PADIC: Maritime surveillance capabilities. CRPS - Coastal radars and passive sensors with associated relevant networks och JEY-UAS: Counter-Unmanned Air Systems (UASs). Capabilities to detect, classify, track, identify and/or counter UASs in defence scenarios.

2021 hade svenska utförare lämnat in elva projektansökningar till EU-kommissionen med löfte om statlig medfinansiering. FMV har framställt till regeringen om att få erhålla generellt regeringsmandat att ingå framtida EDF-överenskommelser för utvecklingsprojekt, bland annat i syfte att reducera administration och ge utförare mer tid under ansökningsfasen att bereda sina projektansökningar med internationella partners.

FMV har vidare bedrivit arbete att utveckla stöd till myndigheter och utförare rörande statlig medfinansiering. FMV har löpande bistått Regeringskansliet med arbetsprogramsunderlag inför förhandlingar med EU-kommissionen och medlemsstater. Myndigheten har företrätt svenska staten i förhandlingar med andra medlemsstater kring harmonisering av områden för 2021 års EDF-arbetsprogram. Ett motsvarande arbete för 2022 har inletts. FMV har tillsammans med Forsvarsmakten och FOI arbetat med målbild, riktlinjer och modell, i syfte att inrikta EDF-arbetet på myndighetsnivå. FMV har utvecklat och på FMV:s hemsida publicerat mallar för avtal och säkerhetsgaranti för EDIDP och EDF för att svenska tredjelandskontrollerade utförare ska kunna delta i programmen. För EDF 2021 har sex garantier godkänts för berörda utförare.

Slutligen samordnar FMV arbetet kring EDF-kontorets styrgrupp med företrädare från FMV, Forsvarsmakten och FOI. Styrgruppen har under 2021 genomfört ett antal möten med svenska utförare och adresserat ovannämnda förbättringsåtgärder.

12.4 Nordiskt samarbete

Arbetet inom NORDEFSCO Cooperation Area Armaments (COPA ARMA) har under året varit fortsatt präglad av den pågående covid-19-pandemin. Det har bland annat inneburit att slutförandet av den årliga jämförelsen av objekt ur ländernas materielplaner, den så kallade screeningen, har försenats.

FMV har deltagit i två seminarier anordnade av det finska ordförandeskapet, ett om Security of Supply och ett om den europeiska försvarsfonden. Seminarierna resulterade i ett antal förslag till åtgärder och fortsatt arbete som presenterades för de nordiska försvarsministrarna under hösten. FMV har även deltagit i arbetet med det nordiska uniformsprojektet där FMV genom extra test säkerställt att kvarvarande anbud har lika funktion för båda könen. Efter kontraktstilldelning kommer Sverige att ta över ledningen för projektet från Norge, ett ansvar som roteras årsvis mellan deltagande länder (Danmark, Finland, Norge, Sverige).

Under året har FMV:s generaldirektör i egenskap av svensk försvarsmaterieldirektör deltagit i Policy Steering Committee Armaments (PSC ARMA) där de nordiska försvarsmaterieldirektörerna möts för att diskutera materielfrågor och innehållet på det nordiska försvarschefs- (CHOD) och NAD-mötet. På mötena beslutades bland annat att fortsätta stärka det nordiska samarbetet inom försörjningstrygghet liksom att pilotprojektet för att samordna nordisk förmågeutveckling och materielplanering på sikt också ska beakta gemensamma möjligheter inom ramen för EDF. Det finska ordförandeskapet i NORDEFSCO har bland annat prioriterat försörjningstrygghet och utökad nordisk koordinering inom ramen för EDF. Sverige (FMV) har bland annat bidragit till en nordisk kartläggning av covid-19-pandemins effekter på den militära försörjningstryggheten där ländernas åtgärder och lärdomar belysts. Rapporten utgör en bas för det vidare arbetet med att förbättra nordiskt samarbete inom försörjningstrygghet.

12.5 Svensk-finskt samarbete

Inom ramen för det pågående fördjupade samarbetet mellan Sverige och Finland (FISE), har FMV huvudansvaret för det gemensamma materielsamarbetet som benämns FISE Materiel & Procurement. Arbetet inom området koordineras med Försvarmakten och även med det finsk-svenska logistiksamarbetet.

Inom FISE Materiel & Procurement ryms runt tio arbetsgrupper, med tyngdpunkt på det marina området samt arméområdet. Samarbetet leds av en svensk-finsk styrgrupp. På grund av covid-19-pandemin har antalet möten både på beslutande och arbetande nivå varit färre än normalt vilket har påverkat arbetet i flera arbetsgrupper. Till viss del har dock digitala mötesformat kunnat ersätta fysiska möten.

Under 2021 har FMV fortsatt fört dialog med Finland om möjliga materielsamarbeten. På armématerielområdet har dialogen intensifierats under året vilket lett till flera konkreta resultat. Ett exempel är samarbetet kring ett gemensamt system för eldhandvapen. På sikt kan ytterligare vapen tillkomma. Ett annat exempel är anskaffning av en ny pansarterrängbil där FMV har fått regeringens bemyndigande att förhandla och ingå avtal med Finland, Lettland och Estland om att utveckla ny pansarterrängbil. Under november har en officiell framställan utarbetats till Finland, som leder arbetet, om att få ansluta till projektet.

Finland och Sverige har undertecknat Information Exchange Agreement liksom ett Technical Arrangement under året. Förhandlingar har genomförts avseende Implementing Arrangement och avtalet har undertecknats. Parallellt har ett samarbete kring gemensam anskaffning av stridsvagnsammunion initierats.

Under september genomfördes ett industriseminarium mellan Sverige och Finland där gemensamma förutsättningar för upphandling och internationell samverkan stod på agendan. Både finska och svenska företag deltog i diskussionerna liksom myndigheter och SOFF. Möten mellan företag genomfördes på plats. Ett uppföljningsmöte är planerat under våren 2022 för att fortsätta denna samverkan mellan länderna.

12.6 Industri och marknad

Industri- och marknadsfrågor kopplade till internationellt materielsamarbete inom FMV omfattar företrädesvis industriell analys kring marknadsrelaterade villkor och förutsättningar. FMV har under året löpande vidmakthållit kompetens genom att bland annat utarbeta marknadsöversikter över ägande inom svensk försvarsindustri och tillhandahållit beredningsstöd för de industri- och marknadsrelaterade frågor som Förvarsdepartementet har efterfrågat. Vidare har FMV bidragit kontinuerligt som svensk part i olika europeiska expertgrupper för till exempel små och medelstora företag samt upphandling och industrifrågor. Under våren genomfördes dialoger med industriföreningarna SOFF och SME-D samt informationsutbyte kring industrifrågor kopplat till EU och USA.

Verksamheten omfattar även förvaltning av pågående offsetavtal, med bibehållen målsättning att avsluta detta så snart det är möjligt⁹, samt bevakning av ämnesområdets utveckling i omvärlden.

⁹ Harris Corporation (före detta Exelis).

12.7 Exportstödjande verksamhet

Nedanstående redovisning inkluderar åiterrapporteringskrav i regleringsbrevet 2021 avseende exportstödjande verksamhet samt FMV:s arbete med att omsätta totalförsvarsbeslutet för perioden 2021-2025. Exportverksamheten på FMV har löpande utvecklats och har under året utökats till att även omfatta försäljning av övertalig materiel.

Den exportstödjande verksamheten ska främja en kostnadseffektiv materielförsörjning som bidrar till Försvarmaktens operativa förmåga. Inom dessa ramar, och med de tydliga begränsningar som Sveriges exportkontrollagstiftning medför, är exportstödet nödvändigt för att bibehålla den för försvaret betydelsefulla kompetensbasen hos försvarsföretagen. Exportstöd bedrivs av flera aktörer och koordinering och gemensamma prioriteringar är en förutsättning för verksamhetens effektivitet. Statligt exportstöd kan vara en förutsättning för de svenska företagens marknadstillträde.

Varje offert, erbjudande, prisindikation eller dialog har föregåtts av ett omfattande arbete av FMV, med stöd av Försvarmakten och industrin. Samverkan har också skett med Regeringskansliet och utlandsmyndigheterna. Covid-19-pandemin och tillhörande restriktioner har haft påverkan på den exportrelaterade verksamheten även under 2021 då interaktion med utländska parter har varit begränsad. Färre möten, besök och resor har kunnat genomföras, vilket har påverkat verksamheten i stor utsträckning. Efterfrågade resultat har uppnåtts, men arbetsinsatsen för att nå dessa resultat har varit större än under normala omständigheter vilket påverkar verksamheten långsiktigt. Det årliga analys- och prioriteringsunderlaget till stöd för Regeringskansliets (Försvarsdepartementet) analys och prioriteringar inom den exportrelaterade verksamheten har tagits fram.

FMV har under 2021, i linje med åiterrapporteringskravet i regleringsbrevet, fortsatt att verka för att stärka samordningen av statligt och industriellt deltagande vid internationella exportrelaterade aktiviteter genom regelbundna samordningsmöten. Under 2021 planerade och koordinerade FMV bland annat det svenska deltagandet i det tjeckiska arrangemanget NATO Days, där Sverige var utsett till Special Partner Nation.

Under året har exportprojekten huvudsakligen omfattat stridsflyg och ubåtssystem. Den finska upphandlingen av nytt stridsflyg avslutades i december och Finland bestämde sig för att inte köpa svenska Gripen. Under den finska utvärderingsprocessen som ledde fram till detta beslut har staten, representerad av FMV och Försvarmakten, till stöd för försäljningen förhandlat fram ett utkast till bilateralt samarbetsavtal omfattande Gripen E och GlobalEye. Arbetet har under året även fortsatt med att stödja industrin i dess dialog med Kanada gällande ett eventuellt köp av Gripen E. Den nederländska upphandlingen av nya ubåtar fortgår och under året har ett utkast till bilateralt samarbetsavtal kopplat till detta förhandlats. Förhandlingar med Polen gällande köp av ubåtar av A17-klassen fortsatte under våren 2021, men avbröts före sommaren eftersom länderna inte kunde enas.

FMV stödjer även industrin genom att delta med ett Archersystem i en amerikansk utvärdering under prov- och testverksamhet av framtida självgående artillerisystem, bland annat med personal på plats i USA. En detaljerad redovisning av kostnader, intäkter och risker i exportaffärer framgår av bilaga 2 (H) till årsredovisningen.

Arbetet med de mellanstatliga affärerna (G2G) har kunnat genomföras i en för pandemisituationen anpassad omfattning. Vissa länders processer har fortsatt dragits ut i tid på grund av covid-19-pandemin, vilket sannolikt kommer att leda till inte bara senarelagda processer utan även till del förändrade sådana. Det område som har påverkats mest av pandemin har varit exportfrämjandet och exportstödsaktiviteterna, där många planerade aktiviteter såsom mässor, seminarier, möten och förevisningar ställts in eller skjutits upp. Vilken påverkan detta kommer att ha på industrins export över tiden är omöjligt att förutse.

Den sammanfattande bedömningen av exportverksamheten är att analysverksamheten samt lån av materiel har genomförts med bibehållen effektivitet trots de tillfälliga anpassningar av verksamhet som den pågående pandemin inneburit. I och med att covid-19-restriktioner delvis släpptes i många länder under andra halvan av 2021 blev det åter möjligt att genomföra vissa publika aktiviteter inom Sverige samt begränsade möten och besök till och från utlandet.

12.7.1 Exportstödsuppdrag

Inom FMV:s exportstödsverksamhet lämnas stöd till de av industrins försvarsexportssatsningar som bedöms viktiga för Forsvarsmaktens långsiktiga materielförsörjning och operativa förmåga, eller på annat sätt bidrar till att stärka försvarsföretagens konkurrenskraftiga teknologi- och kompetensnivå. Antalet exportstödsansökningar som inkommer FMV är helt styrt av industrins behov av stöd, vilket varierar över tiden beroende på olika länders upphandlingsprocesser med mera.

Det exportstöd FMV beviljar sker mot full kostnadstäckning, det vill säga industrin betalar alla tillkommande kostnader som uppstår för att genomföra stödet. Exportstödsuppdrag har ställts huvudsakligen till Forsvarsmakten, FOI och till FMV.

Tabell 8. Antal beviljade exportstödsuppdrag 2019-2021

Fördelat per sakområde	2021	2020	2019
Armémateriel	10	6	6
Flygmateriel	7	6	12
Ledningssystemmateriel	0	2	0
Marinmateriel	9	4	6
Jur Export	0	2	2
Totalt	26	20	26

Tabell 8 visar antal beviljade exportstödsuppdrag per verksamhetsområde under åren 2019-2021. FMV har under 2021 mottagit 44 exportstödsansökningar. Av dessa har 26 ansökningar beviljats, en avslagits, fem återtagits och 12 är under beredning. Detta innebär en ökning med sex beviljade ansökningar jämfört med 2020. Då beviljades 20 ansökningar, en avslogs, åtta återtogs och 15 var under beredning.

De under 2021 beviljade exportstödsuppdragen omfattar utlåning av övningsfält eller skjutfält, deltagande som referenskund på av industrin arrangerade möten och mässor, besök av utländska delegationer, samt granskning och beslut om delgivning av försvarssekretess.

Företag som FMV beviljat stöd till under 2021 är Aimpoint AB, BAE Systems Hägglunds AB, BAE Systems Bofors AB, Saab AB, Saab Dynamics, Saab Surveillance AB, Saab Kockums AB, Volvo AB och N. Sundin Dockstavarvet AB.

Tabell 9. Fördelning antal lämnade exportstödsaktiviteter 2019-2021

Fördelning av exportstödsaktiviteter	2021	2020	2019
Deltagande mässor/utställningar	2	5	5
Förevisning/besök	4	0	6
Försäljning/lån av materiel	10	4	5
Marknadsföringsaktiviteter	4	3	2
Säkerhetsskyddarbete	6	8	8
Totalt	26	20	26

Tabell 9 visar fördelning av olika typer av lämnade exportstödsaktiviteter under åren 2019-2021. Då många länder började släppa på covid-19-restriktioner under andra halvåret 2021 blev utländska besök samt förevisningar av militär materiel åter möjliga att genomföra.

12.8 Försäljning av övertalig materiel

FMV ansvarar för försäljning och upplåtelse av sådan materiel som inte längre behövs eller som blivit obrukbar för Försvarmakten och dess verksamhet. Försäljningsverksamheten utförs på uppdrag av Försvarmakten, antingen av FMV:s egen personal eller via den kommissionär, Kvibergs överskottslager AB, som FMV har upphandlat för detta ändamål. Kommissionären anlitas för försäljning av främst mängdmateriel, såsom standardfordon och materiel på pall.

Antalet uppdrag från Försvarmakten har minskat under 2021 vilket har medfört att verksamheten tillfälligt skalats ned. Omständigheterna kring covid-19-pandemin kan vara en bidragande orsak till detta. Den rådande situationen har även lett till att vissa pågående ärenden varit pausade under en längre period eller avbrutits helt. FMV bedömer att antalet försäljningsuppdrag från Försvarmakten kommer att återgå till tidigare nivåer dels när pandemin är över, dels när nyanskaffad materiel introduceras hos Försvarmakten vilket möjliggör att äldre materiel i större utsträckning kan avvecklas.

Ett nytt fyraårigt ramavtal för kommissionärstjänsten trädde i kraft under våren 2021. Uppdrag har under året, i varierande omfattning, löpande lämnats till kommissionären. Under 2021 har kommissionärsuppdragen bland annat omfattat försäljning av olika fordonstyper och hanteringsutrustning. Verksamheten har under året även lämnat stöd internt inom FMV i samband med försäljningen av FMV-ägda målflygplan av modell Mitsubishi MU-2.

13. Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter

Vid Försvarets materielverk finns ett nationellt certifieringsorgan för IT-säkerhet i produkter och system i enlighet med förordning (2007:854) med instruktion för Försvarets materielverk. Sveriges Certifieringsorgan för IT-säkerhet (CSEC) verkar som Sveriges nationella certifieringsorgan för IT-säkerhet i produkter och system enligt standarden Common Criteria (CC). Exempel på certifieringsuppdrag är brandväggar, säkra skrivare, system för utgivning av digitala identiteter och produkter för intrångsdetektering och behörighetskontroll.

Verksamheten har även under 2021 varit anpassad till de restriktioner som funnits med avseende på Covid-19 pandemin. Med viss påverkan på produktiviteten har det mesta av verksamheten kunnat bedrivas som planerat, om än helt anpassad till distansarbete i olika former.

Vid årets slut pågick arbete med 27 certifieringar och 20 certifieringar har slutförts under året.

CSEC har medverkat i det internationella samarbetet inom ramen för CCRA (Arrangement on the Recognition of Common Criteria Certificates in the Field of IT Security) och SOG-IS MRA (Senior Officials Group Information Systems Security). CSEC har även genomfört tillsyn av två evalueringsföretag med licens att granska IT-säkerhet i produkter inom ramen för CSEC:s certifieringsarbete: Combitech AB och Atsec Information Security AB. Ytterligare ett evalueringsföretag, Intertek, har under året genomgått licensiering och får nu genomföra evalueringsarbete i samverkan med CSEC. För ytterligare ett evalueringsföretag har arbete med licensiering pågått under året.

I enlighet med EU:s cybersäkerhetsakt har regeringen gett FMV uppdraget att utgöra nationell myndighet för cybersäkerhetscertifiering. Från och med den 28 juni finns det därför två enheter vid FMV som utgör funktionen, dels den nyinrättade Inspektionen för cybersäkerhetscertifiering (ICC) och dels CSEC. Uppdelningen görs för att säkerställa krav på inbördes oberoende. CSEC har även ett uppdrag att förbereda verksamheten för ackreditering i enlighet med de nya kraven inom cybersäkerhetsakten.

14. Tillsynsverksamhet inom säkerhetsskyddsområdet

FMV är i enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) sedan den 1 december 2021 tillsynsmyndighet för enskilda verksamhetsutövare inom området försvarsmateriel. Detta innebär att myndigheten ska utöva tillsyn över att enskilda verksamhetsutövare följer lagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. FMV får besluta att förelägga en enskild verksamhetsutövare att vidta åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter.

Under året har FMV samverkat med Försvarsmakten och Säkerhetspolisen för att definiera och avgränsa tillsynsområdet, samt för att planera etablering av tillsynsverksamheten. FMV ser ett behov av att förtydliga hur enskilda verksamhetsutövare som producerar produkter för både civila och militära användningsområden träffas av lagen.

Under 2021 har FMV påbörjat arbetet med att bygga upp verksamheten samt rekryteringen av medarbetare.

15. Inspektionen för cybersäkerhetscertifiering

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/881 om Enisa (Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrå) och om cybersäkerhetscertifiering av informations- och kommunikationsteknik trädde ikraft år 2019. Förordningen, som går under benämningen Cybersäkerhetsakten (CSA), började tillämpas direkt med undantag för vissa artiklar som har krävt kompletterande bestämmelser på nationell nivå och som därför började tillämpas först den 28 juni 2021.

Det huvudsakliga syftet med cybersäkerhetsakten är att säkerställa en väl fungerande inre marknad och samtidigt sträva efter att uppnå en hög nivå i fråga om cybersäkerhet, cyberresiliens och

förtroende inom unionen. Skapandet av europeiska ordningar för cybersäkerhetscertifiering medför att certifikat som utfärdas enligt dessa certifieringsordningar blir giltiga och erkända i alla medlemsstater.

I juni 2021 beslutade riksdagen om lag (2021:553) med kompletterande bestämmelser till EU:s cybersäkerhetsakt och den 28 juni 2021 beslutade regeringen via förordning (2021:555) att utse FMV till att verka som nationell myndighet för cybersäkerhetscertifiering (NCCA) inom cybersäkerhetsakten samt utsåg CSEC till att utgöra svenskt certifieringsorgan.

FMV har under andra halvåret 2021 etablerat Inspektionen för cybersäkerhetscertifiering (ICC) vid Juridik- och säkerhetsstaben med ansvar för att utveckla verksamheten och genomföra de uppgifter som tilldelats Sveriges NCCA och som följer av EU:s cybersäkerhetsakt samt lag och förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s cybersäkerhetsakt.

Etableringen av ICC inom FMV har påbörjats under hösten 2021 och har fokuserat på åtgärder för att ta fram nödvändiga ledningssystem samt hantera förekommande samordningsuppgifter. Under 2022 beräknas ICC ha ledningssystem på plats och kan arbeta vidare med rekrytering och säkerställande av tillgång till kompetens och resurser för att hantera ovan nämnda uppgifter.

16. Standardisering

FMV har i regleringsbrevet för 2021 getts i uppdrag att följa upp och redovisa sitt arbete med regler och standarder på nationell, europeisk och internationell nivå samt visa hur FMV samverkar med berörda aktörer för ett effektivt genomförande av regler och standarder i Sverige.

FMV:s Försvarsstandardisering (FSD) har i uppgift att stödja sex totalförsvarsmyndigheter i deras arbete med försvarsstandarder. Myndigheter som omfattas är FMV, Försvarsmakten, FRA, FOI och Kustbevakningen.

För att stödja regeringens strategi för standardisering deltar FSD i Europeiska försvarsbyråns, EDA:s, standardiseringsarbete och har under året arbetat för att verksamheten ska bli effektiv och stödja svensk strategi. FSD har deltagit i EDA:s arbete med utbildning och därigenom bidragit till att utarbeta ett webinarium om Europeisk försvarsstandardisering som kommer att hållas i mars 2022. EDA tillhandahåller systemet European Defence Standards Reference System, EDSTAR, som visar vilka standarder som bör användas vid Europeiska försvarsupphandlingar. Rekommendationer som återfinns i EDSTAR tas fram av grupper av experter från medlemsländerna och under året har EDA återstartat fyra expertgrupper¹⁰. Totalt har tre svenska deltagare anmälts, samtliga i gruppen för CBRN-skydd. Detta att jämföra med år 2020 då endast en svensk deltagare anmälde till gruppen för ammunitionstandarder.

I samband med EDA:s omorganisation avskaffades EDA:s Material Standardization Harmonization Team, MSHT, ett kompetenskluster för internationella försvarsstandardiseringsexperter. För att bibehålla möjligheten till neutral informationsspridning, kompetensutveckling och benchmarking för alla intressenter oberoende av landstillhörighet eller organisationsform har FSD under året drivit på en nystart av gruppen, utan koppling till EDA. FSD har åtagit sig delat ordförandeskap för gruppen, tillsammans med en representant för USA:s

¹⁰ Gällande standarder för miljöprövning, färg och lack, CBRN-skydd och terminologi.

försvarsdepartement. Uppstartsmötet för nya MSHT hölls i december och totalt deltog 14 experter från åtta olika organisationer. På mötet etablerades arbetsformerna med fasta punkter för att diskutera standardiseringsverktyg, utbildningar och eventuella samarbeten samt information från internationella organisationer som Natos standardiseringsavdelning. Mötet var uppskattat av deltagarna och beslut fattades om att genomföra fyra liknande möten under 2022.

Regeringen välkomnar i sin standardiseringsstrategi europeiska försvarsstandarder istället för ett flertal olika nationella försvarsstandarder. För att stödja regeringens standardiseringsstrategi har FSD under 2021 arbetat för att etablera ett Sektorforum Försvar inom den europeiska civila standardiseringen under CEN/CENELEC¹¹, som kan samordna civil standardisering och försvarsstandardisering i Europa. Forumet har ännu inte startat.

En tredjedel av cirka 500 befintliga svenska försvarsstandarder har analyserats med avseende på syfte, aktualitet, struktur och om de utarbetats i en konsensusprocess. Enligt det preliminära resultatet kommer cirka 20 procent av de genomgångna standarderna behållas, ibland efter modernisering. Resterande kommer att avföras, antingen för att de inte skall användas alls eller för att innehållet förs över till instruktioner inom Försvarsmakten eller FMV. Arbetet planeras att slutföras under andra halvåret 2022. FSD tillhandahåller även civila standarder (främst från SIS, CEN och ISO) till Försvarsmakten, MSB, FRA, FOI och Kustbevakningen via en inköpt plattform från Svenska institutet för standarder, SIS. Plattformen ger tillgång till cirka 137 000 standarder och under året har myndigheterna laddat ner standarder 6 534 gånger (år 2020: 5 236 gånger). Under året har 62 nya användare registrerats och totalt finns 746 användare från myndigheter registrerade. Av dessa har 398 stycken använt tjänsten minst en gång under året.

FSD förmedlar även utlån av försvarsstandarder från till exempel Nato, USA, Storbritannien, Tyskland och Frankrike till myndigheter och näringsliv. Därtill har viss certifieringsverksamhet inom området genomförts under året, där externa parter kontrolleras mot försvarsstandarder och godkänns som leverantörer. På grund av covid-19-pandemin har endast en certifieringsinspektion, gällande utbildning inom elförbindningsområdet, kunnat genomföras, medan tre har fått skjutas på framtiden.

17. Verksamhetsutveckling

Flera olika verksamhetsutvecklingsprojekt har bedrivits inom FMV det gångna året. Till exempel lanserades en ny version av myndighetens verksamhetsledningssystem, FMV VHL, med fokus på FMV:s leveranser till kund. De nya processerna i VHL har designats för att bidra till att FMV lever upp till kraven från kund på ett effektivt sätt. Vidare har verktyget som presenterar VHL utvecklats under året för att öka användarvänligheten. Som en del i arbetet med fortsatt implementering och utbildning i det nya verksamhetsledningssystemet har ett övningsbaserat utbildningsmaterial tagits fram som ett stöd till myndighetens chefer. Utöver utvecklingen av FMV VHL har myndigheten arbetat vidare med IT-förvaltningsmodellen och tagit fram en strategi för verksamhetsutveckling med digitalisering för perioden 2021-2025.

Under 2021 har FMV utvecklat myndighetens systematiska kvalitetsledningsarbete i enlighet med målsättningen att leverera materiel och tjänster i tid, med rätt egenskaper och till rätt kostnad. Detaljerade handlingsplaner för kvalitetsarbetet har tagits fram med fokus på att under kommande

¹¹ European Committee for Standardization och European Committee for Electrotechnical Standardization.

år stärka kvalitetsarbetet, öka kundnöjdheten och säkerställa goda relationer med de länder som FMV samverkar med inom kvalitetsområdet genom så kallade Government Quality Assurance-avtal. Ett exempel på genomfört utvecklingsarbete inom ramen för kvalitetsområdet har varit behovsinventering av myndighetens verktyg och rutiner för hantering av avvikelser och ärenden. Målet med inventeringen var att skapa en helhetsbild inom området samt utarbeta underlag för framtida avvägningar bland utvecklingsinitiativ på myndigheten.

Strategifunktionen som etablerades under 2020, har under året levererat ett antal analyser. Som exempel kan nämnas en omvärldsanalys av utformning av framtida arbetssätt i en tid efter pandemin. Omvärldsanalysen syftade till att ta reda på hur andra arbetsgivare och organisationer resonerar kring ett framtida arbetsliv samt att identifiera förväntansbilden hos arbetstagare.

17.1 Utveckling av FMV:s IT-systemlandskap

Under 2021 har FMV fortsatt arbetet med modernisering och standardisering av myndighetens IT-stöd genom projekt Norma. Inom ramen för delprojekt PLM genomfört anpassningar och utveckling av Product Lifecycle Management systemet (PLM-systemet). Systemet är en plattform som ger stöd för hantering av en produkts livscykel med förvaltning av produktdata samt ger ett säkrare informationsgränssnitt gentemot Försvarmakten och industrin. I december 2020 genomfördes en teknisk driftsättning och pilotdrift startade under våren 2021 varvid ett antal pilotprojekt arbetat med dokumenthantering och kravhantering. PLM-systemet med avlösning av arvsystemen är planerat att sättas i produktion under våren 2022, vilket innebär en försening om cirka fem månader.

Delprojekt som avser införandet av ett Business Intelligence (BI) verktyg har genomgått ett omtag på grund av bristande funktionalitet i vald lösning. Detta har inneburit en försenad leverans samt nedskrivning för de delar av ursprunglig lösning som inte kunnat nyttjas. Projektet fortsätter under 2022 och en första driftsättning av BI-verktyg planeras ske under våren 2022.

Systemstöd för hantering av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter driftsattes 2020. Prioriterade verksamheter har fått tillgång till systemet under 2021 och ytterligare verksamheter kommer att få tillgång till systemet under 2022.

17.2 Informationssäkerhet

Under 2021 har FMV genomfört ett genomgripande arbete för att utveckla och tydliggöra FMV:s process för godkännande av informationssystem från säkerhetssynpunkt, så kallad ackrediteringsprocess. Processen syftar till att säkerställa en integration av säkerhetsarbetet som en naturlig del av utvecklingsprocessen för att tillvarata säkerhetsskyddskraven i hela livscykelperspektivet för informationssystemet. Intern utbildning har påbörjats och kommer att fortgå under 2022. Utbildningen riktar sig till all personal som arbetar med utveckling och förvaltning av interna informationssystem.

FMV har också inrättat ett informationssäkerhetsråd med syftet att stödja FMV:s verksamhet i samband med till exempel värdering och klassificering av information som hanteras i FMV IT-system och verksamheten i övrigt. Behovet av att värdera och klassificera FMV:s informationstillgångar finns i olika sammanhang som till exempel i samband med ackreditering eller vid upprättande av informationsutbyte med extern part. Utöver detta ska

informationssäkerhetsrådet ge vägledning i samband med att verksamheten ställer krav på tillgänglighet, spårbarhet och riktighet avseende informationen i FMV:s IT-system.

Försvarsmakten/MUST genomförde hösten år 2020 säkerhetsskydds kontroll vid FMV. På området informationssäkerhet lämnades ett fåtal anmärkningar, av vilka merparten har åtgärdats under 2021.

FMV har under 2021 inom ramen för samverkan i det nationella cybersäkerhetscentret deltagit i en förstudie gällande nationell modell för ett systematiskt cybersäkerhetsarbete. Syftet med förstudien var att underlätta för de sju myndigheterna som deltar i arbetet med det nationella cybersäkerhetscentret att gemensamt inleda arbetet med att utveckla en nationell modell för ett systematiskt cybersäkerhetsarbete.

Verksamheten under det gångna året 2021 har omfattat att, som följd av internrevisionens granskning av om FMV har en tillräcklig nivå på informationssäkerhet, genomföra mognadsmätning som sker genom fördjupad samverkan med internationella motparter. Mognadsmätning har löpande skett inom ramen för internationella forum för industrisäkerhet såsom exempelvis Multinational Industrial Security Working Group (MISWG) och samarbetet med USA inom ramen för Memorandum of Understanding/Declaration of Principles (MoU/DoP) där Cybersecurity Maturity Model Certification (CMMC) återkommande diskuteras. Diskussioner har under 2021 även förts med relevanta företrädare för svensk försvarsindustri.

Mognadsmätningen mot CMMC-standarden möjliggör en nivågradering av befintligt arbete och syftar till att ge underlag om hur FMV förhåller sig till olika kravmassor, hur de överlappar och hur de skiljer sig åt. Ambitionen under året har varit att verifiera FMV:s mognadsmätning gentemot bland annat CMMC. Från och med hösten 2020 infördes certifieringskravet på industrin i amerikanska försvarsdepartementets leverantörskedjor, vilket har inneburit att även svenska företag som levererar till USA kommer att behöva vara certifierade enligt denna standard.

18. Medarbetare och arbetsmiljö

I följande avsnitt redovisas myndighetens åtgärder för att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetens. Fokus under 2021 har fortsatt varit att skapa förutsättningar för att möta tillväxten av försvarsmateriel i enlighet med totalförsvarsbeslutet för perioden 2021-2025. Myndigheten har haft en hög rekryteringstakt och har under året anställt 295 nya medarbetare och 15 nya chefer.

FMV har varit framgångsrika i att locka nya medarbetare men det är svårt att bedöma om det beror på myndighetens ansträngningar eller om det är en effekt av covid-19-pandemin. Förutsättningarna för att rekrytera och behålla kompetens inom statlig sektor var sannolikt bättre än normalt under 2020 och 2021 då flera branscher var negativt påverkade av covid-19-pandemin. I den kontexten kan en statlig anställning upplevas som trygg. FMV har historiskt inte haft svårt att hitta kompetens när det gäller de flesta befattningarna med undantag för IT- kompetens, vilket är en genomgående trend på den svenska arbetsmarknaden, samt specialiserad försvarsmaktskompetens som till exempel flygförare. FMV:s rekryteringsutmaningar är en spegling av den svenska arbets- och utbildningsmarknaden.

Men utgångspunkt i vidtagna åtgärder som till exempel etableringen av FMV Akademi, chefsutvecklingen, genomförandet av projektet Framtidens arbetsplats samt framtagningen av en kompetensförsörjningsstrategi är bedömningen att FMV både har stärkt kompetensen på myndigheten och genomfört viktiga förflyttningar mot en ökad långsiktighet i kompetensförsörjningen. Årets genomförda aktiviteter bedöms bland annat bidra till att IT-kompetensen stärkts samt att satsningen på det utvecklande ledarskapet bidragit till utvecklingen av arbetsmiljön.

18.1 FMV – Framtidens arbetsplats

Året har präglats av de utmaningar som covid-19-pandemin inneburit för medarbetare och chefer där digitala arbetssätt har kommit att prägla vardagen på ett nytt sätt. Distansarbetet, nya arbetssätt, tillväxt och digitalisering samt det faktum att närmare 20 procent av FMV:s medarbetare är anställda under de senaste två åren har lett till ett utvecklingsarbete som FMV valt att kalla ”Framtidens arbetsplats”. Projektet, som initierades våren 2021, hade i uppgift att utreda FMV:s framtida arbetssätt på kort och lång sikt i syfte att uppfylla FMV:s målbild 2025 och mot bakgrund av erfarenheterna från den pågående covid-19-pandemin.

Projektet har levererat förslag på hur FMV:s framtida arbetsplats ska vara utformad och vilka arbetssätt som ska tillämpas för att bidra till en effektiv och modern organisation. Detta ur kort-, mellan- och långsiktigt perspektiv. Projektet har levererat två rapporter, varav den första rapporten består av en handlingsplan och en modell för återgång till arbetet efter covid-19-pandemin. Rapporten har baserats på bred förankring med medarbetare samt dialog med chefer och ledning och har inneburit att FMV:s medarbetare har fått möjlighet att, i de fall där det är tillämpligt, arbeta upp till två dagar per vecka på distans under en försöksperiod om 12 månader. En kvantitativ uppföljning kommer att ske under 2022.

I projektets slutrapport sammanställs de viktigaste slutsatserna såsom behov av att vidareutveckla vissa arbetssätt samt lyfts ett antal rekommendationer som inspel till FMV:s fortsatta utvecklingsarbete.

18.2 Attrahera

Ambitionerna i enlighet med totalförsvarsbeslutet har inneburit att FMV:s profilering som arbetsgivare spelar en allt viktigare roll. Inriktningen har varit att långsiktigt bygga upp relation med yrkesaktiva och studenter inom bland annat det tekniska och upphandlingsområdet.

Myndigheten har under 2021 satsat på att öka sin synlighet och presentera sig som en attraktiv arbetsgivare mot såväl nuvarande som potentiella medarbetare. FMV har till exempel riktat annonsering mot selekterade målgrupper och vidare arbetat aktivt med att bygga förtroende och kännedom hos potentiella medarbetare via webb och sociala kanaler, vilket har lett till en ökning av antalet följare per månad på LinkedIn. I slutet av 2021 hade FMV 21 801 följare på LinkedIn vilket är en ökning med 3 048 sedan 2020. Under året har myndigheten vidareutvecklat sin karriärsida och ett introduktionspaket i syfte att välkomna och introducera nya medarbetare på ett enhetligt sätt. FMV har också, trots covid-19-pandemin, medverkat vid fem arbetsmarknadsdagar via en digital plattform där myndighetens ambassadörsnätverk har företrätt FMV samt presenterat verksamheten på ett antal föreläsningar för yrkesverksamma och studenter.

18.3 Rekrytering och avgång

FMV:s rekryteringskontor har under året förstärkts med resurser för att möjliggöra en ökad rekryteringstakt och stärka kvaliteten i rekryteringsarbetet. Under året har rekryteringskontoret deltagit i och avslutat cirka hälften av alla rekryteringar. Arbets sättet har anpassats efter rådande omständigheter och majoriteten av rekryteringsarbetet har genomförts digitalt.

Ett systematiskt och aktivt arbete med att stärka FMV:s arbetsgivarvarumärke har gett goda resultat. FMV har bland annat uppmärksammats i Ranstads årliga arbetsgivarundersökning där över 4 700 svenskar har svarat vad de tycker om Sveriges 150 största bolag och myndigheter. FMV placerades på en femteplats av de arbetsgivare som var mest attraktiva och fick bäst betyg i kategorin trygga anställningar. Bland statliga myndigheter rankades FMV högst och var också den enda myndigheten som kom på topp tio-listan av samtliga bolag och myndigheter.

Marknadsföring i sociala medier, deltagande i arbetsmarknadsdagar och event samt ett aktivt rekryteringsarbete har bidragit till att tillväxten på FMV har ökat under året. Detta illustreras exempelvis genom myndighetens tydligt inbjudande karriärkommunikation på fmv.se, karriärsidor, aktiva engagemang i sociala medier i form av kännedomskampanjer och ett levande innehåll på LinkedIn liksom ett välbesökt Instagramkonto. FMV bedömer att dessa aktiviteter har bidragit till att flera potentiella medarbetare har fått kännedom om FMV som en potentiellt spännande och attraktiv arbetsgivare.

I tabell 10 redovisas genomsnittsvärden för antalet anställda på FMV, det vill säga medelantalet anställda under året. Under 2021 har en ökning skett med 200 personer till totalt 2002 personer, i jämförelse med året innan då ökningen var 144 personer.

Tabell 10. Antal anställda och genomsnittsvärden under året

Kategori	2021	2020	2019
Andel kvinnor, procent	31	31	29
Andel män, procent	69	69	71
Andel fast anställda över 55 år, procent	33	26	27
Andel fast anställda under 35 år, procent	11	12	10
Medelålder, fast anställda	49	48	49
Totalt antal fast anställda	2 002	1 802	1 658

Antalet chefer har ökat från 157 till 182 och en ny organisatorisk nivå har införts för att säkerställa att FMV möter både produktions- och arbetsmiljöbehov. I FMV:s principer för organisationsutformning anges att verksamhetens behov ska styra antalet organisatoriska nivåer och organisationsenheternas storlek där riktvärde för antalet medarbetare per organisationsenhet är 15-25 stycken. För att möta dessa principer och för att reglera chefers arbetsbelastning har ytterligare organisationsnivå införts på ett antal verksamhetsområden som därmed har ökat chefsantalet.

Tabell 11. Antal chefer

	2021	2020	2019
Kvinnor	53	49	42
Män	129	108	108
Totalt	182	157	150

Under 2021 ökade antalet anställningar med 310 personer. De yrkesgrupper som har ökat under 2021 liksom 2020, är framförallt ingenjörer men även projektledare och strategiska inköpare. Medelåldern på nyrekryterade är 44 år. Skillnaden i könsfördelning mellan 2020 och 2021 kan främst förklaras med vilken typ av roller och inom vilka expertområden FMV har rekryterat. Kompetensmixen speglar arbetsmarknaden i Sverige i stort där ingenjör- och militära kompetenser fortfarande övervägande består av män.

Tabell 12. Rekryteringar

		2021	2020	2019
Verksamhetsområden	Antal medarbetare	258	270	143
	<i>Varav kvinnor</i>	70	90	50
	<i>Varav män</i>	188	180	93
Staber	Antal medarbetare	52	59	41
	<i>Varav kvinnor</i>	22	35	17
	<i>Varav män</i>	30	24	24
Totalt	Antal medarbetare	310	329	184
	<i>Varav kvinnor</i>	92	125	67
	<i>Varav män</i>	218	204	117

Under året har 163 personer lämnat FMV vilket är 47 fler än 2020. Spontanavgångarna har ökat under året och hamnar på 66 procent av totalt antal avgångar vilket tyder på en mer gynnsam arbetsmarknadssituation i år i jämförelse med 2020. Sammanfattningsvis landar den totala personalomsättningen på 8,1 procent för 2021 att jämföra med 6,4 procent 2020. Orsakerna till spontanavgångarna kan främst härledas till att medarbetare har valt anställningar på andra statliga

myndigheter eller privata företag. Totalt har 24 anställda avslutat sin anställning på grund av annan avgångsorsak och 7 anställda har avslutat sin anställning på egen begäran. Gällande kategorin övriga avgångar är det främst officerare som har återgått till Försvarsmakten samt ett fåtal avbrutna provanställningar från arbetsgivaren.

Tabell 13. Avgångar

Typ av avgångar	Antal avgångar per år					
	2021			2020		
	Totalt	Varav kvinnor	Varav män	Totalt	Varav kvinnor	Varav män
Pensionsavgångar	33	5	28	41	11	30
Spontanavgångar	108	41	67	48	21	27
Övriga avgångar	22 ¹²	2	20	27 ¹³	7	20
Totalt	163	48	115	116	39	77

Sammanfattningsvis har myndigheten ökat med 147 medarbetare netto¹⁴. Uppdelat per verksamhetsområde(VerkO) innebär det att VerkO Armé har ökat med 27 medarbetare, VerkO Marin 7 medarbetare, VerkO Flyg 35 medarbetare, VerkO LedM 19 medarbetare, VerkO Log 22 medarbetare, VerkO Marknad och inköp 21 medarbetare och VerkO Test och evaluering 2 medarbetare.

FMV Akademi

Utifrån erfarenheter vid rekrytering samt sammanställning av kompetensförsörjningsplaner från verksamheten, framkom ett stort behov av att rekrytera kompetens inom informationssäkerhetsområdet. För att möta denna generella kompetensbrist startade FMV ett traineeprogram under året med inriktning mot informationssäkerhet och informations- samt kommunikationssystem. Traineeprogrammet har benämnts ”FMV Akademi” och genom programmet bidrar FMV till att utbilda samt utveckla bristkompetens.

FMV Akademi innehåller både praktik och teori som syftar till att deltagarna ska lära sig om FMV:s verksamhet, bygga nätverk och få intresse för försvarssektorn. FMV Akademi är en möjlighet för både myndigheten och den enskilda deltagaren i programmet och kan efter framgångsrikt avslutad traineepperiod leda till en anställning. Traineeprogrammet vänder sig till nyutexaminerade högskole- eller universitetsstudenter med intresse för teknik och försvar. Programmet startade i september 2021 och kommer att pågå under ett år. Totalt deltar 12 personer, 2 kvinnor och 10 män. Trots att FMV uppdrog åt leverantören att se till att få en jämn könsfördelning var detta inte möjligt vilket är en spegling av hur könsfördelningen ser ut på de utbildningar som var aktuella att rekrytera ifrån.

Bemanningsplanering militär personal

För att bättre kunna möta Försvarsmaktens operativa behov i materielprojekten har FMV ett behov av militär kompetens. FMV har därför anställda vid Försvarsmakten som växeltjänstgör vid myndigheten. Både Försvarsmakten och FMV har ett stort behov av militära kompetenser för att kunna leverera enligt totalförsvarsbeslutet. Av FMV:s behovsunderlag framgår ett totalt behov av

¹² 14 officerare som återgått till Försvarsmakten, 2 avlidna, 1 avbruten anställning från arbetsgivaren, 5 avbrutna provanställningar från arbetsgivaren.

¹³ 14 officerare som återgått till Försvarsmakten, 3 avlidna, 7 avbruten anställning från arbetsgivaren, 1 entl. arbetsbrist, 2 avgång pga. arbetsbrist

¹⁴ Netto utgör differensen mellan antal rekryteringar och antal avgångar.

cirka 150 militära befattningar. Majoriteten har tillsatts med tidsbegränsat anställda officerare och vid slutet av 2021 fanns knappt 50 vakanser vilket är på samma nivå som år 2020. Med anledning av Försvarmaktens tillväxt under året råder det därmed brist på tillgängliga officerare för FMV:s uppdrag. För att förbättra förutsättningarna för båda myndigheterna att ha en effektiv bemanning har FMV och Försvarmakten samverkat löpande i denna fråga.

18.4 Utveckla och behålla kompetens

Det stora antalet nya medarbetare sedan 2020 har medfört ett behov av att analysera kompetensförsörjningen på längre sikt. Under 2021 har fokus riktats mot insatser som syftar till att behålla den kompetens som har rekryterats. I syfte att långsiktigt behålla och utveckla medarbetare har ett arbete bedrivits för att stärka den interna rörligheten och karriärutvecklingen för medarbetare inom hela myndigheten. En kartläggning över hur medarbetare inom tekniska befattningar har rört sig mellan olika befattningar samt ett arbete kring hur enskilda individer kan utvecklas mot framtida befattningar har genomförts under året. Ett första resultat av detta arbete har varit initiativet ”Låna en kollega” som har implementerats under 2021 och som syftar till att hantera intern rörlighet vid arbetstoppar. Konceptet kommer att följas upp under 2022.

Under året har det tidigare chefskandidatprogrammet reviderats och startats upp med namnet ”Morgondagens ledare” som möter FMV:s behov av ledarkompetens och rustar kandidaterna inför ett kommande chefsuppdrag. Sexton chefskandidater deltar i programmet, elva kvinnor och fem män. I samband med programmet får chefskandidaterna tillgång till en intern mentor och i samband med detta har det också skapats en bank av mentorer att erbjuda nya chefer på FMV.

18.4.1 Kompetensförsörjningsstrategi

Under året har en ny kompetensförsörjningsstrategi tagits fram som omfattar åren 2022-2025. Strategin kommer att beslutas i början på 2022 och kommer, tillsammans med en handlingsplan, att ligga till grund för arbetet med kompetensförsörjning under de kommande åren. Årets arbete med verksamhetens kompetensförsörjningsplaner visar att myndigheten har brist på djupare kompetens inom vissa snäva sektorer som är hårt konkurrensutsatta i samhället. Vidare framgår ett behov av att öka kompetensen kring informationssäkerhet samt digital trygghet och mognad, vilket är områden som omfattas av den nya kompetensförsörjningsstrategin.

18.4.2 Utbildning

FMV:s utbildningsutbud fokuserar på kärnkompetensområdena projektledning, system- och kravarbete, teknisk kompetens och kommersiellt kunnande. Utbudet har under året haft fokus att möta utbildningsbehov hos nyanställda. Vidare har digital anpassning av utbildningsutbudet genomförts som har resulterat i en kombination av egenstudier, e-utbildning och lärarledd utbildning på distans. De nyanställda omvittnar i uppföljningsformulär att det, trots hemarbete, har kunnat genomföras en bra introduktion.

En majoritet av myndighetens utbildningar har kunnat genomföras digitalt och enligt plan. Genomförande av utbildningar vars pedagogik till stor del bygger på interaktion och övningar som kräver samspel har dock förhindrats av pandemin. Detta rör främst utbildningar inom områdena förhandlingsteknik, presentationsförmåga med flera och omfattar cirka 15 procent av utbildningsutbudet.

18.4.3 Chefsutveckling

FMV:s modell för ledarskap utgörs av det utvecklande ledarskapet som ska genomsyra allt ledarskap inom FMV och som också tydliggörs genom FMV:s ledarskapsprinciper. Samtliga chefer ska genomgå kursen Utvecklande Ledarskap (UL) som startades 2020 och under 2021 har 37 chefer deltagit i kursen. Totalt har 79 procent av FMV:s chefer genomfört kursen. Syftet har varit att utveckla chefs- och ledarskapet för att skapa tillit och engagemang hos medarbetarna i syfte att främja verksamhetens effektivitet och utveckling samt medarbetarens motivation och långsiktiga utveckling. Kopplat till UL har även en utbildningsmodul kring ”Motiverande samtal” tagits fram och genomförts för att ge cheferna ett handfast dialogverktyg.

Genom programmet ”Hållbart Ledarskap” har ytterligare chefsstödsåtgärder erbjudits i syfte att skapa bättre förutsättningar för chefer att agera hållbart och med mer energi i sitt ledarskap. En intern dialoggrupp för nya chefer har startats för att erbjuda stöd i chefskapet genom samtalsmetodiken ”reflekterande team” där bland annat olika ledarskapsutmaningar behandlas.

Under våren förtydligades även processen för utvärdering av chefsförordnanden i samband med att dessa har gått ut. Detta har skapat tydlighet kring behov, förväntningar och motivation i chefs- och ledarskapet och bidragit till ökad rörlighet med rätt kompetens på rätt plats.

FMV:s årliga chefsmöte som omfattar samtliga chefer på myndigheten, genomfördes digitalt och fokuserade på uppföljning av FMV:s interna målbild 2025, tillväxt och leverans samt FMV framtida arbetsplats med återgång till arbetsplatsen.

18.5 Mångfald och jämställdhet

FMV:s interna mål är att vara en attraktiv arbetsplats där nuvarande och framtida medarbetare kan utvecklas och trivas. Alla medarbetare ska ha lika möjligheter till karriär på FMV och det ska vara möjligt att kombinera arbete, privatliv och föräldraskap.

För att minska snedvridna urval använder FMV kompetensbaserad rekrytering som urvalsmetod vilken innebär att man utgår från en kravprofil som tar sin utgångspunkt i verksamhetens behov. Urvalet av kandidater genomförs systematiskt och strukturerat genom hela urvalsprocessen, med innehållet i kravprofilen i fokus. Årets personella tillväxt har resulterat i att könsfördelningen inom FMV ligger på samma nivå som år 2020, med 31 procent kvinnor och 69 procent män. Andelen kvinnor som har anställts under 2021 var 30 procent jämfört med 38 procent 2020.

Könsfördelningen bland cheferna var 29 procent kvinnor för 2021 jämfört med 31 procent 2020. Den procentuella ökningen av kvinnor som skedde under 2020 har minskat något under året. Jämfört med 2019 och sett till antalet anställda och antalet chefer är siffrorna marginellt bättre där andelen anställda kvinnor var 29 procent och andelen kvinnor i chefsposition var 28 procent.

FMV har under 2020-2021 varit ordförande för Samverkansrådet, ett rådgivande organ bestående av myndigheter inom försvarssektorn¹⁵ och som syftar till att skapa möjlighet att samarbeta med andra myndigheter i frågor som rör jämställdhet och mångfald. Under FMV:s ordförandeskap enades Samverkansrådet om ett fortsatt långsiktigt arbete för jämställdhet och jämlikhet. Det långsiktiga arbetet ska utgå från den pågående tillväxten inom försvarssektorn och bidra till att öka kvaliteten i de enskilda myndigheternas jämställdhetsarbete samt identifiera samverkansområden

¹⁵ FMV, Försvarsmakten, Försvarets Radioanstalt, Totalförsvarets forskningsinstitut, Försvarshögskolan och Plikt och prövningsverket.

för myndigheterna. Det långsiktiga arbetet ska pågå till år 2025 med återkommande uppföljningar. Vid halvårsskiftet 2021 övertogs ordförandeskapet av FOI.

18.6 Arbetsmiljö och hälsa

FMV har med hänsyn till covid-19-pandemin följt Folkhälsomyndighetens rekommendationer vilket har resulterat i att en stor del av medarbetarna har arbetat på distans. Distansarbetet har i sin tur påverkat både den fysiska och psykosociala arbetsmiljön. Vissa medarbetare har upplevt att sammanhanget och den sociala samvaron har inskränkts medan andra har fått en större möjlighet att kombinera privat- och arbetsliv.

Möjligheten att kombinera arbete på distans med arbete på ordinarie arbetsplats har införts på prov från oktober 2021. Kortsiktiga effekter har varit liknande det som medarbetare har upplevt under året, det vill säga, distansarbete fungerar bra för vissa medan andra upplever att den sociala samvaron går förlorad liksom möjligheten till stöd. För medarbetare i behov av stöd har stöd erbjudits i form av samtal med beteendevetare eller psykolog från företagshälsovården som kan ske både fysiskt eller digitalt.

För att bearbeta och förebygga stress bland medarbetare och chefer på FMV infördes under 2021 kursen ”29K” som har lanserats av Partsrådet. Kursen har genomförts av ett 60-tal medarbetare och chefer. Utvärdering visar att det har varit uppskattat och ökat förmågan att hantera stress för deltagarna. I syfte att inspirera medarbetare till rörelse och hälsa genomfördes, en digital hälsovecka. Aktiviteter som erbjöds var bland annat föreläsningar, träningspass och stegtävling. I mindre grupper genomfördes även ”aktivitet med kollega”, en aktivitet som möjliggör att träffa kollegor mellan verksamhetsområdena och träna tillsammans. Aktiviteten leddes av frivilliga medarbetare.

61,5 procent av medarbetarna har under 2021 nyttjat friskvårdsbidraget i jämförelse med 60,1 procent 2020 och 62,9 procent 2019. Inför 2022 har beslut tagits att höja friskvårdsbidraget från 2000 kr till 3000 kr för att ytterligare uppmuntra FMV:s medarbetare till rörelse och hälsa.

18.7 Sjukfrånvaro

Sjuktalen har under 2021 minskat ytterligare och hamnar på 2,0 procent i jämförelse med 2,4 procent 2020. De låga siffrorna bedöms vara en konsekvens av covid-19-pandemin där distansarbete i vissa fall medfört minskad smittorisk samt att personer som har varit lindrigt sjuka har arbetat hemifrån. FMV bedömer att de beslut som myndigheten har fattat för att minska smittspridningen inom FMV, exempelvis distansarbete och begränsning av resor och möten, har varit av godo.

Tabell 14. Sjukfrånvaro och Långtidssjukfrånvaro (procent)

	2021		2020		2019	
	Sjukfrånvaro	Långtids-sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids-sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids-sjukfrånvaro
Kvinnor	2,8	1,5	3,5	2,0	4,5	2,3
Män	1,7	0,8	1,9	0,8	1,9	0,7
Totalt	2,0	1,0	2,4	1,2	2,6	1,1

Kvinnors sjukfrånvaro har tydligt minskat och har fortsatt minska gradvis under hela året. Sjukfrånvaro för kvinnor ligger på 2,8 procent vid utgången av 2021 vilket är en sänkning med 0,7 procent i jämförelse med 2020. För männen har sjukfrånvaron sänkts med 0,2 procent i jämförelse med 2020 och hamnar i år på 1,7 procent.

Tabell 15. Sjukfrånvaro åldersgrupper (procent)

Kategorier	2021	2020	2019
Anställda yngre än 30 år	1,3	0,6	1,6
Anställda mellan 30-49 år	1,5	1,7	2,3
Anställda 50 år eller äldre	2,4	2,9	2,9

Åldersgruppen 50 år och äldre, bland både kvinnor och män, står för den högsta andelen av sjukfrånvaron. Långtidssjukfrånvaron, 60 dagar eller längre, har under 2021 minskat till 1,0 procent.

19. Finansiell utveckling

FMV är både anslagsfinansierad och avgiftsfinansierad utifrån myndighetens roll och uppdrag. FMV:s upphandlings- och förvaltningsrelaterade myndighetskostnader finansieras under anslag 1:11 *Försvarets materielverk*. FMV disponerar också anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, ap.1 *Leverantörsutgifter för leveranser*, för att finansiera materielinvesteringarna till krigsförbanden. FMV har även i uppgift att bedriva viss verksamhet som avgiftsfinansierad gentemot Försvarsmakten och övriga kunder inom både från totalförsvaret och från andra länder.

19.1 FMV:s förvaltningskostnad

Förvaltningskostnad är ett centralt begrepp inom FMV:s ekonomimodell då den innehåller dels personalkostnaderna, dels de förvaltningsutgifter inom materieförsörjningen som inte är direkt knutna till anskaffning av materiel och anläggningar. Exempel på det senare är lokalkostnader, tjänster inom IT, säkerhetsskydd, HR och kommunikation samt avskrivningar för FMV:s verksamhetsinvesteringar.

Tabell 16. FMV Förvaltningskostnad 2019-2021 (mnkr)

	2021	2020	2019
Personalkostnader	1 878	1 636	1 495
Kostnader för lokaler	138	128	131
Övriga driftkostnader	440	454	421
Finansiella kostnader	0	2	0
Avskrivningar och nedskrivningar	64	40	26
Totalt	2 521	2 258	2 073

Jämfört med 2020 har den totala kostnaden ökat med cirka 263 miljoner kronor, vilket till allra största del avser personalkostnader som har ökat med cirka 243 miljoner kronor. Ökningen beror på att FMV utökar antalet medarbetare för att kunna realisera produktionsökningen. Lokalkostnaderna har också ökat vilket är en konsekvens av det ökade antalet medarbetare. Övriga driftkostnader har minskat, vilket främst beror på lägre kostnader för utveckling av myndighetens IT-systemlandskap. Avskrivningar och nedskrivningar har ökat med cirka 25 miljoner kronor, vilket till allra största del beror på driftsättning av myndighetens IT-systemlandskap som gjordes under hösten 2020 samt att en del av utvecklingskostnaden skrevs ned under 2021.

Tabell 17. Kostnad per årsarbetskraft (tkr)

	2021	2020	2019
Förvaltningskostnad	1 290	1 295	1 303
<i>Varav personalkostnad</i>	<i>961</i>	<i>938</i>	<i>940</i>

Per årsarbetskraft (ÅA) så har personalkostnaden ökat jämfört med föregående år vilket förklaras av den årliga löneuppräknings¹⁶. Total förvaltningskostnad per årsarbetskraft¹⁷ har minskat marginellt vilket förklaras av att samkostnader fördelas på ett större antal individer.

¹⁶ Personalkostnad per ÅA, fastpris 2021 års prisläge: 2021, 961 tkr, 2020, 957 tkr, 2019, 969 tkr. Beräkningen görs utifrån sammansatt index som består av KI timpriser i staten, KPI och TPI.

¹⁷ Förvaltningskostnad per ÅA, fastpris 2021 års prisläge: 2021, 1 290 tkr, 2020, 1 317 tkr, 2019, 1 334 tkr. Beräkningen görs utifrån sammansatt index som består av KI timpriser i staten, KPI och TPI.

Den största posten inom förvaltningskostnaden är personalkostnader, cirka 75 procent för 2021, vilka debiteras ut genom tidskrivning mot respektive uppdrag som genomförs under året. Samtliga uppdrag inom FMV ska finansiera de direkta kostnaderna som är hänförliga till uppdraget, detta avser såväl kärnverksamhet och myndighetsförvaltning. Tidskrivningen följer resursallokeringen som görs inför att uppdragen beslutas genomföras. Genom att använda underlag från tidskrivning kan den omfattande rekryteringen som genomförts inom ramen för tillväxtplaneringen analyseras. Nedan tabell redovisar antal årsarbetskrafter per finansieringstyp. Finansieringstyperna omfattar både anslags- och avgiftsfinansierad verksamhet.

Tabell 18. Årsarbetskrafter per finansieringstyp

Finansieringstyp	2021	2020	2019
FMV 1:11.2	8	8	7
FMV 1:11.5	531	480	448
FMV 1:11.6	40	34	33
FMV 1:11.4	382	315	242
FM 1:1.3	452	399	401
FM 1:3.2	445	418	351
FM 1:1.1	13	15	16
FM 1:4	22	20	22
FM 1:2	4	3	4
Övr. kund o Export	58	53	69
Totalt	1 955	1 744	1 591

Sedan 2019 har FMV ökat med cirka 360 årsarbetskrafter och främst inom de finansieringstyper som är direkt påverkade av produktionsökningen av totalförsvarsbeslutet, det vill säga anslagspost 1:11.4 samt avgiftsfinansierade uppdrag mot Försvarsmaktens anslagsposter 1:1.3 och 1:3.2. Cirka 80 procent av ökningen är hänförliga till dessa tre finanstyper. Ökning inom anslagspost 1:11.5 avser främst de indirekta konsekvenserna som kommer av den personella ökningen i kärnverksamheten, såsom fler chefer och utökat verksamhetsstöd men även konsultavlösningar.

19.2 Kostnad för prestationer

För att redovisa hur verksamheten har utvecklats med avseende på volym och kostnader delas verksamheten in i prestationer. FMV har valt att definiera prestationen som den verksamhet som årligen genomförs inom respektive materiel- och tjänsteområde. Dessa områden följer indelningen som Försvarsmakten har för klustrade materielkalkylobjekt men är kompletterat med FMV:s övriga verksamhet såsom verksamhet mot andra kunder än Försvarsmakten och anslagsverksamheten inom 1:11 anslagspost 2 och 6. Redovisningen innehåller FMV:s totala kostnader för samtlig verksamhet för både anslags-, avgifts- och bidragsfinansierad verksamhet.

Redovisningen delas upp i de direkta kostnaderna för verksamheten och förvaltningskostnaden som är hänförlig till prestationen. Personalkostnaderna inom förvaltningskostnaden är de tidskostnader som är debiterade mot respektive uppdrag och de indirekta förvaltningskostnaderna är fördelade med tidskrivning som fördelningsgrund. Det finns också verksamhetsspecifika indirekta kostnader som fördelas mot den verksamhet de avser.

Tabell 19. Kostnad per prestation (mnkr)

Materiel- och tjänsteområde	2021			2020			2019		
	Kostnad	Förvaltningskostnad	Total kostnad	Kostnad	Förvaltningskostnad	Total kostnad	Kostnad	Förvaltningskostnad	Total kostnad
Armé	7 564	492	8 056	4 126	310	4 437	3 688	317	4 005
Marin	3 384	362	3 747	4 020	296	4 316	3 586	301	3 887
Flyg	8 507	767	9 275	6 384	731	7 115	6 956	545	7 501
Led	1 079	272	1 352	969	218	1 187	1 620	255	1 875
Log	408	229	637	435	196	631	545	199	743
Plan	83	198	281	102	255	357	125	225	350
FoT	108	35	142	147	29	176	361	30	391
Anslag	14	73	87	13	65	78	28	60	88
Övrig verksamhet	1 688	93	1 781	1 316	158	1 475	1 191	140	1 331
Totalt	22 836	2 521	25 358	17 513	2 258	19 771	18 100	2 073	20 173

Jämfört med 2020 har kostnader ökat med cirka 5 500 miljoner kronor vilket är en ökning med cirka 30 procent. Det är framförallt inom verksamheten som bedrivs mot 1:3 ap.1

Leverantörsutgifter för leveranser som ökningen har skett och främst inom materielområdena Armé och Flyg.

Förändringen av förvaltningskostnaden följer ökningen av förvaltningskostnaden som redovisats i stycket ovan. FMV har i arbetet med denna årsredovisning utvecklat metoden för fördelning förvaltningskostnaderna varför en direkt analys av år 2021 i förhållande till 2020 och 2019 inte kan göras.

19.3 Avgiftsbelagd verksamhet

Myndigheten ska enligt Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets tillhörande föreskrifter särredovisa uppdragsverksamheten enligt den indelning och struktur som regeringen beslutat om i avgiftsbudgeten i myndighetens regleringsbrev.

Tabell 20. Avgiftstabell

Verksamhet	Regleringsbrev 2021			Utfall 2021			Resultat		Totalt balanserat resultat
	Intäkter	Kostnader	Resultat	Intäkter	Kostnader	Resultat	+/- 2020	+/- t.o.m. 2019	
Försvarmakten: vidmakthållande	2 700 000	2 700 000	0	3 594 292	3 594 299	-7	-56 711	0	-56 718
Försvarmakten: övrig verksamhet	1 200 000	1 200 000	0	776 078	776 078	0	71 568	237 098	308 666
Övriga kunder	1 327 900	1 327 900	0	1 442 914	1 453 444	-10 530	-23 210	-14 953	-48 693
Tjänsteexport	100	100	0	130 993	113 472	17 521	29 882	47 898	95 301
Evaluering och certifiering av IT-produkter	2 000	2 000	0	2 350	2 350	0	0	0	0
Summa	5 230 000	5 230 000	0	5 946 627	5 939 643	6 984	21 529	270 043	298 556

Under 2020 genomfördes ett arbete utifrån en remiss från Försvarsdepartementet¹⁸ vilken syftade till att FMV skulle inkomma med underlag om indelning, struktur och bedömning av ekonomiska mål för den avgiftsbelagda verksamheten. Arbetet genomfördes med stöd av ESV och resulterade i en ny tabellstruktur för avgiftstabellen samt uppdaterade villkor för de ekonomiska målen. Tabellen infördes i regleringsbrevet för 2021 och i denna tabell redovisades det ackumulerade resultatet utifrån den gamla indelningen av tabellen. Under 2021 har det ackumulerade resultatet ”till och med 2019” fördelats till den nya strukturen och ingår tillsammans med resultatet för 2020 i avgiftstabellen i regleringsbrevet för 2022. Den nya strukturen innebär att det ackumulerade resultatet fördelas per rad på annat sätt än i tidigare struktur. Beloppen är hänförliga till redovisningsmässiga konsekvenser av omläggningen till nuvarande finansiell styrmodell. FMV kommer under året genomföra ett arbete för att hantera detta.

Omslutningen av den avgiftsbelagda verksamheten 2021 överskred totalt sett budgeten och resultatet blev knappt 7 miljoner kronor. Orsaken till den högre omslutningen är att FMV:s beräkning av budgeten antog att verksamheten mot Försvarsmakten: vidmakthållande och övrigt i högre grad skulle följa den nya ansvarsfördelningen mellan FMV och Försvarsmakten och därmed medföra en lägre avgiftsintäkter för FMV. För Övriga kunder har omslutningen ökat jämfört med budget vilket till allra största del beror på exportåtagandeverksamheten. Det negativa resultatet är en konsekvens av att tabellen är uppdelad i Övrig kund och Tjänsteexport eftersom samkostnaderna för verksamheten inte belastar respektive uppdrag. Detta förklarar att Tjänsteexporten redovisar ett positivt resultat. För analys av resultatet ska alltså Övrig kund och Tjänsteexport summeras. Årets överskott är till allra största del hänförligt till att uppdrag med fastprisavtal tagit höjd för risker i genomförandet som inte fallit ut. Utfallet för Tjänsteexport ska ses i förhållande till att budgetbeloppet har blivit fel. Det skulle vara en budget på 100 miljoner kronor, inte 100 tusen kronor. Skillnaden mot budget beror på att denna verksamhet budgeteras utifrån erfarenhetsvärden eftersom kundbeläggning inte är känd fullt ut vid utarbetande av budget.

För det ackumulerade resultatet har FMV villkor som beskriver hur det ska hanteras.

¹⁸ Remiss avseende avgiftsbelagd verksamhet inom Försvarets materielverk, FÖ2020/00052/MFU.

20. Ekonomisk redovisning

20.1 Sammanställning av väsentliga uppgifter

Belopp i mnkr, löpande priser	2021	2020	2019	2018	2017
Låneram i RGK för investeringar:					
- beviljad	925	835	685	685	690
- utnyttjad vid årets slut	771	604	471	525	489
Räntekontokredit					
- beviljad	504	418	172	-	-
- maximalt utnyttjad under året	-	-	-	-	-
Övriga kreditramar i RGK:					
- beviljad	43 000	46 500	25 500	18 500	19 000
- maximalt utnyttjad under året	12 113	9 478	12 632	13 438	10 993
Räntekostnader avseende RGK,					
- lån till anläggningstillgångar	-	0	-2	-3	-2
- övriga krediter	-	0	-15	-41	-39
- räntekonto	-	0	0	0	0
Ränteintäkter avseende					
- räntekonto	-	0	0	0	0
Avgiftsintäkter - budget 1)	5 230	5 180	3 933	19 800	17 637
Avgiftsintäkter - utfall	5 947	5 673	2 197	22 186	20 258
Anslagskredit - beviljad	800	1 118	674	3	2
Anslagskredit - utnyttjad	-	-	199	-	-
Anslagssparande, utfall	248	166	199	12	10
Intecknade framtida åtaganden 2)	59 278	57 057	63 557	72 944	69 382
Summa tilldelade bemyndiganden	69 800	69 000	65 000	-	-
Medeltal anställda	2 002	1 802	1 658	3 596	3 500
Genomsnittligt antal årsarbetskrafter	1 955	1 744	1 591	3 462	3 372
Driftkostnader per årsarbetskraft, tkr 3)	12 916	11 295	12 641	6 437	6 015
Myndighetskostnad 4) per					
- årsarbetskraft, tkr	1 290	1 292	1 286	962	919
- dito prisläge 2020, tkr 5)	1 290	1 317	1 334	1 024	1 003
Balanserad kapitalförändring	292	270	242	233	213
Årets kapitalförändring	7	22	28	9	20

Källa: FMV:s produktionsledningssystem och personalredovisningssystem.

- Enligt regleringsbrev.
- För 2019-2021 har FMV fått bemyndigande för anslag 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar ap.1 Leverantörsutgifter för leveranser. Värdet motsvarar ännu inte anslagsavräknade milstolpar enligt FMV:s gamla finansiella styrmodell samt utestående leverantörsbeställningar avseende varor och tjänster enligt ny finansiell styrmodell. För 2017 och 2018 motsvarar värdena de belopp av FMV:s samtliga leverantörsbeställningar, som avser varor och tjänster som ännu inte har levererats till myndigheten. Definitionen avviker därför från den som finns given i ESV:s allmänna råd till 2 kap 4 § Fördordningen om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag (FÅB).
- Enligt definition i ESV:s föreskrifter till 2 kap 4 § FÅB. I driftkostnaden ingår kostnader för personal, lokaler, varor, materiel, tjänster och övrigt med beloppen i mnkr: 2021=25 251, 2020 =19 699, 2019=20 111, 2018=22 284, 2017=20 281.
- FMV:s myndighetskostnad består främst av kostnader för personal, lokaler, utrustning och IT. Myndighetskostnaden är rensad från poster som avsättningar för pensioner m.m.
- Sammansatt index (timpris, KPI och TPI).

20.2 Resultaträkning

Belopp i tkr		2021-01-01 2021-12-31	2020-01-01 2020-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	Not 1	19 280 752	14 097 365
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 2	5 946 627	5 673 406
Intäkter av bidrag	Not 3	134 428	2 842
Finansiella intäkter	Not 4	2 693	18 945
Summa verksamhetens intäkter		25 364 501	19 792 558
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 5	-1 902 845	-1 662 659
Kostnader för lokaler		-222 684	-225 677
Övriga driftkostnader	Not 6	-23 126 035	-17 810 827
Finansiella kostnader	Not 7	-15 378	-9 301
Avskrivningar och nedskrivningar		-90 573	-62 564
Summa verksamhetens kostnader		-25 357 516	-19 771 029
Verksamhetsutfall		6 984	21 529
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	Not 8	23 300	23 300
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-23 300	-23 300
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	Not 9	6 984	21 529

20.3 Balansräkning

Belopp i tkr		2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	Not 10		
Balanserade utgifter för utveckling		239 695	190 379
		239 695	190 379
Materiella anläggningstillgångar	Not 11		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		247 175	238 861
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		182 374	181 596
Pågående nyanläggningar		107 268	41 681
		536 817	462 139
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	Not 12	142 850	121 167
Pågående arbeten	Not 13	55 490 337	43 297 944
Förskott till leverantörer	Not 14	4 045 164	2 311 226
		59 678 350	45 730 336
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	Not 15	134 480	41 242
Fordringar hos andra myndigheter	Not 16	2 192 530	2 280 421
Övriga kortfristiga fordringar		42	82
		2 327 052	2 321 746
Periodavgränsningsposter	Not 17		
Förutbetalda kostnader		252 395	335 380
Övriga upplupna intäkter		45 774	40 957
		298 170	376 337
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	Not 18	-45 734 966	-36 287 877
		-45 734 966	-36 287 877
Kassa och bank	Not 19		
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret		171 939	214 023
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		3 717 657	3 136 885
Kassa och bank		59 026	96 311
		3 948 622	3 447 219
SUMMA TILLGÅNGAR		21 293 740	16 240 279

Belopp i tkr		2021-12-31	2020-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	Not 20		
Balanserat kapitalförändring		291 572	270 043
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		6 984	21 529
		298 557	291 572
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	Not 21	197	312
Övriga avsättningar	Not 22	32 100	31 639
		32 297	31 951
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 23	770 681	604 497
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Not 24	11 119 312	8 287 965
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	Not 25	598 533	428 999
Leverantörsskulder	Not 26	2 776 957	2 008 240
Övriga kortfristiga skulder	Not 27	53 032	35 140
		15 318 515	11 364 841
Periodavgränsningsposter	Not 28		
Upplupna kostnader		1 830 972	1 216 870
Förutbetalda intäkter		3 813 399	3 335 044
		5 644 371	4 551 914
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		21 293 740	16 240 279

ANSVARSFÖRBINDELSER

Övriga ansvarsförbindelser

FMV är svarande part i ett tvistemål i allmän domstol där myndigheten representerar staten. Talan uppgår till 280 miljoner kronor samt rättegångskostnader om cirka 10 miljoner kronor. Utsikterna att nå framgång i målet för FMV:s del bedöms dock som goda och den ekonomiska risken bedöms sammantagen som låg.

20.4 Anslagsredovisning

Anslag, tkr	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
<i>Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap</i>							
Anslag 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar (Ramanslag)		42 767	14 831 238		14 874 005	-14 738 512	135 493
ap.1 Leverantörsutgifter för leveranser (ram)	29	42 767	14 831 238		14 874 005	-14 738 512	135 493
Anslag 1:11 Försvarets materielverk (Ramanslag)		122 859	1 957 997	-70 109	2 010 747	-1 898 092	112 655
ap. 2 Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter (ram)	30	60	14 224		14 284	-13 301	983
ap. 4 Direkta utgifter i materielanskaffningen (ram)	31	49 422	653 110	-32 419	670 113	-627 671	42 442
ap. 5 Myndighetsförvaltning (ram)	32	60 536	1 199 738	-27 064	1 233 210	-1 183 206	50 005
ap. 6 Internationellt materiel-samarbete och export	33	12 841	90 925	-10 627	93 140	-73 915	19 225
Summa anslag		165 627	16 789 235	-70 109	16 884 753	-16 636 605	248 148

Samtliga anslagsposter är räntebärande.

Redovisning mot inkomstitel, tkr

Inkomstitel	Beräknat belopp	Inkomster
3312017, övriga inkomster av försäld egendom	-	23 300

Redovisning mot beställningsbemyndigande, mnkr

Anslag 1:3.1	Tilldelad bemyndigande ram	Ingående åtaganden	Utgående åtaganden	Utestående åtagandens fördelning per år				
	2021	2021	2021	2022	2023	2024	2025	Efter 2025
Anskaffning av materiel och anläggningar	69 800	57 047	59 278	13 846	13 204	11 963	8 330	11 935

För materielobjekt där staten ingått avtal med utomstatliga leverantörer före den 1 januari 2019, enligt vad som framgår av myndighetens kompletterande budgetunderlag för 2019, ska Försvarets materielverks redovisa aggregerat utfall fördelat på

- ej beställd del av åtagandet mot anslag,
- utestående statliga åtaganden och
- infriade statliga åtaganden som inte redovisats mot anslag.

Nedan redovisas aggregerat utfall för materielobjekt där staten ingått avtal med utomstatliga leverantörer före den 1 januari 2019.

Tkr	Utfall
Ej beställd del av åtagandet mot anslag	3 273 792
Utestående statliga åtaganden	-13 312 756
Infriade statliga åtaganden som inte redovisats mot anslag	2 644 148

20.5 Finansieringsanalys

Belopp i tkr		2021-01-01 2021-12-31	2020-01-01 2020-12-31
DRIFT			
Kostnader	Not 34	-25 266 578	-19 702 667
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		19 280 752	14 097 365
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 35	5 946 627	5 673 249
Intäkter av bidrag		134 428	2 842
Övriga intäkter		2 693	18 945
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		25 364 501	19 792 401
Ökning (-) av lager	Not 36	-1 755 621	-843 861
Ökning (-) av kortfristiga fordringar	Not 37	-12 119 532	-5 486 532
Ökning (+) av kortfristiga skulder	Not 38	4 879 947	6 763 066
Kassaflöde till drift		-8 897 283	522 407
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-133 743	-81 899
Investeringar i immateriella tillgångar		-80 844	-127 591
Summa investeringsutgifter		-214 587	-209 491
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		247 047	217 830
- amorteringar		-80 863	-84 479
Försäljning av anläggningstillgångar		0	794
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		166 184	134 145
Kassaflöde till investeringar		-48 403	-75 346
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter mm som inte disponeras		23 300	23 300
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-23 300	-23 300
Kassaflöde uppbördsverksamhet		0	0
Förändring av likvida medel		-8 945 686	447 061
Specifikation av förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början		-32 840 658	-33 287 719
Minskning (-) av kassa och bank		-37 284	-97 223
Ökning (+) av tillgodohavande hos RGK		538 688	7 779 131
Minskning (-) av avräkning med statsverket		-9 447 089	-7 234 847
Summa förändring av likvida medel		-8 945 686	447 061
Likvida medel vid årets slut		-41 786 344	-32 840 658

Jämförelsetalen för posterna Ökning av kortfristiga fordringar och Minskning av avräkning statsverket har justerats.

20.6 Redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp anges i tusental kronor (tkr) om inte annat anges särskilt. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisning av intäkter och kostnader

Avgifternas storlek bestäms av FMV, dock inte i de fall som avses i 15 § avgiftsförordningen (1992:191). Inkomsterna disponeras av FMV.

FMV disponerar, efter närmare inriktning från Försvarmakten, även inkomster i form av viten, skadestånd och räntor hänförliga till kommersiella avtal samt inkomster till följd av överenskommelser med industrin i samband med utveckling och anskaffning av materiel (s.k. royalties) om högst 20 000 tkr för ett enskilt kontrakt mellan FMV och industrin som berättigar till royalty. Inkomster av det senare slaget som överstiger 20 000 tkr ska anmälas till regeringen. Regeringen fattar därefter beslut om hur dessa inkomster ska disponeras. Eventuella framtida intäkter av royalty beaktas inte i redovisningen, då dessa inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Vidare disponeras inkomster till följd av skadestånd med anledning av brott samt inkomster i form av rättegångskostnader från annan part. Inkomster som överstiger 20 000 tkr ska anmälas till regeringen, som därefter fattar beslut om hur dessa inkomster ska disponeras.

Periodiseringsposter

FMV periodiserar utomstatliga leverantörsfakturor över 100 tkr och inomstatliga oavsett belopp som ankommer efter brytdagen, 5 januari, likaså periodiseras materiel och tjänster, levererat under 2021, där fakturan ej erhållits, på värden som huvudsakligen överstiger 200 tkr per projekt.

Redovisning av tillgångar och skulder

Tillgångar värderas enligt försiktighetsprincipen till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde. Fordringar värderas efter individuell bedömning till det belopp som beräknas inflyta. Skulder värderas till sitt verkliga värde.

Tillgångar som utgör försvarets ägande vid industrin (FÄVI) redovisas inte som anläggningstillgångar i verksamheten utan ingår i värdet för pågående arbete för respektive materielprojekt.

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Utgifter för utveckling som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år aktiveras som immateriell anläggningstillgång. Tillgångar överstigande 1 000 tkr aktiveras.

Materiella anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre och med ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr redovisas som anläggningstillgångar. För förbättringsutgifter på annans fastighet är beloppsgränsen 1 000 tkr.

Avskrivningar

Avskrivningar görs enligt plan baserat på tillgångarnas anskaffningsvärden och beräknade ekonomiska livslängd enligt följande:

Immateriella tillgångar	5 år
Materiella tillgångar:	
- Förbättringsutgifter på annans fastighet	5-25 år
- Maskiner och tekniska anläggningar	10 år
- Datorer	3-5 år
- Övrigt	5-10 år

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet är kopplad till hyrestidens längd, dock minst fem år.

Finansiering av anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar finansieras med avistalån i Riksgäldskontoret (RGK) med rörlig ränta.

Övriga tillgångar och skulder

Kundfordringar

En individuell bedömning görs av kundfordringarna, varvid kända och befarade förluster beaktats. Nedskrivningar görs där så anses nödvändigt.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta

Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta, såväl lång- som kortfristiga, redovisas i bokslutet i rapportvalutan omräknade till balansdagens kurs enligt Riksbankens crosskurser.

Valutakursdifferenser redovisas som finansiella intäkter respektive kostnader under den rubrik där differensen uppkommit.

Icke-monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas enligt anskaffningsvärdemetoden och redovisas i bokslutet i rapportvalutan omräknade till valutakursen vid anskaffningstidpunkten. Som icke-monetära tillgångar klassas framförallt förskott till leverantör, då detta förskott kan anses som varulager.

Valutariskhantering

FMV kan för sin valutariskhantering använda sig av terminssäkring i RGK. Terminssäkring får användas för både ingående och utgående flöden. Valutakonton får användas som ett komplement i valutariskhanteringen. FMV ska för redovisningen av valutariskhanteringen samråda med Ekonomistyrningsverket (ESV).

Förskott till leverantörer i utländsk valuta som terminssäkrats hos RGK, värderas i bokslutet till terminskurs.

FMS account

Inköp från USA enligt Foreign Military Sales (FMS) avser inköp av försvarsmateriel från försvarsmyndigheter i USA. Varje beställning hanteras som ett så kallat "case" och betraktas som ett förskott med en betalningsplan. Förskotten består av en bunden och en fri del som betecknas som FMS account. Eventuella överskott vid avslut av ett FMS-case överförs till ett valutakonto.

Varulager

Varulagret värderas enligt lägsta värdets princip, dvs. till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen. Vid värderingen görs en individuell inkuransbedömning av varorna och värdering sker enligt först-in-först-ut-principen.

Förskott till leverantörer värderas till anskaffningsvärde vid utbetalningstillfället.

Pågående arbeten

Pågående arbeten (PGA), i den avgiftsfinansierade verksamheten, värderas i enlighet med 5 kap. 9 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag och avräknas löpande mot intäkter i de fall uppdragets slutliga resultat kan förutsägas med rimlig säkerhet.

PGA värderas för både anskaffningsuppdrag och tjänsteuppdrag i den avgiftsbelagda verksamheten löpande. Till grund för värderingen av PGA används beställningarnas avtalade prismodell vilket är någon av de tre som FMV hanterar; löpande räkning, löpande räkning med tak och fast pris.

Värdet på PGA beräknas utifrån hur stor del av de upparbetade kostnaderna som bedöms utgöra underlag för framtida intäkter. Beräkningen utgår ifrån parametrarna prognos intäkter och prognos kostnader ställt i relation till bokförda intäkter och bokförda kostnader. I de fall bokförda kostnader överstiger bokförda intäkter sker en periodisering av intäkter (ökning av intäkterna) och en tillgång under balansposten Pågående arbeten redovisas. I de fall bokförda intäkter överstiger kostnaderna redovisas en skuld (minskning av intäkterna) under posten Förutbetalda intäkter avseende pågående arbeten.

För beställningar från Försvarmakten finns en samordningsöverenskommelse som reglerar omförhandlingar både avseende löpande avvikelser och vid slutleverans och i vilka fall FMV ska omhänderta den ekonomiska risken. Regleringen i samordningsöverenskommelsen begränsar befarade förluster till 10 procent av beställt belopp och maximalt 5 miljoner kronor, likaså gäller för ekonomiska överskott.

PGA uppkommer även i den anslagsfinansierade verksamheten avseende kostnader för materiel som ännu inte levererats till Försvarmakten.

Redovisning mot anslag

För materielobjekt som omfattas av övergångslösning (enligt regeringens beslut 24 maj 2018 (Fö 16)) ska redovisning mot anslag ske utifrån överenskomna milstolpar mellan FMV och Försvarmakten.

20.7 Noter till resultaträkningen

Not 1 Intäkter av anslag

	2021	2020
Avräknat anslag	16 636 605	13 749 547
Förändring av anslagsintäkt som inte redovisats mot anslag	2 644 148	347 818
Summa intäkter av anslag	19 280 752	14 097 365

Posten *Förändring av anslagsintäkt som inte redovisats mot anslag* motsvarar den del av FMV:s kostnader för materielobjekten som ännu inte avräknats mot anslag. Ökningen av posten är enligt plan och beror på en högre kostnadsupparbetning på projekt i gammal modell för anslagsavräkning. Se vidare anslagsredovisningen och noter till denna.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2021	2020
Intäkter varor och tjänster m.m.	5 946 627	5 673 406
<i>varav intäkter av tjänsteexport</i>	<i>131 742</i>	<i>55 225</i>
<i>varav förändring pågående arbeten</i>	<i>-300 171</i>	<i>-245 751</i>
<i>varav royalty</i>	<i>13 246</i>	<i>9 118</i>
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	5 946 627	5 673 406

Under intäkter av avgifter och andra ersättningar redovisas fakturering för levererade tjänster och produkter. Prissättning av dessa leveranser sker enligt modell i samordningsöverenskommelsen.

Not 3 Intäkter av bidrag

Av posten utgör 134 186 tkr bidrag för EU-projektet rescEU.

Not 4 Finansiella intäkter

	2021	2020
Ränteintäkter konton i Riksgäldskontoret	-	453
Dröjsmålsräntor	-	24
Ränteintäkter på FMS account	301	2 026
Övriga ränteintäkter	304	1 606
Kursdifferenser, intäkter	2 088	14 836
Summa finansiella intäkter	2 693	18 945

Minskning av kursdifferenser beror på att beloppet för 2020 innehöll ett stort belopp som tidigare redovisats som förskott och vid återbetalningen värderades till balansdagens kurs.

Not 5 Kostnader för personal

	2021	2020
Löner och andra ersättningar	1 195 439	1 043 248
<i>varav ersättningar till uppdragstagare</i>	329	204
Sociala avgifter inkl. pensioner	658 185	573 134
Övriga personalkostnader	49 222	46 277
Summa kostnader för personal	1 902 845	1 662 659

Arvodet till styrelsen redovisas i kapitlet om styrelsen.

Not 6 Övriga driftkostnader

	2021	2020
Varor/materiel	17 646 515	12 604 417
Tjänster:		
Konsulter:		
Inhyrd personal	107 778	136 045
Uppdragskonsulter	579 421	499 954
Summa konsulter	687 199	636 000
Tjänsteprodukter:		
Materieförsörjningstjänster	2 817 326	2 966 342
Resekostnader	39 066	32 364
Övriga köpta tjänster	1 855 194	1 420 056
Summa tjänsteprodukter	4 711 586	4 418 762
Summa tjänster	5 398 785	5 054 762
Övriga kostnader	80 736	151 649
Summa övriga driftkostnader	23 126 035	17 810 827

Ökning av kostnader för varor/materiel beror främst på tillväxt inom materielområdena Armé och Flyg.

Not 7 Finansiella kostnader

	2021	2020
Räntekostnader Riksgäldskontoret:		
Övriga räntekostnader	-	131
Summa räntekostnader Riksgäldskontoret	-	131
Övriga finansiella kostnader:		
Övriga räntekostnader	201	37
Dröjsmålsräntor	243	88
Kursdifferenser, kostnad	14 935	9 045
Summa övriga finansiella kostnader	15 378	9 170
Summa finansiella kostnader	15 378	9 301

Not 8 Uppbördsverksamhet

Uppbördsverksamheten avser exportåtagandena. Beloppet är årligt återkommande.

Not 9 Årets kapitalförändring

Årets överskott uppgår till 7 miljoner kronor vilket till allra största del utgörs av överskott i provverksamheten mot övrig kund.

20.8 Noter till balansräkningen

Not 10 Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för utveckling	2021	2020
Ingående balans anskaffningsvärde	259 173	165 622
Årets anskaffning	6 664	35 888
Pågående nyutveckling, årets anskaffning	74 180	57 663
Årets avyttring	-21 986	
Utgående balans anskaffningsvärde	318 031	259 173
Ingående balans ack. avskrivningar	-68 794	-59 251
Årets avyttring avskrivningar	21 986	
Årets avskrivningar	-25 028	-9 543
Årets nedskrivning	-6 500	
Utgående balans ack. avskrivningar	-78 336	-68 794
Bokfört värde	239 695	190 379

Posten avser anpassning och nyutveckling av datasystem för FMV:s verksamhet. Jämförelsetalen är justerade.

Not 11 Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet	2021	2020
Ingående balans anskaffningsvärde	448 826	429 115
Årets anskaffningar	30 743	27 509
Årets avyttringar	-5 878	-7 799
Utgående balans anskaffningsvärde	473 692	448 826
Ingående balans ack. avskrivningar	-209 965	-196 764
Årets avyttring avskrivningar	5 858	6 916
Årets avskrivningar	-22 410	-20 116
Utgående balans ack. avskrivningar	-226 517	-209 965
Bokfört värde	247 175	238 861

Förbättringsutgifter på annans fastighet avser huvudsakligen utgifter för renovering i fastigheten Tre Vapen i Stockholm.

Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2021	2020
Ingående balans anskaffningsvärde	725 874	706 425
Årets anskaffningar	37 413	52 999
Överfört från pågående nyanläggningar		21 509
Årets avyttringar	-7 111	-55 060
Utgående balans anskaffningsvärde	756 177	725 874
Ingående balans ack. avskrivningar	-544 279	-560 426
Årets avyttring avskrivningar	7 111	49 052
Årets avskrivningar	-36 635	-32 905
Utgående balans ack. avskrivningar	-573 803	-544 279
Bokfört värde	182 374	181 596

Maskiner, inventarier, installationer m.m. avser huvudsakligen investeringar i provsystem och andra investeringar avseende verksamheten Test och evaluering.

Pågående nyanläggningar	2021	2020
Ingående balans anskaffningsvärde	41 681	26 860
Årets anskaffningar	65 586	36 331
Årets överföringar	-	-21 509
Summa pågående nyanläggningar	107 268	41 681

Not 12 Varulager och förråd

Posten består huvudsakligen av reservdelar till målrobotsystem.

Not 13 Pågående arbeten (PGA)

	2021	2020
Anslagsfinansierade PGA		
PGA beredskapstillgångar IB	41 916 289	34 498 925
Årets anskaffningar av beredskapstillgångar	17 712 008	12 822 555
Årets överföringar av beredskapstillgångar	-5 703 292	-5 405 191
Summa anslagsfinansierade PGA	53 925 004	41 916 289
Avgiftsfinansierade PGA		
Pågående arbeten, inomstatligt	1 368 985	1 197 032
Pågående arbeten, utomstatligt	196 348	184 623
Summa avgiftsfinansierad PGA	1 565 332	1 381 655
Summa pågående arbeten	55 490 337	43 297 944

Pågående arbeten har ökat i huvudsak på grund av att anskaffningarna av beredskapstillgångar 2021 överstiger omfattningen av överförda beredskapstillgångar till Försvarmakten under året.

Not 14 Förskott till leverantörer

	2021	2020
Förskott till svenska leverantörer	411 216	537 128
Förskott till utländska leverantörer	3 633 948	1 774 098
<i>varav FMS account</i>	<i>3 464 269</i>	<i>1 625 980</i>
Summa förskott till leverantörer	4 045 164	2 311 226

Förändringarna avseende förskott till utländska leverantörer avser nästan helt FMS account.

Not 15 Kundfordringar

	2021	2020
Kundfordringar	134 735	41 502
Värdereglering kundfordringar	-255	-260
Summa kundfordringar	134 480	41 242

Ökningen av kundfordringar beror på att ett stort uppdrag har fakturerats i slutet av året.

Not 16 Fordringar hos andra myndigheter

	2021	2020
Kundfordringar statliga myndigheter	1 264 047	1 446 843
Ingående mervärdesskatt	927 207	815 314
Övriga fordringar	1 276	18 265
Summa fordringar hos andra myndigheter	2 192 530	2 280 421

Not 17 Periodavgränsningsposter

	2021	2020
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	1 987	29 547
Övriga förutbetalda kostnader	250 408	305 833
Summa förutbetalda kostnader	252 395	335 380
Upplupna intäkter	45 774	40 957
Summa periodavgränsningsposter	298 170	376 337

Not 18 Avräkning med statsverket

	2021	2020
Uppbörd		
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-23 300	-23 300
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel (+)	23 300	23 300
Summa fordringar/skulder avseende uppbörd	0	0
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-165 627	-326
Redovisat mot anslag (+)	16 636 605	13 749 546
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-16 789 235	-14 060 738
Återbetalning av anslagsmedel (+)	70 109	145 891
Summa skulder i räntebärande flöde	-248 148	-165 627
Övriga fordringar och skulder		
Akkumulerad skuld för beredskapstillgångar som inte har överförts till Försvarsmakten (-)	-36 212 997	-29 093 733
Årets skuld för beredskapstillgångar som inte har överförts till Försvarsmakten (-)	-17 712 008	-12 822 556
Fordran för skillnad mellan milstolpe och nedlagda utgifter (+)	8 438 186	5 794 038
Övriga fordringar och skulder	-45 486 818	-36 122 250
Utgående balans	-45 734 966	-36 287 877

Posten Ackumulerad skuld för beredskapstillgångar som inte har överförts till Försvarsmakten består av saldot från föregående år samt saldot från föregående år på posten Årets skuld för beredskapstillgångar som inte har överförts till Försvarsmakten minskad med årets överföringar av beredskapstillgångar till Försvarsmakten.

Not 19 Kassa och bank

	2021	2020
Räntekonto i RGK	171 939	214 023
Övriga tillgodohavanden i RGK	3 717 657	3 136 885
Valutakonton och konton för samarbetsavtal	49 824	42 177
Övriga valutakonton	3 112	48 584
FMS account fri del	6 090	5 550
Summa kassa och bank	3 948 622	3 447 219

Övriga tillgodohavanden i RGK avser konton för exportåtagandena. Valutakonton och konton för samarbetsavtal avser huvudsakligen FMV:s avtal med NSPA och speglar aktuellt engagemang med olika delar av NSPA organisation. Övriga valutakonton avser ett dollarkonto.

Enligt villkor i FMV:s regleringsbrev verkställs samtliga betalningar från konto knutet till den övriga krediten. Behållningen på räntekontot har månatligen korrigerats med anledning av detta, i enlighet med villkoret.

Not 20 Myndighetskapital

Specifikation av myndighetskapitalet	Bal. kap. Avgiftsfinansierad verksamhet	Kapital-förändring enl. RR	Summa
Föregående års UB	270 043	21 529	291 572
A Ingående balans	270 043	21 529	291 572
Föregående års kapitalförändring	21 529	-21 529	0
Årets kapitalförändring	-	6 984	6 984
B Summa årets förändring	21 529	-14 545	6 984
C Utgående balans	291 572	6 984	298 557

Av den utgående balansen för balanserad kapitalförändring utgör 199 802 tkr ackumulerade ränteintäkter.

Not 21 Avsättningar för pensioner

	2021	2020
Ingående avsättning	312	1 872
Årets pensionskostnad	284	-175
Årets pensionsutbetalningar	-399	-1 385
Utgående avsättning för pensioner	197	312
<i>- varav särskild löneskatt</i>	<i>38</i>	<i>62</i>

Posten består av avsättning för beviljade delpensioner.

Not 22 Övriga avsättningar

Kompetensavsättning	2021	2020
Ingående avsättning	15 581	13 575
Årets avsättning	3 481	3 043
Årets kostnad	-3 020	-1 037
Utgående avsättning	16 042	15 581
Övriga avsättningar		
Ingående avsättning	16 058	16 058
Årets avsättning	-	-
Årets kostnad	-	-
Utgående avsättning	16 058	16 058
Summa övriga avsättningar	32 100	31 639

Posten består dels av avsättningar avseende medel för individuell kompetensutveckling, och dels av avsättningar för omstrukturering. Kostnader för omstrukturering förväntas falla ut under 2022.

Not 23 Lån i Riksgäldskontoret

Lån till anläggningstillgångar	2021	2020
Låneram	925 000	835 000
Utnyttjad låneram	770 681	604 497
Ingående skuld	604 497	471 146
Lån upptagna under året	247 047	217 830
Årets amorteringar	-80 863	-84 479
Summa lån till anläggningstillgångar	770 681	604 497

Förändringen av lån tagna under året beror på större investeringsvolym.

Not 24 Övriga krediter i Riksgäldskontoret

Övrig kredit (tkr)	2021	2020
Kreditram	43 000 000	46 500 000
<i>varav för behov av rörelsekapital högst</i>	<i>14 500 000</i>	<i>14 500 000</i>
<i>varav för förskott till leverantörer högst</i>	<i>5 000 000</i>	<i>5 000 000</i>
<i>varav för avtal inom försvarsexportområdet högst</i>	<i>23 500 000</i>	<i>7 000 000</i>
Utnyttjad kredit	11 119 312	8 287 965
<i>varav för behov av rörelsekapital</i>	<i>6 956 148</i>	<i>6 005 482</i>
<i>varav för förskott till leverantörer</i>	<i>4 163 165</i>	<i>2 282 483</i>
<i>varav för avtal inom försvarsexportområdet</i>		-
Maximalt utnyttjad	12 113 170	9 477 723
Maximalt utnyttjad datum	2021-12-27	2020-01-14

Not 25 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

	2021	2020
Leverantörsskulder	316 037	278 962
Utgående mervärdesskatt	249 426	121 374
Sociala avgifter	33 069	28 663
Summa kortfristiga skulder till andra myndigheter	598 533	428 999

Not 26 Leverantörsskulder

	2021	2020
Leverantörsskulder, svenska leverantörer	2 449 913	1 762 737
Leverantörsskulder, utländska leverantörer	326 192	253 660
Omvärdering utländska leverantörsskulder	852	-8 157
Summa leverantörsskulder	2 776 957	2 008 240

Not 27 Övriga kortfristiga skulder

	2021	2020
Personalen källskatt	32 261	27 551
Övrigt	20 771	7 589
Summa övriga kortfristiga skulder	53 032	35 140

Not 28 Periodavgränsningsposter

	2021	2020
Ej statlig motpart:		
Interimsskulder övriga leverantörer	1 608 145	1 083 979
Upplupna löner	902	4 821
Semesterlöneskulder	94 090	79 684
Summa upplupna kostnader, ej statlig motpart	1 703 137	1 168 484
Statlig motpart:		
Sociala avgifter på upplupna löner	451	2 356
Sociala avgifter semesterlöneskuld	50 671	43 815
Interimsskulder statliga leverantörer	76 713	2 215
Summa upplupna kostnader, statlig motpart	127 835	48 386
Summa upplupna kostnader	1 830 972	1 216 870
Förutbetalda intäkter avs. pågående arbeten, statlig motpart	475 385	439 648
Förutbetalda intäkter avs. pågående arbeten, ej statlig motpart	3 069 689	2 621 577
Övriga förutbetalda intäkter, statlig motpart	266 630	272 252
Övriga förutbetalda intäkter, ej statlig motpart	1 695	1 566
Summa övriga förutbetalda intäkter	3 813 399	3 335 044
Summa periodavgränsningsposter	5 644 371	4 551 914

Den del av pågående arbete som avser skulder till kunder återfinns här.

20.9 Noter till anslagsredovisningen

Not 29 Anslag 1:3, anslagspost 1 Leveransutgifter för leveranser

För anslagsposten kan en anslagskredit på 741 561 tkr utnyttjas enligt regleringsbrevet. Posten har underutnyttjats bland annat på grund av förseningar beroende av pandemin.

Not 30 Anslag 1:11, anslagspost 2 Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter

För anslagsposten kan en anslagskredit på 427 tkr utnyttjas enligt regleringsbrevet.

Not 31 Anslag 1:11, anslagspost 4 Direkta utgifter i materielanskaffningen

För anslagsposten kan en anslagskredit på 19 593 tkr utnyttjas enligt regleringsbrevet.

Not 32 Anslag 1:11, anslagspost 5 Myndighetsförvaltning

För anslagsposten kan en anslagskredit på 35 992 tkr utnyttjas enligt regleringsbrevet.

Not 33 Anslag 1:11, anslagspost 6 Internationellt materielsamarbete och export

För anslagsposten kan en anslagskredit på 2 727 tkr utnyttjas enligt regleringsbrevet. Posten har underutnyttjats på grund av den effekt som pandemin har haft på FMV:s stöd till regeringen inom materielförsörjning och exportrelaterad verksamhet. Pandemin har starkt begränsat resandet och möjligheterna till fysiska möten.

20.10 Noter till Finansieringsanalysen

Not 34 Kostnader

	2021	2020
Kostnader enligt resultaträkning	-25 357 516	-19 771 029
Avskrivningar enligt resultaträkning	90 573	62 564
Realisationsförluster m.m.	19	5 352
Förändring avsatt till pensioner och övr. avsättningar	346	445
Summa kostnader	-25 266 578	-19 702 667

Från kostnader enligt resultaträkningen dras avskrivningar och realisationsförluster m.m. Förändringar av posterna avsatt till pensioner och övriga avsättningar återförs också från kostnaderna för att erhålla de kostnader som är likviditetspåverkande.

Not 35 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2021	2020
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkning	5 946 627	5 673 406
Realisationsvinster	-	-157
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	5 946 627	5 673 249

Realisationsvinster tas bort ifrån intäkter enligt resultaträkningen.

Not 36 Ökning av lager

	2021	2020
Förändring av lager	-21 683	-49 227
Förändring av förskott till leverantör	-1 733 938	-794 634
Summa förändring av lager	-1 755 621	-843 861

I förändring av lager ingår även förändring av förskott till leverantörer. Förändring av PGA redovisas i förändring av kortfristiga fordringar.

Not 37 Ökning av kortfristiga fordringar

	2021	2020
Förändring av kortfristiga fordringar	-5 306	1 720 233
Förändring av periodavgränsningsposter	78 167	268 028
Förändring av pågående arbeten	-12 192 392	-7 474 793
Summa förändring av kortfristiga fordringar	-12 119 532	-5 486 532

I förändring av kortfristiga fordringar ingår även förändring av periodavgränsningsposter och förändring av PGA. Jämförelsetalen har justerats.

Not 38 Ökning av kortfristiga skulder

	2021	2020
Förändring av skulder m.m.	3 953 674	-591 940
Justering för övr. krediter i Riksgälden	-	7 127 476
Justering för investeringslån	-166 184	-133 351
Summa förändring skulder m.m.	3 787 490	6 402 185
Förändring av periodavgränsningsposter	1 092 457	360 881
Summa förändring av kortfristiga skulder	4 879 947	6 763 066

Årsredovisning

Datum

2022-02-22

Dnr

21FMV6351-2:1

Sida

97 (110)

I skulder m.m. ingår investeringslån och creditsaldo på räntekonto som redovisas på annat ställe i finansieringsanalysen. Förutom förändring av skulder redovisas här även förändring av period-avgränsningsposter.

21. Styrelsen

Ledande befattningshavare

Namn	Bruttolön 2021 (kr)	Månadslön 2021 (kr)	Förmåner 2021 (kr)
Göran Mårtensson , generaldirektör för FMV	1 671 600	139 300	1 716
Eva Hagwall , överdirektör för FMV	1 152 000	96 000	0

Styrelsemedlemmar

Namn	Övriga styrelseuppdrag 2021	Arvode ¹⁹ (kr)
Yvonne Gustafsson , ordförande	Ledamot Sjöfartsverket Ledamot Kommittén för Sveriges deltagande i världsutställningen i Dubai	84 667
Staffan Bengtsson , vice ordförande	Ordförande Jordbruksverket Ordförande Nämnden för statligt tandvårdsstöd Ordförande Nämnden för läkemedelsförmåner Ledamot Transportstyrelsen Ledamot i styrelsen för Svenska institutet i Aten	42 333
Michael Claesson	Ledamot Folke Bernadotteakademien	0
Ulrika Hesslow (tillträdde styrelsen 1 juli 2021)		0
Ann-Marie Eklund Löwinder (tillträdde styrelsen 1 juli 2021)	Ledamot Skatteverket	0
Jan Zetterdahl		42 333
Susanne Ås Sivborg (lämnade styrelsen 30 juni 2021)		55 000
Britt Bohlin (lämnade styrelsen 8 juli 2021)		42 333
Anna Nilsson-Ehle (lämnade styrelsen 30 juni 2021)		42 333
Göran Mårtensson Generaldirektör för FMV		Inget arvode

¹⁹ Avser utbetalda arvoden från och med juni 2021. Ingen utbetalning av arvoden har skett andra halvåret 2021.

22. Intern styrning och kontroll

FMV:s verksamhet omfattas av förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll.

Med intern styrning och kontroll menas den process som ska säkerställa att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515). Intern styrning och kontroll ska även förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter. Myndighetsledningen ska säkerställa att det finns en god intern miljö som skapar förutsättningar för en väl fungerande process för intern styrning och kontroll. Processen omfattar olika aktiviteter som myndigheten genomför för att planera, genomföra, följa upp och förbättra verksamheten och utgör därmed en integrerad del i hur myndighetsledningen styr verksamheten.

Den interna miljön på FMV utgår från lagar och förordningar, den statliga värdegrunden, FMV:s värdegrund och omfattar de interna förutsättningar som behövs för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppdrag och nå de övergripande målen. Dessa förutsättningar är bland annat fördelning av ansvar och befogenheter, organisering av verksamheten, ledarskap och medarbetarskap samt förhållningssätt.

En ytterligare viktig komponent i den interna styrningen och kontrollen är det förebyggande arbetet mot korruption och oegentligheter. Arbetet sker bland annat genom olika typer av utbildningar, informationsinsatser, kontroller och uppföljningar. Precis som andra myndigheter har FMV även rutiner så som en beslutad delegeringsordning och tvåpersonshantering av fakturor för att förebygga ekonomiska oegentligheter.

Bedömningen av intern styrning och kontroll baseras på uppföljningar av verksamhetsplanen samt väsentliga risker, chefers intyganden i form av självutvärderingar, efterlevnaden av styrningar samt iakttagelser från intern och extern revision. I bedömningen ingår även hanteringen av de brister som redovisades i årsredovisningen 2020. I samband med fastställandet av årsredovisningen svarar styrelsen för att uttala sig om FMV:s interna styrning och kontroll är betryggande.

22.1 Hantering av väsentliga risker

Riskhantering är en central del i processen för intern styrning och kontroll. Under 2021 har FMV arbetat med att analysera, hantera och följa upp de väsentliga riskerna. Den samlade riskanalysen ses över i samband med uppföljningarna av verksamhetsplanen. De väsentliga riskerna har löpande rapporterats till styrelsen för att ge styrelsen förutsättningar att följa riskhanteringen på en aggregerad nivå.

Den senast beslutade riskanalysen omfattar bland annat riskområdena produktion, korruption och oegentligheter, kompetensförsörjning, gränsytan mot Försvarmakten, intern effektivitet samt covid-19-pandemins återverkningar på såväl FMV organisation, på leverantörsbasen samt på pågående materiella tillväxt. De översyner av riskanalysen som skett under året har inneburit att vissa risker har formulerats om för att bättre spegla rådande situation. Vidare har riskexponeringen för området produktion ökat medan riskexponeringen inom andra områden såsom gränsytan mot Försvarmakten har minskat. Myndigheten har under året vidtagit proaktiva åtgärder för att reducera riskexponeringen vilket i många fall har gett effekt men inte alla. Årets resultat visar att

risker avseende produktion och intern effektivitet fortsatt kräver prioritering och uppföljning nästkommande år.

22.2 Internrevisionens rekommendationer

I de rapporter som internrevisionen har lämnat under året framgår följande mönster i iakttagelser och rekommendationer. Styrelsen har fattat beslut om åtgärder och arbete pågår med genomförande av dessa. Sammanfattningsvis lyfter internrevisionen följande områden:

Verksamhetsutveckling

Internrevisionen drar slutsatsen att FMV:s förmåga till verksamhetsutveckling och utveckling av systemstöd har visat på förbättringsbehov i granskningarna under året. Arbete med att slutföra utveckling av vägledning och stöd i verksamhetsledningssystemet och med att säkerställa funktionaliteten i de systemstöd som tagits fram inom ramen för projekt Norma kvarstår vid årets slut.

Formalisera styrning och arbetsätt

I flera granskningar identifierar internrevisionen enskilda beslut med viktig styrinformation där kopplingen till styrmodellen är otydlig. Därtill behöver arbetsätt inom vissa områden definieras och fastställas.

Stärka helhetsperspektivet i uppföljningen

Internrevisionen bedömer att verksamheten behöver utveckla strukturerade kontroller och tester av att myndigheten arbetar i enlighet med befintliga beslut och regler. En systematik i detta är nödvändig för att kunna anpassa en dynamisk styrning löpande efter de behov som uppstår i den förändring som tillväxten medför, annars riskerar effektiviteten i verksamheten att påverkas negativt.

Vidmakthållande

Internrevisionen bedömer att FMV behöver utveckla samverkan med Försvarmakten inom vidmakthållande samt den egna förmågan att styra, följa upp och redovisa verksamheten på det området.

Hantering av royalty

Internrevisionen bedömer att FMV behöver slutföra pågående utveckling av den interna styrningen och kontrollen kring royalty och redovisningen av immateriella rättigheter och transaktioner från dessa.

22.3 Åtgärdande av brister från år 2020

Under 2021 har FMV arbetat för att hantera brister i den interna styrningen och kontrollen som redovisades i årsredovisningen för 2020. Dessa brister avsåg skyndsam vidarefakturerings till Försvarmakten samt överföring av värde till Försvarmakten.

Skyndsam vidarefakturerings till Försvarmakten

I samband med övergången till nuvarande finansiella styrmodell 2019 hade FMV utmaningar med att etablera arbetsflöden och processer för fakturerings till Försvarmakten. Åtgärder vidtogs och inför bokslutet gjordes extra insatser. Under 2020 medförde implementeringen av nytt affärssystem ny fördröjning av fakturerings till Försvarmakten. Detta innebär att ingen

fakturering skedde under oktober till november det året. Därmed uppfylldes inte tillräckligt väl villkoret om skyndsam fakturering under 2020.

Åtgärder: Under 2021 har åtgärder vidtagits för att utveckla systemstödet och stärka uppföljningen av faktureringen. Under första halvan av 2021 fanns fortsatt utmaningar men faktureringen till Försvarsmakten har ändå kunnat fortgå utan motsvarande avbrott som inträffade oktober till november 2020. Vid fördjupade uppföljningar och analyser mot slutet av året avseende skyndsamheten i faktureringen har myndigheten kunnat konstatera att faktureringsläget är tillfredsställande, det vill säga att villkoret om skyndsam vidarefakturering i allt väsentligt har uppfyllts.

Överföring av värde till Försvarsmakten

Bristerna avseende värdeöverföring bestod av att det inte hade kunnat fastställas om samtlig materiel som levererats under året hade medfört en motsvarande bokförd värdeöverföring samt om värderingen av överförd materiel var korrekt.

Åtgärder: FMV har under året bland annat utvecklat och implementerat nya rutiner för att säkerställa att materielleveranser och värdeöverföring samt FMV:s och Försvarsmaktens tillgångsredovisningar blir korrekt hanterade. För att värdeöverföring ska ske korrekt måste både leverans av materiel från FMV ske och godsmottagning göras i Försvarsmaktens system. Vid slutet av året har FMV haft dialog med Försvarsmakten för att säkerställa en korrekt hantering. De samlade insatser som har gjorts inom värdeöverföringen under 2021 har förutom de direkta effekterna även lett till ökad förståelse och kompetens inom området, vilket förbättrar förutsättningarna att värdeöverföringen sker korrekt även framåt. Med utgångspunkt i den grundliga genomgång som gjorts i dialogen mellan myndigheterna och med de bokförda värden som överförts totalt under 2021 bedöms den interna styrningen och kontrollen för värdeöverföringen vara betryggande.

22.4 Identifierade förbättringsområden

FMV har under året vidtagit åtgärder och kommer att fortsätta att vidta åtgärder för att hantera internrevisionens rekommendationer inom ett antal förbättringsområden som till exempel hanteringen av royalt och arbetsätt inom vidmakthållande som redovisas i avsnitt om *Vidmakthållande tjänster*. Utöver de förbättringsområden som internrevisionen har lyft under 2021 har årets uppföljning identifierat några ytterligare förbättringsområden som FMV avser att arbeta vidare med under 2022.

Redovisning av Försvarets ägande vid industrin, FÄVI

Riksrevisionen gjorde i samband med granskningen för 2020 iakttagelser avseende redovisningen av FÄVI. Riksrevisionen menade att FMV inte hade säkerställt en enhetlig redovisning av de produktionsanläggningar som finns hos industrin och som är finansierade och ägs av staten, och att det därmed föreligger en risk att FMV inte redovisar anläggningarna korrekt.

Åtgärder: FMV har under 2021 med stöd av Ekonomistyrningsverket och Försvarsmakten genomfört en översyn av hur myndigheten ska omhänderta redovisningen av FÄVI och kommit fram till att styrningen inom materieförsörjningen behövde anpassas.

Årsredovisning

Datum

2022-02-22

Dnr

21FMV6351-2:1

Sida

102 (110)

Styrningen i regleringsbrevet för 2022 medger att FMV anskaffar, förvaltar och avvecklar samhällsinvesteringar i form av FÄVI samt att detta får finansieras av anslagsposten 1:3.1. Därmed har FMV fått nödvändiga förutsättningar för en korrekt redovisning av nya FÄVI-anläggningar fr.o.m. 2022. I årsredovisningen för 2021 tillämpas samma redovisningsprincip som föregående år, dvs. FÄVI-tillgångar redovisas inte som anläggningstillgångar i verksamheten utan ingår i värdet för pågående arbete för respektive materielprojekt.

Uppföljning

FMV har under året arbetat med att ta fram nyckeltal och indikatorer kopplat till bland annat myndighetens leveranser till Försvarmakten med utgångspunkt i den nuvarande finansiella styrmodellen och gällande ansvarsfördelning mellan FMV och Försvarmakten. En ny indikator har redovisats i avsnittet *Leveransindex* i resultatredovisningen. Denna indikator utgör resultatet av 2021 års utvecklingsarbete och behöver utvecklas vidare för att omfatta leveranser på samtliga anslagsposter. Se vidare avsnitt *Samlad bedömning av årets resultat avseende materieförsörjning*.

23. Bilagor

Bilaga 1 (hemlig)

Redovisning av uppföljning av pågående större anskaffningar som regeringen specificerat i Försvarmaktens regleringsbrev för budgetåret 2021. Redovisningen inkluderar en ekonomisk uppföljning av vad FMV fakturerat Försvarmakten samt vad som utbetalats från FMV till leverantör/leverantörer för respektive anskaffning, vilka leveranser per anskaffning som mottagits från leverantör/leverantörer respektive genomförts till Försvarmakten samt väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan.

Bilaga 2 (hemlig)

Redovisning av intäkter, kostnader och risker i samband med utveckling, vidmakthållande, försäljning och överlåtelse av materiel uppdelat per exportaffär.

Bilaga 3 (hemlig)

Redovisning av de avtal med utländska myndigheter som FMV har ingått under 2021 inom ramen för provverksamheten.

24. Beslut om årsredovisningen

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen under den period som årsredovisningen avser har varit betryggande.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Yvonne Gustafsson

Staffan Bengtsson

Göran Mårtensson

Michael Claesson

Ulrika Hesslow

Jan Zetterdahl

Ann-Marie Eklund Löwinder

Stockholm den 16 februari 2022

25. Sökregister återrapporteringskrav 2021

Nedan redovisas de återrapporteringskrav som föreligger i FMV:s regleringsbrev för 2021 och under vilket avsnitt de redovisas i årsredovisningen.

Sökregister återrapporteringskrav	Avsnitt
<p>Totalförvarsplanering enligt förordningen (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap</p> <p>Myndigheten ska ha en aktuell planering för sin verksamhet och sin organisation vid höjd beredskap. Samverkan ska ske med övriga berörda aktörer i syfte att nå en sammanhängande planering för totalförsvaret.</p> <p>Återrapportering</p> <p>Myndigheten ska redovisa planeringsläget och planen för det fortsatta arbetet. Av redovisningen ska framgå hur myndigheten planerar för en anpassad materielanskaffning under höjd beredskap, inklusive samverkan med leverantörer av försvarsmateriel och tjänster.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Tillgänglighet och beredskap.</p>
<p>Försörjningstrygghet</p> <p>Försvarets materielverk ska i samverkan med Försvarmakten och andra berörda myndigheter och i dialog med näringslivet utveckla försörjningstryggheten för att tillgodose kraven på krigsorganisationens uthållighet.</p> <p>Återrapportering</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa hur myndigheten utvecklat sin verksamhet och sina processer för att försörjningstryggheten bättre ska svara mot kraven på krigsorganisationens uthållighet. Redovisningen bör bl.a. inkludera vilka åtgärder som vidtagits för att bidra till att Försvarmakten ska kunna lösa sina uppgifter trots störningar i försörjningen samt åtgärder för att öka materielens och andra viktiga varor och tjänsters tillgänglighet och uthållighet.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Tillgänglighet och beredskap.</p>
<p>Anskaffning av materiel</p> <p>Försvarets materielverk ska bistå Försvarmakten med tekniska, kommersiella och ekonomiska underlag till stöd för framtagandet av investeringsplaner enligt 9 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Försvarets materielverk ska vidare yttra sig om genomförbarheten av investeringsplanen i fråga om anskaffning av materiel och anläggningar.</p> <p>Återrapportering</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa en uppföljning av pågående större materielobjekt. Av redovisningen ska även framgå den årliga utvecklingen av respektive materielobjekt.</p> <p>Redovisningen ska inkludera:</p>	<p>Redovisas i bilaga 1 (H).</p>

Sökregister återrapporteringskrav		Avsnitt
	<ul style="list-style-type: none"> • en ekonomisk uppföljning per materielobjekt av dels leverantörskostnader, dels Försvarets materielverks direkta kostnader, • vilka leveranser av materielobjekt eller delar därav som mottagits från leverantörer, • vilken materiel, när och till vilket ekonomiskt värde som fysiska tillgångar överförts till Försvarmakten samt • väsentliga avvikelser från ursprunglig planering, vilka åtgärder som vidtagits för att hantera avvikelserna samt myndighetens leveransprognos. 	
	<p>Standardisering</p> <p>Återrapportering Försvarets materielverk ska redovisa resultatet av sitt arbete med att följa upp regler och standarder på nationell, europeisk och internationell nivå till stöd för regeringens mål som framgår av regeringens standardiseringsstrategi dnr UD2018/12345 från den 26 juli 2018. Redovisningen ska innehålla uppgifter om hur myndigheten samverkar med berörda aktörer för ett effektivt genomförande av regler och standarder i Sverige.</p>	Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Standardisering.

<p>Exportstödjande verksamhet Försvarets materielverk ska utveckla den exportstödjande verksamheten i syfte att främja en kostnadseffektiv materielförsörjning. Särskild vikt ska läggas vid att stärka samordningen mellan berörda myndigheter och näringsliv.</p> <p>Åtterrapporering Försvarets materielverk ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att utveckla den exportstödjande verksamheten.</p> <p>Försvarets materielverk ska vidare efter samverkan med Försvarsmakten redovisa en samlad bedömning av affärsmässigheten i den exportstödjande verksamheten. Av redovisningen ska framgå intäkter, kostnader och risker per genomförd och pågående exportaffär, inklusive myndigheternas respektive kostnader.</p> <p>Försvarets materielverk ska för avtal om export redovisa kostnadsdelning avseende utveckling, vidmakthållande och vidareutveckling av JAS 39 C/D och JAS 39 E. Kostnadsdelningen ska utgöra bidrag till utvecklingen och ombyggnationen av JAS 39 C/D till JAS 39 E, vilket ska komma Försvarsmakten tillgodo, samt täcka kostnader som uppstått vid Försvarsmakten och Försvarets materielverk för materiel och verksamhet förknippade med respektive försäljningar och uthyrningar. Av redovisningen ska framgå hur stor kostnadsdelning totalt som inkommit uppdelat per exportaffär.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Export-stödjande verksamhet samt i bilaga 2 (H).</p>
<p>Provverksamhet Försvarets materielverk ska utveckla myndighetens samordning med Försvarsmakten och Totalförsvarets forskningsinstitut inför besök av utländska myndigheter som ska genomföra verksamhet vid Försvarets materielverks provanläggningar.</p> <p>Åtterrapporering Försvarets materielverk ska redovisa hur myndigheten har utvecklat samordningen med Försvarsmakten och Totalförsvarets forskningsinstitut inför besök av utländska myndigheter som ska genomföra verksamhet vid Försvarets materielverks provanläggningar. Försvarets materielverk ska redovisa hur myndighetens provresurser använts i den anskaffande verksamheten per stridskraft. Av redovisningen ska framgå i vilken omfattning prov avseende nationella materielobjekt utförts av annan aktör än myndigheten och vilka skäl som funnits för att inte använda myndighetens egna provresurser. Försvarets materielverk ska redovisa vilka avtal som tecknats under året med utländska myndigheter, prissättning i förhållande till det ekonomiska målet om full kostnadstäckning samt hur samordningen med Försvarsmakten skett vid genomförandet av provverksamheten.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Provverksamhet samt bilaga 3 (H).</p>

	<p>Stöd till regeringen i EU-relaterat arbete</p> <p>Försvarets materielverk ska i samverkan med Försvarmakten och Totalförsvarets forskningsinstitut fortsatt bistå Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) i arbetet med det Europeiska försvarsindustriprogrammet och den Europeiska försvarsfonden. Myndigheten ska ha en fortlöpande dialog med relevanta branschorganisationer och andra aktörer.</p> <p>Försvarets materielverk ska fortsätta att utveckla arbetet med det nationella koordineringskontoret för den Europeiska försvarsfonden. Formerna för samverkan med staten och relevanta aktörer i näringslivet ska särskilt beaktas.</p> <p>Åtterrapporering</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa resultat och utfall av arbetet med det Europeiska försvarsindustriprogrammet och den Europeiska försvarsfonden.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt EU- och EDA-relaterad verksamhet.</p>
	<p>Affärsmässighet och transparens</p> <p>Åtterrapporering</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa vilka korruptionsförebyggande insatser som har gjorts samt göra en bedömning av om hur de vidtagna åtgärderna bidrar till att minska riskerna för korruption vid myndigheten.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Kommersiellt arbete, affärsmässighet och transparens.</p>
	<p>Miljökrav i upphandlande verksamhet</p> <p>Åtterrapporering</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa antalet upphandlingar, och den ekonomiska omfattningen, där miljöhänsyn tagits genom tillämpning av miljökriterier eller på annat sätt. Redovisningen ska också spegla det totala antalet upphandlingar och deras ekonomiska omfattning.</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa för regeringen hur verksamheten bidrar till de svenska miljömålen samt Sveriges åtaganden under Parisavtalet.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Miljöarbete och miljökrav i upphandlande verksamhet.</p>
	<p>Pesco</p> <p>Försvarets materielverk ska bistå Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) samt delta, följa upp och hålla sig informerad om det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco).</p> <p>Försvarets materielverk ska därtill genomföra projekt inom Pesco enligt bilaga 2. Försvarets materielverk ska i samband med årsredovisning redovisa hur myndighetens arbete och deltagande i Pescoprojekten fortskrider.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under EU och EDA-relaterad verksamhet.</p>